

דו"ח מבקר העירייה לשנת 2022

נשר, ניסן/תשפ"ג - אפריל 2023

מסמך זה מכיל ממצאי ביקורת של מבקר העירייה. פרסומו של המסמך, או חלק ממנו, לפני שחלף המועד שנקבע להגשתו במועצה, אסור ע"פ הוראת סעיף 170 ג, (ו), לפקודת העיריות.

<u>תוכן עניינים</u>	
עמוד	נושא
3	דו"ח ביקורת הנדסית בנושא הקמת מרכז ספורט חדש (ספורטק)
42	דוח ביקורת בנושא קרינה מתאורת רחוב, בדיקת ספקטרום האור
56	דוח ביקורת על שירותי חובה במועצה הדתית
101	דוח ביקורת בנושא ארגונומיה
117	דוח ביקורת בנושא ביטוח
143	תלונות ציבור

דו"ח ביקורת הנדסית בנושא

הקמת מרכז ספורט חדש (ספורטק)

הביקורת מציינת לחיוב ומברכת על הקמתו של פארק ספורט עירוני חדש וייחודי בנשר. הפארק מגוון ומשופע במתקנים אטרקטיביים לכל גיל ויעשיר את מגוון האפשרויות שמציעה העיר בתחום תרבות הפנאי לתושביה ילדים ומבוגרים כאחד. יישר כח.

רקע

הקמת מרכז הספורט כללה עבודות עפר, הקמת קירות תמך בגבהים שונים, הסדרת דרכי גישה/שבילים במתחם המרכז וכגישה למתקנים השונים, תשתיות לחשמל תאורה וקווי ניקוז, פיתוח נופי הכולל השקיה, ריהוט, צמחיה וגינון. במהלך הביקורת ובמועד הגשת הדו"ח הפרויקט טרם הסתיים ונמצע עדיין בשלבי ביצוע.

א. מתוך כלל המסמכים שהועברו לביקורת רוכזו נתוני פרויקט כלליים:

- א.1. חוזה מס' 4861- חוזה מסגרת עבודות פיתוח והקמת מתחם ספורט.
- א.2. שם הקבלן- ב.ע.ג'י חברה לעבודות עפר ופיתוח בע"מ.
- א.3. מנהל הפרויקט- ת.ח. חברת ד מהנדסים בע"מ.
- א.4. תקופת הביצוע מתוכננת לפי צו התחלת העבודה- 24 חודשים החל מחודש מאי 2021 ועד חודש מאי 2023.

ב. החומר שהוגש לבדיקת הביקורת כולל את המסמכים והתיעוד כדלהלן:

- ב.1. חשבון חלקי 9- שני קלסרים, אחד מתייחס לכלל הפרקים השונים והשני מתייחס להסבר עבור סעיפים חריגים. (כולל אסמכתאות ומדידות לסעיפי החשבון השונים).
- ב.2. מסמכי חוזים- צו התחלת עבודה, היתר בניה, מפרט טכני לפרויקט, חוזה הקבלן.
- ב.3. יומני עבודה חתומים לתאריכים 26.8.22-23.5.21
- ב.4. תכניות ביצוע- אינסטלציה, תכנית חשמל, תכנית כללית ותכנית פיתוח חלק צפוני וחלק דרומי.

ג. הביקורת כללה שיחות/סיוורים עם בעלי תפקיד מרכזיים:

- ג.1. פגישה וסיוור בשטח בתאריך 13.9.22 עם מנהל הפרויקט, מר.ת.ח. ומבקר העירייה.

נתוני ביקורת כפי שרוכזו מתוך כלל המסמכים שהועברו לידינו:

1. לביקורת הוגשו מסמכים של חוזה מס' 4861- מתוך הסכם מסגרת 01/2020 "תשתיות שיקום ופיתוח עיריית נשר" עבור הקמת מרכז הספורט בעיר.
 - 1.1. בחוזה זה זכה הקבלן ב.ע.ג'י חברה לעבודות עפר ופיתוח בע"מ במועד זהה לזכייה בחוזה לביצוע הקמת הספורטק (כמפורט להלן):
 - 1.1.1. החוזה בהיקף של 13,600,736.91 ₪, כולל מע"מ (על פי הרשום בצו התחלת העבודה).
 - 1.1.2. על פי החוזה תקופת ביצוע- 24 חודשים.
 - 1.1.3. מפרט טכני לפרויקט הכולל את פרק המוקדמות כהתאמה לדרישות התכנון.
 - 1.1.4. צו התחלת עבודה הוצא בתאריך 23.5.21 ועד לתאריך 26.8.22.
 - 1.1.5. כתב הכמויות החוזי כולל:
 - 1.1.5.1. עבודות בטון בהיקף 61,090.98 ₪.

- 1.6.2. מתקני תברואה- 6,114.24 ₪.
- 1.6.3. תאורה חשמל ותקשורת- 651,661.95 ₪.
- 1.6.4. כלונסאות- 37,116.22 ₪.
- 1.6.5. הריסות ופירוקים- 26,402.4 ₪.
- 1.6.6. מתקני ספורט- 53,499.6 ₪.
- 1.6.7. גילוי אש ומערכת טלוויזיה במעגל סגור- 13,277.62 ₪.
- 1.6.8. פיתוח נופי- 1,365,963.6 ₪.
- 1.6.9. גינון והשקיה- 720,577.08 ₪.
- 1.6.10. ריהוט חוץ וגידור- 753,649.56 ₪.
- 1.6.11. מרצפי בטון- 114,051.42 ₪.
- 1.6.12. עבודות כבישים וסלילה- 1,812,559.5 ₪.
- 1.6.13. קווי מים ביוב ותיעול- 200,574.86 ₪.
- 1.6.14. מבנה 3 חניון ציבורי עלות כללית- 1,408,386.7 ₪.
- 1.6.15. פרק 97 תוספות נדרשות שאינם במחירון דקל- 4,399,635.72 ₪.
- 1.6.16. הנחה כללית על ההצעה (הנחת מקור) - 10%.
- 1.6.17. הנחת קבלן בתיחור- 22.80%.
2. כחלק מהמסמכים שנמסרו לביקורת הוגש גם **תדפיס חשבון חלקי 8 + חשבון חלקי מס' 9- פארק עירוני נשר- חוזה מס' 4861 עבור ביצוע 08/22** (תדפיס מאושר 10.8.22) הכולל-
- 2.1. **חשבון חלקי 9 מצטבר- פארק עירוני נשר פיתוח נופי ומגרשי משחק- בהיקף של 8,707,861.25 ₪, ללא מע"מ, כולל סעיפיי החריגים והנחה של 10% ממחירון דקל על סעיפיי חריגים אלו.**
- 2.2. החשבון כולל 5 מבנים :
- 2.2.1. מבנה 01- עבודות פיתוח כללי בהיקף כספי של 5,401,915.81 ₪.
- 2.2.2. מבנה 02- חניון ציבורי בהיקף כספי של 983,639.62 ₪.
- 2.2.3. מבנה 03- פרק 97 מתקני משחק בהיקף של 873,448.52 ₪.
- 2.2.4. מבנה 04- חריגים על בסיס הסכם המסגרת בהיקף כספי של 11,394 ₪.
- 2.2.5. מבנה 05 חריגים לחשבון בהיקף של 1,437,463.30 ₪.
3. **תכולת תיקי חשבון חלקי 9.**
- 3.1. הביקורת קיבלה לידיה שני קלסרים עם חשבון המסודרים ע"פ סדר המבנים והפרקים השונים המופיעים על בסיס הפירוט הבא :
- 3.2. הקלסר הראשון פרק 08 חשמל, פרק 02 עבודות בטון, פרק 24 פירוקים, פרק 40 פיתוח וקירות, כולל קירות אבן, פרק 51 פירוק מעקות פסולת ועבודות עפר, פרק 57 עבודות מים ביוב וניקוז.
- 3.2.1. תחת מבנה 03 קיימים חוצצים עבור פיתוח החניון וקירות אבן.
- 3.3. הקלסר השני מכיל את כלל סעיפיי החריגים המוגשים ודפי היומנים אשר מולאו באתר. ויומני עבודה חתומים על ידי המפקח והקבלן בהתאם לתקופה שבין קבלת צו התחלת העבודה והתחלתו בפועל ועד לתאריך של היום.

4. הערות הביקורת בהתייחס לתכנון וביצוע.

תאורה בשטח הפיתוח והקמת הספורטק: בהתאם לסיור שנערך בשטח הביקורת בחנה כלל האלמנטים התכנוניים השונים המתייחסים לעבודות הפיתוח והתשתיות אשר כללו בין היתר גם עמודי תאורה. הביקורת מציינת כי התכנון שהוגש לביקורת ולקבלן מחייב את הקבלן לביצוע התואם למיקום האלמנטים והתוואי המוגש בתוכניות.

ביצוע העבודה שאינו מותאם לתכנון המוגש משנה את תקינות התכנון, פוגם בתקנים וסותר את הוראות החוזה.

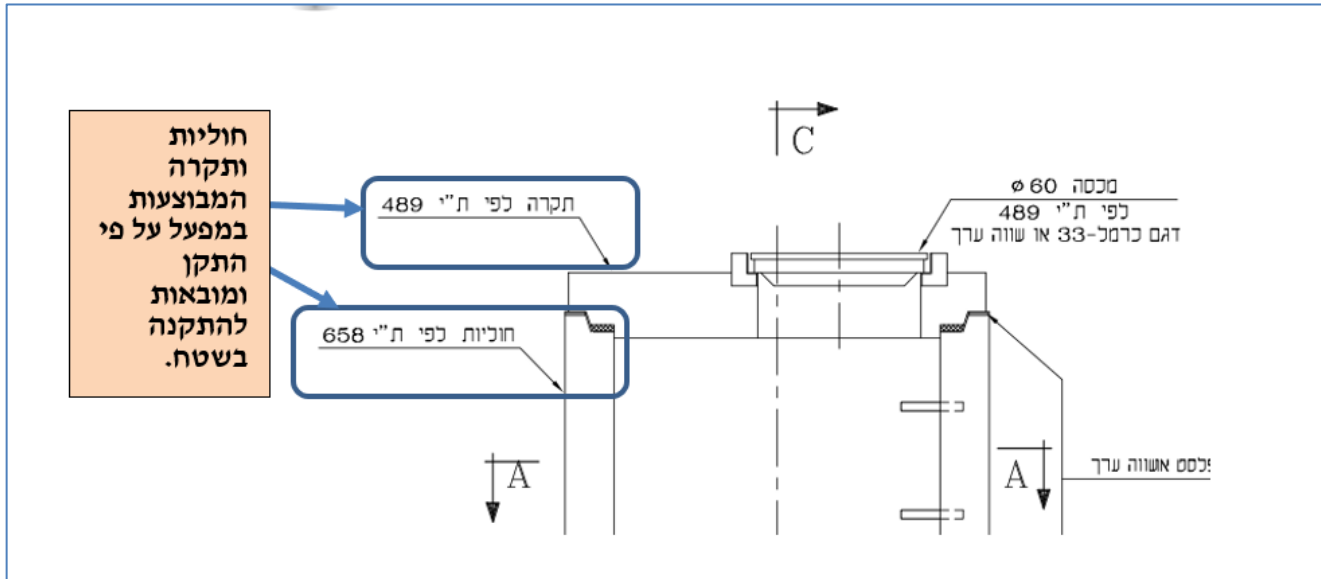
4.1. הביקורת מעירה כי עמודי תאורה הותקנו במקומות שאינם מותאמים לתוכניות; מיקום שונה זה של גופי התאורה, ללא אישור המתכנן משנה את אופי התכנון ויוצר סתירה אל מול התקינות של התוכניות המקוריות המאושרות על ידי המתכנן.

להלן דוגמאות מתוך סיור שבוצע בשטח. ניתן לראות את מיקום עמוד תאורה נמוך ממוקם בסמוך לעמוד תאורה גבוה. מיקום זה אינו תואם את המיקום של עמוד התאורה הנמוך על פי תכנית שהגיש המתכנן אליה מחויב הקבלן. מצב זה משנה את אופן פיזור התאורה באותו אזור:

- 4.2. תאי בקרה לתשתיות השונות: לכל תשתית המוטמנת בקרקע על בסיס התכנון המוגש קיימים תאי בקרה המיועדים לחיבור בין תוואי צנרת אחת לצנרת שנייה. תאי הבקרה הינם תאים המגיעים מוכנים מהמפעל ונראים "כטבעות" המחוברות אחת מעל השנייה בהתאם לגובה התא מול גובה הקרקע.
- 4.3. הביקורת מציינת כי במקומות רבים ביצוע טבעות התאים נעשתה בעזרת יציקת בטון בשטח ולא כחיבור לטבעת מוכנה מראש מהמפעל המיועדת לכך.
- יודגש כי לא נמסרה לביקורת תכנית פרטים המראה את אופן חיבור תאי הבקרה וצורת התקנתם בקרקע. אולם, התקנת תאי הבקרה בעזרת טבעות חיבור מוכנות המגיעות לשטח מהמפעל הינם מותאמות לחוזק הנדרש ולקבלת עומסים מה שאינו נכון ביחס ליציקת טבעת עליונה כפי שנעשה בשטח.
- 4.4. בתמונה מטה ניתן לראות יציקה עליונה של תאי בקרה במקום הנחת טבעת מוכנה מראש תוך התאמה לתוואי גובה הקרקע. הביקורת מעירה כי ביצוע יציקה זאת אינו תקין, לשם כך קיימות טבעות המוכנות לשימוש מהמפעל עצמו ועמם נדרש להשתמש כפי שמופיע בדוגמא המובאת:

4.5 **התקנת אבני שפה ואבני גן:** מטרתם של אבני שפה או אבני גן הינה ליצור הפרדה בין שטחים שונים המבוצעים באלמנטים אחרים כדוגמת ריצוף מול גינון, ריצוף מול אספלט או ריצוף מסוג א' מול ריצוף מסוג ב'. קיימים סוגים שונים של אבני שפה כאשר לכל אחד ייעוד משלו, ישנם אבני שפה המיועדים לעליית כלי רכב לחניות, אבני שפה המיועדים להפרדה בין כביש ומדרכה, אבני שפה המיועדים לשימוש כאבן תעלה למעבר מים ועוד. הביקורת מבקשת לציין לחיוב את אופן ביצוע עבודת הרכבת אבני השפה על ידי הקבלן.

4.6 הביקורת מציינת לחיוב כי הקבלן ביצע שימוש באבני שפה המותאמים לשימוש בכל מקטע לרבות שימוש באבני שפה מעוגלים היכן שנדרש חיבור נכון בין אבן שפה אחת לשנייה ועבודת נקייה ללא אבנים שבורות או חלקיי אבנים במקומות בהם קיימות השלמות. **יחד עם זאת, יש להחליף אבני שפה במקומות שונים, במקום ביצוע תיקון מקומי אשר אינו נכון ואינו ראוי לביצוע. יש להקפיד כי כל אבן פגועה תוחלף באחת חדשה ולא ייעשה במקומה תיקון מקומי.**

להלן מתוך תמונה שצולמה שבשטח, נעשה תיקון לאבן שפה פגועה במקום החלפה לאבן שפה חדשה:

יש להחליף אבנים פגומות
באבנים חדשות ולא לבצע
תיקונים מקומיים.

4.7. **קירות בטון וחיפוי קירות:** הפרויקט ממוקם במתחם הנדרש לחפירות רבות וביצוע קירות בגבהים שונים לאורך תוואי בנייני המגורים הגובלים בצדו המערבי של הפרויקט. על פי סיור שנעשה בשטח נמצא כי הקבלן נדרש היה לביצוע קירות בגבהים שונים לרבות שבילי ריצוף וביצוע מדרגות בהתאם למפלסים השונים הנדרשים לביצוע על בסיס התכנון שהוגש לקבלן.

4.8. הביקורת מבקשת לציין לחיוב את אופן ביצוע הקירות, ניתן להתרשם כי הקבלן ביצע את קירות התמך והחיפוי הנלווה על בסיס הנחיות התכנון השונות, ניתן היה לראות כי לקירות נעשו הפרדות של תפריי התפשטות כל כ-4 עד 6 מטרים כנדרש וכמצופה (תפר התפשטות נועד ליצור הפרדה לאורך הקיר ומעין חציצה כך שלא ייווצרו סדקים עתידיים בקירות התמך לאור אורכם הרב. התפרים נועדו ליצירת חתך יזום אשר דרכם הקירות יוכלו לקבל תזוזות ללא יצירת סדקים אלו). ניתן היה לראות כי לקירות נעשו ניקוזים לאורכם ולגובהם לפי צינורות ניקוז בקטרים המתאימים לתכנון כך שתיעשה יציאת מים כנדרש ותימנע רטיבות, חיפוי האבן נעשה באופן מקצועי חלק וללא כל פגם.

יחד עם זאת, הביקורת מעירה על לטיב הביצוע, כי ניתן היה לבצע את יציקת הקירות במקומות המעוגלים עם טפסות (טפסות הכוונה הטפסנות המחזיקה את יציקת הבטון בצדדיה האלמנט הנוצק). המתאימות ליציקות במקומות מסוג זה. רמת הגימור אינה תקינה (מספקת), היציקה נעשתה עם טפסות שאינן מתאימות ליציקות מעוגלות כי אם ליציקות ישרות.

להלן תמונות מהשטח המתייחסות לקירות ההיקפיים בפרויקט. הביקורת מבקשת לציין, ניתן להתרשם כי ביצוע הקירות לרבות חיפויים נעשה באופן מקצועי ויעיל, הקירות נוצקו על פי התכנון

המוגש וכנדרש כולל התפרים והניקוזים בהתאם למצופה. הערה ביחס ליציקות עבור אלמנטים מעוגלים, ניתן היה לבצע יציקות "נקיות" יותר ולהשתמש בטפסות הנכונות ליציקה מסוג זה:

במקומות בהם הקירות מעוגלים נדרש לבצע יציקות עם טפסות המתאימה לצורה זאת ולא טפסות רגילה. יציקת הקירות במקומות אלו לא יצאה כנדרש בבחינת נראותה.

4.9. צורת כיבוי אש תכנית אינסטלציה תכנית בטיחות והביצוע בשטח: הביקורת קיבלה לידיה את תכנית הבטיחות המראה את דרישות הבטיחות השונות הנדרשות לביצוע במסגרת עבודת הקבלן לרבות ביצוע

ברזיי כיבוי אש בשטח האתר הנבנה. בנוסף לתכנית זאת, קיבלה הביקורת גם את תכנון האינסטלציה לפרויקט זה ובתכנון זה גם מופיעות צנרות המים הביוב והן צנרות היציאה לכיבוי אש.

הביקורת מעירה כי נמצאה סתירה ביחס למיקום יציאות צנרת/ברזיי כיבוי האש בין תכנית הבטיחות לתוכנית האינסטלציה, התכנון בין שני מקצועות אלו אינו מותאם, הקבלן עבד על בסיס תכנית האינסטלציה אולם כאמור תכנית הבטיחות אינה מראה את אשר נעשה בפועל בשטח שכן הביצוע על בסיס תכנית האינסטלציה. על מנהל הפרויקט לוודא כי המבוצע אכן מאושר על ידי יועץ הבטיחות, עליו לוודא כי תועבר תכנית בטיחות המותאמת לשטח ומותאמת לנעשה על בסיס תכנית האינסטלציה. יודגש כי יש לקבל את אישורו של יועץ הבטיחות למבוצע בשלב זה.

להלן שתי דוגמאות של תכנית בטיחות מול תכנית אינסטלציה, קיימת סתירה בין תוכניות אלו ביחס למיקום ברזיי כיבוי האש. תכנית הבטיחות אינה מעודכנת ואינה מותאמת למבוצע בשטח (הקבלן עבד על בסיס תכנית האינסטלציה) או לחילופין הקבלן ביצע בשטח את עבודתו שלא על פי דרישת הבטיחות ותוכנית הבטיחות וזאת עליו לתקן:

5. מסירות וסיוור עבודות מול צוות המתכננים בפרויקט בשלבי הביצוע:

5.1. בכלל שלבי ביצוע העבודה מראשיתו ועד לסופו ולמסירתו למזמין העבודה, אמורה הייתה להתקיים סדרת מסירות מסודרת עם צוות התכנון הנקראת "מסירות פיקוח עליון". מסירות אלו מטרתן הינה קבלת אישור צוות המתכננים כל אחד בתחומו בשלבי ביצוע העבודה לתקינות הביצוע, תקינות המוצרים אותם מביא הקבלן לשטח, תקינות בבחינת התקנים השונים המחויבים לביצוע ובאופן כללי נדרשים המתכננים לאשר את אשר תכננו ולוודא כי הקבלן אכן מבצע בשטח את דרישותיו והנחיותיו של המתכנן.

5.2. הביקורת מבקשת להעיר כי לא נמסרו לידיה סיכומי סיוור עם צוות מתכננים למעט סיכום סיוור פיקוח עליון עם האדריכל בתאריך 10/10/21 וסיכום סיוור שבוצע יחד עם יועץ החשמל אשר בו נבדקו ונרשמו הערות המתייחסות ללוחות החשמל בלבד אך הביקורת מבקשת להעיר כי לא נמצאו התייחסויות עבור שאר הציוד המוטמן/מורכב בשטח כדוגמת עמודי התאורה הכבלים השונים שוחות הביקורת וכדומה.

6. יומני עבודה:

6.1. בכל שלבי ביצוע הפרויקט מחויב לנהל יומן עבודה אשר מהווה תיעוד הכרחי לאופן ניהול הפרויקט ומשמעות כספית לפרויקט בהיבט רישום לעבודות שאינן כלולות בחוזה הקבלן או שהתקיימו כתוצאה משינויים החלו על הקבלן בשלבי ביצוע העבודות. היומן מאפשר שליטה בהיבטים שונים של הפרויקט כגון: פירוט העבודות שהתבצעו, לוחות זמנים, תיעוד תקלות ושינויים, תיעוד שעות עבודה, תיעוד ביצוע פיקוח עליו על ידי המתכננים, תיעוד להערות הקבלן או המפקח בעת הליך הביצוע, תיעוד שעות עבודה חריגות וכן הלאה. על הקבלן חלה החובה לנהל יומן עבודה אשר יהיה חתום על ידו ועל ידי המפקח בכל יום בו מבוצעת עבודה באתר.

ניהול יומני עבודה: הביקורת קיבלה לידיה את יומני העבודה אשר מולאו מתאריך 23.5.21 ועד לתאריך 26.8.22. יובהר כי אופן מילוי היומנים ורמת התיעוד המחויבת המראה בכל יום את כמות העובדים הנמצאים באתר, את הנחיות המפקח ותשובות הקבלן, את העבודות השונות הנדרשו לעשייה באותו שבוע/יום, ואת מתן ההנחיות הכלליות והספציפיות לאותו יום כולל חתימות על דפי היומן מצד המפקח ומצד הקבלן הינו הכרחי וחשוב שכן יומני עבודה הינם מסמכים משפטיים המתעדים את אשר מתרחש ונעשה בשלב בו קיימות מחלוקות בין הקבלן למפקח וכדומה.

6.2. הביקורת מציינת לחיוב כי בבדיקה שערכה נמצא שבמרבית יומני העבודה בפרויקט בוצע רישום מסודר ששיקף את הנעשה באתר באותו יום.

6.3. יחד עם זאת הביקורת מעירה כי בדפיי יומן מסוימים לא מולאו כל דרישות הרישום כנדרש ויש להקפיד על כך.

6.3.1. כך לדוגמא, ביומן עבודה מספר 1233 אשר בו אמורים להיות מתועדים באופן פרטני 6 ימי עבודה, בפועל מצוינת כמות ימים גדולה יותר כאשר טווח התאריכים הינו 1/5/22 ועד 13/5/22 כלומר 9 ימי עבודה (להוציא את 5/5/22 אשר היה יום העצמאות). משמעות האמור הינה כי במקום לציין בכל יום את התאריך האמור והתיעוד הרלוונטי, קיים רישום כללי של תאריך התחלה ותאריך סוף (מ- עד) בחלק העליון של יומן העבודה עם משימות ללא כל שיוך ליום עבודה ספציפי. מצב זה איננו תקין מאחר ואין אפשרות לבצע מעקב אחר תיעוד מהימן אשר תואם את המציאות והכל מסתכם במלל כללי אל מול תאריכי התחלה וסיום כלליים.

6.3.2. הביקורת מעירה כי ביומן העבודה קיים מקום עבור תיאור העבודה ומקום עבור מתן הערות מצד הקבלן או המפקח.

הביקורת מצאה כי בדפים רבים ביומני העבודה במקום בו נדרש רישום הערות הקבלן רשום תיאור העבודה ולא הערותיו כאשר המיקום לרישום תיאור העבודה הינו ריק. המשמעות הינה רישום לא מסודר ונכון ביומן העבודה תחת כל רובריקה הרלוונטית למילוי.

6.3.3. להלן דוגמא נוספת לרישום לקוי ביומני העבודה. בתמונה הראשונה רואים דף יומן מספר 1233 המיועד לרישום שבועי או שישה ימי עבודה אך תחום תאריך היומן הינו שבועיים ימים מה שאינו מותאם להנחיות ורישום כח האדם ביומן.

בתמונה השנייה ניתן לראות דף יומן מספר 1227 שבו רואים רישום של תיאור עבודה היכן שנדרש לרשום הערות לביצוע לעומת זאת מיקום רישום תיאור העבודה ריק ולא מולא (ראה עמוד הבא):

ת.ד. 1444 ק.טבעון, טל' 04-9534873 ; פקס 04-9531887

יומן עבודה מס' 1233

מתאריך: 01/05 ועד תאריך: 12/05

חזרה מס' _____ הקבלן: _____ מהות העבודה: _____

יום בשבוע	מזג אוויר	שומר	מורד	עבודה	מנהל	מנהל	צ'וד מכני, כלים וכח אדם			
							פועל	מנהל	פועל	
							1	2	3	8
							1	2	3	8
							1	2	3	8
							1	2	3	8
							1	2	3	8
							1	2	3	8
							1	2	3	8
							1	2	3	8

רישום תאריכים לדף יומן עבודה המראים שבועיים ימים אולם דף יומן עבודה יכול להכיל רק 6 ימי עבודה. בנוסף, לא נרשמו בדף יומן זה ימי העבודה בשבוע כנדרש.

הערות הקבלן

מיימין תיאור העבודה בדף יומן 1227 ריק וללא כל מילוי ותיאור. אולם, בהערות הקבלן משמאל רשומות כלל תיאור העבודות בשבוע זה. הרישום מוטעה ואינו נרשם במקום המתאים.

תאור העבודה

ח אדם
1
1
1
1
1
1
1

7. לוח זמנים:

- 7.1. במסגרת ביצוע העבודות חובה להגיש לוח זמנים כאשר העבודה המבוצעת מתבססת על תאריך התחלת העבודה ועד לתאריך סיום העבודה תוך עמידה ביעד ומסירת הפרויקט על פי הזמנים המוגשים. עבודה ללא לוח זמנים בסיסי ומפורט לא מאפשר למזמין העבודה להתעדכן ביחס למסירת המבנה/שטח הפרויקט בזמן שהוקצב לקבלן על בסיס תאריכיי צו התחלת העבודה וסיומו, לקבלן ולמנהל הפרויקט לעקוב אחר ההתקדמות בעבודות לפי סדר הפעולות הנכון ואבני הדרך החוזיות (באם נדרש על פי אבני דרך) ואיננו מאפשר לזהות עיכובים ופערים במשך ביצוע העבודות, דבר שיכול להוביל להתארכות משך ביצוע הפרויקט ולדרישות לפיצוי על ידי הקבלן, בגין התארכות זו.
- 7.2. הביקורת קיבלה לידיה את לוח הזמנים המתייחס לעבודת הקמת מבנה הספורטק.
- 7.3. הביקורת מציינת כי לא מצאה תיעוד ביומני העבודה לכך שניתנו הנחיות הקשורות ללוח זמנים לקבלן בזמן ביצוע העבודות ולא נמצא תיעוד לעדכון לוח הזמנים בהתאם להתקדמות העבודה מעשית

בשטח. הביקורת מעירה כי לוח זמנים שתוכנן ואושר בתחילת העבודה ואשר אינו מתעדכן הופך ללוח זמנים לא שימושי ולא תקין כפי שנמצא במקרה זה.

7.4. הביקורת מעירה כי התאריכים המופיעים בלוח הזמנים שנמסר אינם מעודכנים ואינם תואמים לקיים והמבוצע בשטח.

7.5. כך לדוגמא, בתאריך 13.9.22 התקיים סיור בשטח יחד עם נציג הקבלן מנהל הפרויקט ומבקר העירייה. על פי לוח הזמנים שהוגדר בשלב זה תוכנן סיום ביצוע קירות תמך לרבות חיפוי, ביצוע עבודות מצעים כהכנה לשכבות האספלט והבטון עבור מגרשי הספורטק השונים כדוגמת הכדורסל והכדורגל, גידור חלקי וסיום הטמנת התשתיות השונות כתשתיות למים ביוב ניקוז וחשמל.

7.6. מבדיקת הביקורת עולה כי טרם בוצעו עבודות האספלט, החיפוי החיצוני למשטחים השונים כריצוף (למעט חניון המכוניות בחלקו) הקמת המתקנים הריהוט וכלל אביזרי הגמר במתחמים. כלומר, לוח הזמנים שנמסר אינו מותאם כלל למצב העבודות בשטח.

7.7. עוד עלה מסיור הביקורת בשטח בתאריך 13.9.22 כי בהשוואה ללוח הזמנים המוגדר של הפרויקט, בתאריך זה הקבלן אמור היה הקבלן להתקין הצללות במתחם המשחקים וסלילת אספלטים עבור שבילי האופניים והריצה, התקנת מתקני משחק ויציקת משטחי גומי עד חודשים יולי אוגוסט 22. הביקורת מעירה כי עבודות זאת טרם נעשו, כלומר, לוח הזמנים אינו מעודכן והקבלן אינו עומד בלוח הזמנים הבסיסי שהוגדר ולא נמצא ביומני העבודה עדכון ללוח הזמנים.

להלן לוח הזמנים שהועבר כולל את העבודות השונות בהתאם לזמנים שנקבעו. לוח הזמנים אינו תואם את אשר נעשה עד עתה בשטח הפרויקט ולמעשה אינו מעודכן:

לוח הזמנים מראה ביצוע התקנת מתקני משחק, הצללות, אספלט למסלולי ריצה ואופניים ויציקת משטחי גומי אשר כולם אמורים היו להתבצע לכל המאוחר עד סוף חודש אוגוסט. אולם, נכון לתאריך הסיור בשטח 13.9.22 עבודות אלו עדיין לא החלו מה שאומר שלוח הזמנים אינו מעודכן, הקבלן אינו עומד בזמנים שהוקצו לו על בסיס לוח הזמנים הבסיסי שהוגש ויש חשש כי הפרויקט יימסר באיחור אלא אם הקבלן יזרז את עבודתו בהתאם ללוח זמנים מעודכן.

התקנת מתקני משחקים	45 ימים	09/03/22	10/05/22
יציקת משטחי גומי TPV-L	37 ימים	11/05/22	30/06/22
התקנת הצללות במתחם משחקים	20 ימים	03/07/22	28/07/22
אספקה והתקנת מעקות וגדרות	41 ימים	16/05/22	11/07/22
סלילת אספלט - שביל אופניים/ריצה כולל שתית	62 ימים	23/05/22	16/08/22

8. סיכומי פגישות:

8.1. הליך ביצוע עבודות הפיקוח בשטח חייב לכלול בתוכו תיעוד שבועי המגדיר את מצב העבודה, ההנחיות וההוראות השונות בהתאם לנעשה וזאת כניהול פגישות שבועיות המשותפות לקבלן, למנהל הפרויקט, למפקח, לנציג מזמין העבודה ולעוד גורמים שונים ככל ונדרש. בפגישות אלו מועבר פירוט מקיף למצב העבודה ולכל הדרוש להמשך העבודה תוך מתן הסבר נרחב ותיעוד כתוב לגורמים השונים אשר אינם חלק מהתהליך השוטף המבוצע בפרויקט (כדוגמת מזמין העבודה, המתכננים, נציגי רשויות כלשהם ועוד).

על סיכומי הפגישות להיערך לפחות פעם בשבוע ובהם תינתן סקירה המתייחסת למרכיבי הבטיחות באתר, סטטוס העבודות הנמצאות בביצוע בשלב המפגשים, מצב לוח הזמנים וכל הנדרש לשינוי בבחינת לוח זמנים זה, מצב כח האדם, הנחיות והערות כלליות החשובות לביצוע וכל זאת לרבות רישום האחראי לטיפול ומתן זמנים עד לסיומו של הטיפול.

8.2. הביקורת קיבלה לידיה סיכום המתייחס לשיבת התנעה לפרויקט ועוד שני סיכומים בלבד מתאריכים 25.10.21, 5.5.21 מעבר לסיכומים אלו לא נמסרו לביקורת סיכומים נוספים בכתב. בנוסף, הסיכומים הבודדים שהועברו אינם מכילים את כלל הנדרש בבחינת מתן האינפורמציה בהתאם למוסבר בסעיף זה.

8.3. הביקורת מעירה בהקשר זה כי ידוע לה שהתקיימו פגישות שבועיות בהשתתפות נציגי העירייה וכל צוות הפרויקט אך נראה שלא נרשמו סיכומים בכתב והביקורת לא קיבלה לידיה סיכומים כאלה מעבר למה שצויין קודם.

8.4. להלן דוגמא לסיכום פגישה שבועית מפרויקט אחר (ראה עמוד הבא) המראה כיצד סיכום פגישה אמור להיערך. בסיכום זה ניתן לראות תכתובת שבועית המראה התייחסות למצב לוח הזמנים, מצב סטטוס העבודה, כח האדם והציוד, בטיחות והנחיות לביצוע.

מצ"ב בדוגמא זאת סיכום פגישה הכתוב כנדרש עם סטטוסים ללוח הזמנים לכח האדם למצב העבודות בשטח עבור נושא הבטיחות וההנחיות בשטח (ראה עמוד הבא) לרבות אחריות כל סעיף ומתן לוח זמנים לטיפול. כך נדרש להציג סיכום פגישה מה שלא נעשה בפרויקט המבוקר הנוכחי.

להלן סיכום פגישה, מתאריך 24.12.20,

ספ'	לוח	קבלן	מיידי
1.	<p>לוח</p> <p>1. לוח חוזה 9 חודשים. 2. צ.ה.ע ניתן לתאריך 5.8.20. 3. קבלן הגיש לוח כולל מעלית שאושר. 4. צפי לעבודות בשבוע הקרוב: 4.1. סיום פירוק טפסנות לתקרה ק.א. וניקיון המבנה. 4.2. התחלת טפסנות לקירות ועמודים ק.א.</p>	קבלן	4/5/21
2.	<p>סטטוס עבודות באתר</p> <p>1. יציקת תקרה ק.ק. 100%. 2. סידור ברזל בקירות ק.א. 100%. 3. בניית מחיצות ק.א. 50%.</p>	קבלן	מיידי
3.	<p>כוח אדם וציוד באתר</p> <p>1. כ"א: 1- מ. עבודה 9- פועלים. 2. ציוד: 3. מ. עבודה מרווח- סהאר אגבריה, יש להעביר מינוי משרד העבודה. 4. ממונה בטיחות למנהל עבודה- סהאר אגבריה (מתוקף תפקידו כמנהל עבודה). 5. מ. פרויקט מטעם הקבלן- סהאר אגבריה.</p>	קבלן	מיידי
4.	<p>בטיחות</p> <p>1. הועבר לקבלן דוח "מבדק בטיחות" מעודכן מתאריך 21/11 יועץ בטיחות של העירייה (חב' דרי קוט) עם הערות לטיפול- על הקבלן להשלים טיפול מיידי בנ"ל. 2. על הפועלים לנהוג לפי כללי משרד הבריאות ולחבוש מסיכות. 3. על הקבלן ופועלים באתר להקפיד על נוהלי הבטיחות בעבודה, ללכת עם קסדות, נעלי עבר, תנועה על פיגומים וכיוב' ולטפל בהערות אחראי הבטיחות- הקבלן קיבל הבהרה בנושא להדרכה גם של קבלני משנה. 4. הקבלן אחראי בלעדית על הבטיחות באתר- כל תביעה ו/או נזק אחר שיהיה תיחול באופן בלעדי על הקבלן.</p>	קבלן	מיידי
5.	<p>מצב העבודה</p> <p>1. בביצוע סיום סידור ברזל ותחילת סגירת טפסנות קירות ק.א. 2. בביצוע בניית מחיצות ק.א. מאיטונג. 3. ברצע ניקיון השטח.</p>	קבלן	שוטף
6.	<p>הנחיות לביצוע בינוי</p> <p>1. יש לקדם SD של אלומיניום לאישור המתכנן. 2. האדרי' הוציאה רשימת ריצוף וחיפוי בתאום מול הספק עו קרמיקה, על הקבלן להביא את הדוגמאות לשטח לאישור המזמין.</p>	קבלן	מיידי

9. כתב כמויות לפרויקט :

9.1. כתב הכמויות עבור פרויקט בינוי או תשתיות הינו חלק בלתי נפרד ממסמכי המכרז ונדרש למסירה לקבלן יחד עם שאר המסמכים הנלווים כדוגמת התוכניות המפרט הטכני והנחיות היועצים השונים. כתב כמויות, משמעותו הינו תיאור סעיפים הנמסרים לקבלן יחד עם כמויות מוערכות וסך כלל סעיפים אלו מראה את עלות הפרויקט המשוער הנדרש לביצוע. כתב הכמויות נמסר במידה והפרויקט אינו פאושלי (פאושלי הכוונה פרויקט המחושב על בסיס סכום אומדן כללי המשולם לקבלן על בסיס אבני דרך לביצוע בפרויקט בהתאם לחוזה עליו הוא חתום) אלא מחושב בחשבונות הקבלן על בסיס מדידת הכמויות לסעיפי כתב הכמויות של החוזה.

הביקורת מציינת כי בפרויקט זה נמסר לביקורת כתב כמויות המראה את אשר נדרש הקבלן לבצע במסגרת הסעיפים המוצגים בו אולם קיימות הערות שונות הנדרשות להתייחסות על בסיס בדיקת הביקורת בהתאם לנתונים הבאים :

9.1.1. הביקורת מעירה כי הכמויות בסעיפים רבים המוצגים בכתב הכמויות הבסיסי שקיבל הקבלן אינם זהים לכמויות המבוצעות בשטח על ידי הקבלן. יודגש כי הקבלן בסעיפים שונים עבור את הכמויות במאות אחוזים ממה שקיבל לידי מה שמראה כי כתב הכמויות אינו משקף את אשר נעשה בשטח מכל מני סיבות והינו שונה לחלוטין מהמבוצע. מצב זה גורר אחריו עד לסיום הפרויקט חשבונות קבלן גבוהים בהרבה מהמתוכנן וחריגות כמותיות בהיקפים גבוהים מהכמויות הקיימות בכתב הכמויות של החוזה עליו חתם הקבלן.

9.1.2. הביקורת מעירה כי הקבלן עושה שימוש בחשבונות שמגיש בסעיפים שאינם זהים לסעיפים עמם היה צריך לעבוד על בסיס כתב הכמויות כי אם בסעיפים שונים אך לא הכניסם תחת פרק החריגים כי אם השאירם כסעיפי חוזה רגילים. כל שינוי בסעיף גם אם מדובר בשינוי מלל אך לא היה מלכתחילה כסעיף חוזה בכתב הכמויות מחויב להיות מוצג כסעיף חריג לתשלום מה שכאמור לא נעשה בסעיפים שונים כחשבון כדוגמת סעיף 2.2.50.50 בכתב הכמויות של החוזה מול סעיף 02.050.030.0035 בחשבון (סעיף המתייחס למרצפי בטון ב-30).

להלן הסבר לתת סעיף 9.1.1 - סעיפים רבים בחשבון הקבלן מוגשים עם כמויות הגבוהות במאות אחוזים מהסעיפים של כתב הכמויות שקיבל בתחילת עבודתו מה שמגביר את האפשרות כי הפרויקט יסתיים בהיקף תקציבי גבוה בהרבה מהיקף החוזה :

מימין סעיפים מכתב הכמויות של החוזה אותו קיבל הקבלן וחתם עליו בתחילת עבודתו מול אותם סעיפים בחשבון חלקי 9 למטה. קיים פער של כ-100 אחוז בין כמויות כתב הכמויות מול הכמויות בחשבון מה שעשוי ליצור חשבון חריג בסיום העבודות לפרויקט אל מול מה שהיה אמור להתבצע.

מס"ד	תיאור	יחידה	כמות	אומדן	
				מחיר יחידה	סה"כ
240.61.81	יסוד עובר מבטון ב-30 לקיר תומך, בעובי 20 ס"מ ורוחב מעל 1 מ'. המחיר כולל זיון (לפי 60 ק"ג למ"ק)	מ"ק	29	1,530.00	44,370.00
240.61.91	קיר תומך מבטון מזוין ב-30 גלוי מצד אחד, בעובי 20 ס"מ ובגובה עד 2 מ', לרבות תפרים ונקזים. המחיר כולל עיבוד ראש הקיר חיון (לפי 60 ק"ג למ"ק)	מ"ק	45	1,750.00	78,750.00
240.61.101	קיר תומך מבטון מזוין ב-30 גלוי מצד אחד, בעובי 20 ס"מ ובגובה מ-2.01 ועד 7.0 מ', לרבות תפרים ונקזים. המחיר כולל עיבוד ראש הקיר חיון (לפי 60 ק"ג למ"ק)	מ"ק	52	1,890.00	98,280.00

54.63	מ"ק	יסוד עובר מבטון ב-30 לקיר תומך, בעובי 20 ס"מ ורוחב מעל 1 מ'. המחיר כולל זיון (לפי 60 ק"ג למ"ק)	02.040.061.0061
100.00	מ"ק	קיר תומך מבטון מזוין ב-30 גלוי מצד אחד, בעובי 20 ס"מ ובגובה עד 2 מ', לרבות תפרים ונקזים. המחיר כולל עיבוד ראש הקיר חיון (לפי 60 ק"ג למ"ק)	02.040.061.0091
100.78	מ"ק	קיר תומך מבטון מזוין ב-30 גלוי מצד אחד, בעובי 20 ס"מ ובגובה מ-2.01 ועד 7.0 מ', לרבות תפרים ונקזים. המחיר כולל עיבוד ראש הקיר חיון (לפי 60 ק"ג למ"ק)	02.040.061.0101

להלן המוסבר בתת סעיף 9.1.2 סעיפים שונים בחשבון אינם זהים לסעיפים דומים בכתב הכמויות וגם אינם רשומים תחת פרק חריגים, מצב זה מראה בחשבונו של הקבלן כי ישנם סעיפים חריגים שלא ממוקמים תחת הפרק המתאים או לחילופין בקשה בחשבונות לסעיפים לא נכונים אותם נדרש לשנות:

מימין סעיף מכתב הכמויות של החוזה המתייחס ליציקת רצפה בעובי 20 ס"מ מול סעיף בחשבון בעמוד הבא המראה תיאור של אותם נתונים אך סעיף אחר. סעיף זה לא קיים בפרק החריגים כי אם בפרק 50 בחשבון וללא התאמה לכתב הכמויות.

23,880.00	199.00	120	מ"ר	מרצפי בטון ב-30 (שקועה 5" השיפה 2-4) נזקים על מנת או על הרצפה בעובי 20 ס"מ (המצע נמדד בנפרד)	2.250.50
-----------	--------	-----	-----	--	----------

948.00	מ"ר	מרצפי בטון ב-30 סומך 5" בעובי 20 ס"מ יצוקים על גבי מצע מהודק (נמדד בנפרד), לרבות יציקה במשבצות, ויברציה במרסטטים או בסרגלים אורכיים ופילוס, לא כולל החלקת הליקופטר. (המחיר לשטחים של כ-200 מ"ר)	02.050.030.0035
--------	-----	---	-----------------

10. חשבונות חלקיים וסופי אופן הגשת חשבונות:

10.1. תהליך הגשת מסמכי החשבונות החלקיים והחשבון הסופי מוגדרים בצורה מפורטת בכל חוזה לביצוע עבודות בין גורם ציבורי לבין קבלן ביצוע.

תיעוד ומדידת ביצוע העבודות כחלק ממסמכי החשבונות החלקיים וצבירת הכמויות המבוצעות בסעיפי העבודה השונים, מהווה בסיס לתשלום לקבלן לפי כמויות ביצוע בפועל תוך בחינה כהתאמה לכמויות החוזה.

הכמויות כפי שמופיעות בכתב הכמויות עמו יצא הקבלן לביצוע העבודות, משקפות חישוב כמויות שהוכן ע"י צוות המתכננים בתוספת בצ"מ (בצ"מ הכוונה עבודות בלתי צפויות מראש הנמדדות באחוז מסוים מעל לאומדן שנקבע), לפי קביעת מזמין העבודה, מנהל הפרויקט או הערכת המתכנן לרמת ה"אי-וודאות" שקיימת בעבודה מסוימת.

חישובי הכמויות לסעיפי החשבונות אמורים להוות חישוב מצטבר מחשבון חלקי 1 ועד לחשבון הסופי. התיעוד השוטף של ביצוע עבודות הקבלן באמצעות רישום ביומני עבודה, פגישות וסיכומים, תיקי חישובי כמויות הכוללים סקיצות מדידה, צילומים וחישובים מפורטים עבור כל סעיף בחשבון המראים כיצד הגיע הקבלן לכמות המבוקשת בכל סעיף ואמורים להיות מנוהלים ע"י מנהל העבודה או חשב הכמויות מטעם הקבלן והמפקח/ מנהל הפרויקט מטעם המזמין.

בפרויקט הפארק העירוני בעיר נשר, קיימים חשבונות קבלן כחשבון חלקי מספר 1 ועד חשבון חלקי מספר 9. לביקורת הוגש חשבון חלקי 9 הנלווה אליו חישובי כמויות עבור הסעיפים וטבלאות ריכוז. כמו כן קיים תיק המראה את אופן חישוב הסעיפים החריגים לחשבון.

10.2. **אופן הצגת חשבונות הקבלן:** הקבלן מגיש חשבונות המתייחסים לעבודות מדידות (חשבונות על בסיס כתב כמויות) עבור כלל עבודות הפיתוח והתשתיות לפרויקט הפארק העירוני. חשבונות אלו נדרשים למסירה כאשר הם מוצגים באופן המראה את כלל דרישותיו לרבות תיאור הסעיף, יחידת המידה בהתאם לאותו סעיף, כמות חוזה, כמות מצטברת, כמות נמדדת וסכום מצטבר.

10.3. **הביקורת מעירה כי חשבונות הקבלן עבור עבודות הפיתוח אינם מוגשים כנדרש. כמות המוגדרת בחוזה אינה רשומה בחשבון, כמו כן כמות מצטברת גם אינה מופיעה.**

10.4. **הביקורת מעירה כי לא מצאה קשר בין הכמויות המצטברות בחשבון אחרון חלקי 9 לכמויות החוזיות או לחשבונות החלקיים האחרונים הנמדדים.**

להלן חשבון קבלן חלקי 9 (סקיצה תחתונה) המראה את אופן ההגשה השגוי אל מול חשבון מפרויקט אחר (סקיצה עליונה) המראה כיצד אמור להיערך חשבון תקין.

10.5. **הביקורת מעירה כי בחשבון הפרויקט שנמסר לידיה לא הופיעה כמות חוזה כנדרש, לא הופיעה השוואה בין כמות מצטברת לכמות חוזה בבחינת אחוז הביצוע ולכן לא ניתן לדעת מה היא הכמות המצטברת הנאספת מחשבונות קודמים.**

10.6. להלן נתוני הסעיפים בחשבונות שנמצאו לא נכונים:

מספר	תיאור	יחידה	מחיר יחידה	כמות חוזה	כמות קודמת	כמות נמדדת	כמות מצטברת % ביצוע	אחוז לתשלום	אחוז הנחה	סכום מצטבר
	סה"כ עקירה, כרייה, עצים וצמחים									5,660.00
	פירוק, ניסור, וקירוצף									
04.39.03.0015	פירוק כבישים ומדרכות אספלט בעובי מעל 5 ס"מ ועד 10 ס"מ לרבות	מ"ר	32.00	250.00	650.00	65.00	715 286%	100	0	22,880.00

למעלה, סקיצה מפרויקט אחר המראה אופן הגשת חשבון חלקי המוגש בצורה נכונה לרבות טור המראה כמות חוזה, טור נפרד לכמות נמדדת לחשבון נוכחי וטור נוסף המראה את החשבון המצטבר. למטה, מתוך חשבון חלקי 9 של הקבלן בפרויקט המבוקר וללא טור המראה כמויות חוזיות, טור המראה כמויות מצטברות ולמעשה לא ניתן להראות כי חשבונות אלו המוגשים הינם חשבונות מצטברים ולא ניתן לעקוב אחר החשבונות כהתאמה מחשבון מוגש לחשבון קודם. לא כך מגישים חשבונות מצטברים.

10/08/2022	פרוייקט: עיריית נשר ספרייה משותפת חדשה חוזה: פארק עיריית נשר - פיתוח נופי ומגרשי משחק חשבון: חשבון מס' 9 לחודש 04/2022 דו"ח חשבון לא מאושר	DATUM Eng Ltd Engineering Services & Consulting
------------	---	--

מספר סעיף	תאור סעיף	יחידה	כמות	מחיר	סה"כ
02	מבנה 02 פיתוח כללי				
02.002	עבודות בטון יצוק באתר				
02.002.011	מצעים לעבודות בטון				
02.002.011.0090	מצע ארגזי פוליסטיירן מוקפץ בגובה 20 ס"מ מתחת למרצפים	מ"ר	634.00	34.05	21,584.66
02.002.011.0170	מצע יריעות פוליאתילן בעובי 0.3 מ"מ מתחת לרצפת בטון	מ"ר	948.00	5.56	5,269.36

10.7. תיק חשבונות הקבלן ותכולתו: הקבלן הגיש לביקורת שני תיקים המכילים אסמכתאות

לחישוב עבור סעיפי חשבון חלקי 9. הביקורת מציינת כי לא לכל הסעיפים המוגשים בחשבון זה קיימות אסמכתאות וחישובים עבור הכמויות הנדרשות לחשבון.

10.8. הביקורת מעירה כי אופן הגשת תיקי החשבון אינו תקין מאחר ואינו כולל את כל החומר

הדרוש להבנת דרישות הקבלן בהתאם לסעיפים השונים ולכמויות המוגשות בסעיפים אלו. כלומר, החשבון שהגיש הקבלן אינו מגובה על ידי חישובים והאסמכתאות הדרושות לצורך מתן אישור ותקינות לחשבון אותו הוא מבקש.

להלן דוגמא לסעיפים המתייחסים לגדרות מוסדיים אשר לא נמסרו עבורם חישובי כמויות וסקיצות מדידה בתיק החשבון, למרות שקיים פער כמותי בין חשבון חלקי 8 לחשבון חלקי 9 אותו אמור הקבלן להראות בחישוביו לצורך מתן התגמול הנדרש לסעיף זה:

124,508.16	389.09	320.00	מ'	גדר דגם "סמדר מוסדי" או "תמר מוסדי" או ש"ע בגובה 2.0 מ' עשויה מפרופילים ניצבים 20/20/1.5 מ"מ במרווח של 99 מ"מ עם אלמנטי קישוט בחיתוך ליזר, שלושה פרופילים אופקיים 50/25/2 מ"מ ועמודים מפרופיל 60/60/2 מ"מ או 80/40/2 מ"מ כל 2.0 מ', לרבות כיפות ומחברים עיזורים, ויסודות בטון בודדים	02.044.012
				מעקות הולכה והפרדה למדרכות ושטחים ציבוריים	02.044.021
107,971.92	257.08	420.00	מ'	גדר דגם "ערן משופר" או ש"ע בגובה 1.1-1.2 מ' עשויה מפרופילים ניצבים 25/25/1.5 מ"מ במרווח של 99 מ"מ, שני פרופילים אופקיים 60/40/2 מ"מ, ועמודים מפרופיל 60/60/2 מ"מ כל 3.0 מ', לרבות יסודות בטון בודדים	02.044.021.0130

בתיק החשבון החלקי מספר 9 לא נמצאו אסמכתאות וסקיצות חישוב עבור גדרות מוסדיים. לא צורפו סקיצות ואסמכתאות כלליות לחשבון והן פרטניות כשינוי בין חשבון חלקי 8 (למעלה) לחשבון חלקי 9 (למטה) כדוגמא עבור שינוי הכמות לגדר דגם סמדר.

178,980.48	389.09	460.00	מ'	גדר דגם "סמדר מוסדי" או "תמר מוסדי" או ש"ע בגובה 2.0 מ' עשויה מפרופילים ניצבים 20/20/1.5 מ"מ במרווח של 99 מ"מ עם אלמנטי קישוט בחיתוך ליזר, שלושה פרופילים אופקיים 50/25/2 מ"מ ועמודים מפרופיל 60/60/2 מ"מ או 80/40/2 מ"מ כל 2.0 מ', לרבות כיפות ומחברים עיזורים, ויסודות בטון בודדים	02.044.012
				מעקות הולכה והפרדה למדרכות ושטחים ציבוריים	02.044.021
107,971.92	257.08	420.00	מ'	גדר דגם "ערן משופר" או ש"ע בגובה 1.1-1.2 מ' עשויה מפרופילים ניצבים 25/25/1.5 מ"מ במרווח של 99 מ"מ, שני פרופילים אופקיים 60/40/2 מ"מ, ועמודים מפרופיל 60/60/2 מ"מ כל 3.0 מ', לרבות יסודות בטון בודדים	02.044.021.0130

10.9. הערות לחשבון המוגש:

10.9.1. סעיף 99.99.0051 העברת גדר איסכורית ברחוב בטחון לפי אישור העירייה (סעיף חריג

בחשבון):

הביקורת מצאה כי הקבלן מבקש בחשבון חלקי 9 האחרון המוגש דרישה לתשלום עבור העברת גדר איסכורית למקום אחר מהנדרש בתחילת עבודתו או כתוספת לנדרש בכמות של 134 מ"א ובסכום סעיף כללי של 11,457 ₪.

על פי פרק המוקדמות של המפרט הטכני עליו חתום הקבלן רשום במפורש כי במידת הצורך במהלך הפרויקט הקבלן ישנה את תוואי הגדר בהתאם להנחיות המפקח.

לפיכך, הביקורת מעירה כי כל העברת גדר או שינוי תוואי אינו כלול בתוספת תשלום לקבלן כי אם חלק בלתי נפרד ממחויבותו של הקבלן ועל חשבונו ולכן סעיף חריג זה לא אמור להיכלל בחשבון ולא להיות משולם לקבלן.

להלן הרשום בסעיף 00.29.6 במפרט הטכני פרק המוקדמות המראה כי בהנחיית המפקח יידרש הקבלן להעביר/להזיז את תוואי גדר האיסכורית במידת הצורך ולכך לא צריכה להיות דרישת תשלום כי אם חלק בלתי נפרד מעבודת הקבלן ועל חשבונו מול הסעיף החריג המוגש בחשבון:

11,457.00 | 85.50 | 134.00 | מ' | העברת גדר איסכורית ברחוב בטחון לפי אישור עיריית נשר | 99.99.0051

למעלה סעיף חריג בחשבון המוגש המתייחס לדרישת תשלום עבור העברת גדר איסכורית. למטה, הערת המפרט הטכני המבהיר כי על הקבלן לשנות את תוואי הגדר במידת הצורך על פי הנחיית המפקח ולכן אין סעיף זה אמור להיות משולם בחשבון.

00.29.6 גידור

- א. על הקבלן לספק ולהתקין את הגדר לפי דרישת הרשויות המקומיות או דרישת המפרט המיוחד (ראה סעיף עוקב) על פי המחמירה ביותר.
- ב. גדר רצופה, אטומה ויציבה עם חיפוי מלוחות "איסכורית" בצבע לבן/אפור בהיר בגובה 2 מ' לפחות סביב כל שטחי עבודותיו ושטחי אחסון החומרים, לפי הצורך וכפי שיאשר המפקח. בגדר יותקנו שערי כניסה לרכבים ולהולכי רגל. תוואי הגדר, צורתה, נעילתם, כמות וצורת השערים ומיקומם יתואם עם המפקח ויבוצעו לאחר

אישורו בכתב.

- ג. הקבלן הינו האחראי הבלעדי לשלמותה ואחזקתה של הגדר ושעריה.
- ד. על הקבלן להחזיק את הגדר והשערים שלמים ותקנים לכל תקופת הפרויקט, לתקן, לחדש, להחליף את חלקיהם הפגועים.
- ה. במידת הצורך במהלך הפרויקט הקבלן ישנה את תוואי הגדר בהתאם להנחיות המפקח.
- ו. בתום הפרויקט ולאחר אישור המפקח בכתב הקבלן יפרק ויסלק את הגדר משטח הפארק..

10.9.2. סעיף 99.99.0391 תוספת עבור הנחת אבן שפה פינתית בחניון (סעיף חריג בחשבון):

הקבלן מבקש בחשבון חלקי 9 האחרון המוגש דרישה לתשלום עבור ביצוע הנחת אבני שפה מעוגלות פינתיות במתחם החניון הנבנה בכמות של 36 יחידות ובסכום כללי של 6,901.2 ₪.

על פי פרק 40.03.05 של המפרט הטכני עליו חתום הקבלן רשום במפורש כי על הקבלן לקחת בחשבון כי לא תשולם לו כל תוספת עבור ביצוע אבנים קצרות או אבנים בקשתות. אבנים בקשתות ואבנים פינתיות הינו אותו מונח ולפיכך אין הקבלן רשאי לקבל תשלום נוסף על בסיס אופני המדידה לתשלום במפרט לעבודה זאת וסעיף חריג זה הינו מוטעה ויש להסירו מחשבונו של הקבלן.

הביקורת מצאה סעיף דרישה לתשלום עבור ביצוע עבודת הנחת אבנים פינתיות בחשבון הקבלן מול הרשום במפרט הטכני ביחס לעבודה זאת. הביקורת מעירה כי על פי המפרט הטכני מבהיר במפורש כי כל תוספת בגין אבנים קצרות או מעוגלות הינם חלק בלתי נפרד מביצוע עבודת הנחת אבני השפה ואינן משולמות בנפרד מה שסותר את הסעיף החרוג בחשבון:

6,901.20		191.70		36.00		יח'		תוספת עבור הנחת אבן שפה פינתית בחניון		99.99.0391
----------	--	--------	--	-------	--	-----	--	---------------------------------------	--	------------

סעיף חריג בחשבון (למעלה) המתייחס לאבני שפה פינתיות אינו אמור להיות משולם במסגרת סעיף חריג מאחר והמפרט הטכני מבהיר כי אבני שפה קצרות ומעוגלות נכללות במחיר סעיף הנחת אבני השפה (ראה עמוד הבא).

40.03.05 אבני שפה

בעקומות יותקנו אבני שפה באורך חצי מטר ורבע מטר מיוצרים במפעל לפי הצורך. כולל אבן שפה מונמכת כמסומן בתכניות **לא תשולם תוספת עבור אבנים קצרות והנחה בקשתות** לא יורשה השימוש בשברי אבן שפה.

יחידה למדידה : מ"א

תכולת המחירים : כל האמור לעיל כלול במחיר היחידות של אבני השפה בכתב הכמויות.

הקבלן מתייחס בחשבון לאבני שפה פינתיות כסעיף חריג לתשלום אולם בתמונות ובאופן כללי מדובר באבני שפה מעוגלות ולכן אין לשלם עבורם על בסיס אופני המדידה לתשלום במפרט הטכני ויש להסיר סעיף חריג זה בחשבון.

10.9.3. סעיף 99.99.0211 ניסור תפרים ברצפת בטון עגולה לפי תכנית אדריכל (סעיף חריג בחשבון):
הקבלן מבקש בחשבון חלקי 9 האחרון המוגש דרישה לתשלום עבור ביצוע ניסור תפרים ברצפת
בטון עגולה בכמות של 480 מטרים ובסכום כללי של 33,600 ₪.

על פי הרשום במפרט הטכני בפרק 40.03.10 "ריצוף משטחי בטון חשוף" כלל משטחי הבטון
החשוף המבוצעים בשטח מחויבים להתבצע עם תפרי התפשטות בעובי עד 3 מ"מ באמצעות ניסור
הבטון ועל פי תכניות הקונסטרוקציה.

עבודה זאת נעשית כחלק מביצוע יציקת הבטון למשטח ואינה נכללת לתשלום נפרד. על בסיס
הנחיה זאת, הקבלן לא צריך להיות מתוגמל כסעיף חריג בחשבון ויש להסירו מסעיפיי החריגים
השונים.

**הביקורת מעירה כי מצאה דרישה לסעיף חריג בחשבון מול הרשום במפרט הטכני, על בסיס
אופני המדידה לתשלום כל יציקה של משטח בטון כולל בתוכו את ביצוע התפרים ולכן אין לשלם
עבורם כעבודה נפרדת:**

10.9.4. התאמת כמויות צנרת השקיה תכנית מול ביצוע בשטח והתאמה לחשבון:

הקבלן מבקש בחשבונו תשלום עבור צנרת למים ביוב וניקוז בקטרים שונים ובמידות אורך שונים.
 10.9.4.1. אמנם קיימת הפרדה בחשבון בין כלל הצנרות והשרוולים המתייחסים למים ביוב וניקוז, אולם לא נמצא סעיף או חישוב פרטני המתייחס לשרוולי ההכנה לצנרת השקיה בשטח הפרויקט (צנרת ההשקיה עצמה עדיין לא נעשתה ולכן אינה קיימת בחשבון אך שרוולי ההכנה נעשו). לא ניתן להבחין היכן ממוקם בדפי החישוב בחשבון והיכן מחושבים שרוולי הצנרת במעברים עבור צנרת ההשקיה.

10.9.4.2. בנוסף לנרשם בסעיף הקודם, לא קיימת התאמה בין המבוצע בשטח ביחס לשרוולי ההשקיה מול הקיים בתכנית ההשקיה ומול מציאת סעיפים אלו כאמור באופן מסודר בחשבון הקבלן.

להלן תמונות מהשטח מול תכניות הביצוע. הביקורת מעירה כי צנרת הכנה להשקיה אינה מותאמת בבחינת הקטרים והכמויות בין הביצוע לתכנית, ביחס לחשבון שרוולים אלו לא נמצאו או לחילופין קיימים אולם לא ברור תחת איזה ריכוז וסקיצה:
תגובת המבוקרים: מדגיש העבודות טרם הסתיימו לכן מוקדם להגיד כרגע לא קיים התאמה בין התכנון לביצוע

10.9.5. תשלום יתר או תשלום על חשבון:

כחלק מעבודותיו של הקבלן בפרויקט זה קיימות דרישות לביצוע מתקני משחק ומתקני כושר על פי הקיים בסעיפיי כתב הכמויות הקיים בתכניות והדרישות השונות לביצוע העבודות.

10.9.5.1. אין כל התאמה בין התיאור בסעיפיי כתב הכמויות לתיאור בתכניות הפיתוח. לא ניתן על בסיס שני מסמכי תכנון אלו לראות היכן מיקום כל מתקן מאחר והמספר הקטלוגי הרשום בסעיפיי כתב הכמויות מול המספור הקיים בתכניות אינו זהה ואינו ברור. רישום מסודר וזהה מאפשר להראות היכן נמצא כל מתקן, היכן נדרש להתקינו והאם תואם את אשר נדרש לביצוע בין התכנית לסעיף בכתב הכמויות.

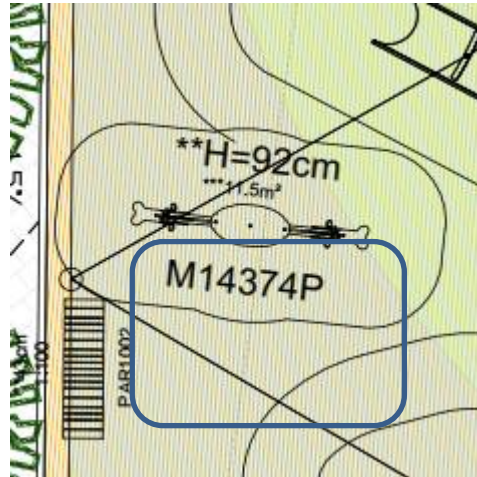
10.9.5.2. הקבלן מבקש בחשבונו תשלום של 30% מערך מתקני הכושר ומתקני המשחקים. יודגש כי מתקנים אלו טרם הותקנו וטרם נראו בשטח ועל פניו התשלום עבור 30% אלו הינו תשלום המתייחס להזמנת המתקנים ולא מעבר.

הביקורת מעירה כי לא נמצא בחומר שהוגש לביקורת כל מסמך המראה כי תשלום זה מאושר על ידי מנהל הפרויקט ומזמין העבודה. לא נמצא תיעוד ביומני העבודה כי ניתן לאשר אחוז תשלום זה על חשבון הזמנה. יש לציין כי מקובל לאשר תשלומים עבור הזמנות "ועל חשבון" חומר/ציוד שמוזמן, אך יחד עם זאת חשוב לוודא כי בקשה זאת מתועדת ומאושרת על ידי מנהל הפרויקט ומזמין העבודה ולו לצרכיי בדיקה כי הקבלן עומד באיתנות פיננסית להשלמת העבודות וכי תשלום זה הינו "בטוח" וניתן להעבירו.

להלן הנרשם בסעיף 10.4.6.1 ביחס לאי התאמה ואי הבנה בין הקיים בתכנית הפיתוח מול תיאור סעיפיי כתב הכמויות. אי התאמת התיאור אינו מאפשר לוודא כי מה שהוזמן אכן תואם את הנדרש לתשלום בכתב הכמויות ובחשבון הקבלן ולא ניתן לוודא האם מדובר באותו מוצר ובאותה עלות:

97.042.003.0917 | מתקן משחק כדוגמת 'נדנדת אם וילד' (מק"ט E-319-RV2)
של שעשועים וספורט או ש"ע לרבות הובלה ביסוס והתקנה.
איזור B

אין כל התאמה בין תיאור סעיף החשבון וכתב הכמויות לתיאור בתכנית. לא ניתן לאמת התאמה זאת לצורך אישור החשבון (ראה עמוד הבא).

תגובת המבוקרים: בדוגמה המצורפת המתקן בוטל, והתוכנית שונתה
להלן הנרשם בסעיף 10.4.6.2 הקבלן ביקש בחשבונו 30% מהיקף עלויות מתקני הכושר ומתקני המשחקים ללא כל תיעוד לאישור בקשה זאת וללא כל עדכון ביחס לסטטוס מתקנים אלו שכן כלל המתקנים עד לשלב הגשת החשבון לא סופקו, לא הותקנו ולא ידוע מה הסטטוס לגביהם:

אושרו בחשבון כמויות של 30 אחוז מכלל מתקני הכושר והמשחק אולם, אלו לא סופקו ולא הותקנו בשטח. בנוסף, לא נמצא כל תיעוד המאשר לקבלן תשלום עבור "על חשבון" מתקנים אלו.

				מתקני משחק	97.042.003
2,536.02	8,453.40	0.30	יח'	מתקן כושר LEG PRESS כדוגמת מק"ט UBX-104 של שעשועים וספורט או ש"ע לרבות הובלה, ביסוס והתקנה. איזור A	97.042.003.0900
2,536.02	8,453.40	0.30	יח'	מתקן כושר SOULDER PRESS & HIGH PULLERY כדוגמת מק"ט UBX-48C של שעשועים וספורט או ש"ע לרבות הובלה, ביסוס והתקנה. איזור A	97.042.003.0901
4,678.32	15,594.40	0.30	יח'	מתקן כושר CHIN UP, DIR & ABS כדוגמת מק"ט UBX-71T של שעשועים וספורט או ש"ע לרבות הובלה, ביסוס והתקנה. איזור A	97.042.003.0902
11,093.64	36,978.80	0.30	יח'	מתקן כושר CROSSFIT & TRX כדוגמת מק"ט UBX-71-108 של שעשועים וספורט או ש"ע לרבות הובלה, ביסוס והתקנה. איזור B	97.042.003.0903
2,536.02	8,453.40	0.30	יח'	מתקן כושר AIR WALKER כדוגמת מק"ט UBX-23 של שעשועים וספורט או ש"ע לרבות הובלה, ביסוס והתקנה. איזור B	97.042.003.0904

10.9.6. תוספות וחריגים לעמודי תאורה בחשבון:

חשבונו של הקבלן מלווה בסעיפים חריגים אשר אין עבורם תיאור בכתב הכמויות של החוזה ועל פי בקשה זאת הינם סעיפים שהקבלן ביצע עבורם עבודה בשטח. אחת מדרישותיו של הקבלן הינה קבלת תשלום עבור סעיף חריג המראה התקנת מחזיקי דגלים כפול, ביצוע שרוולי חיזוק ותוספת מחיר לעמודים עבור הכנת מצלמות.

הביקורת מעירה כי חרף דרישותיו של הקבלן לקבלת תשלום עבור סעיפים אלו, לא כולם בוצעו בשטח ולא ברור מדוע הינו מבקשם כחריג בחשבון חלקי 9.

על פי הסבר המפקח, עמודים בגובה 10 מטרים הינם עמודים אשר הוצבו בחניון ובשאר הפארק ובעמודים אלו (17 יחידות על פי המוגש בחשבון) קיימת דרישת תשלום למחזיקי דגלים. כפי שניתן לראות בתמונות המצורפות בעמודים אלו לא הותקנו מחזיקי הדגלים ולפיכך אין זה נכון לאשר לקבלן תשלום עבור דרישה זאת.

להלן תמונות המראות כי לא בוצעו מחזיקי דגלים לעמודים בשטח החניון וזאת למרות דרישת תשלום עבור 17 מחזיקי דגלים אשר מיקומם הינו החניון ושאר שטח הפארק:

10.9.7. ארגזי פוליסטירן מוקצף מתחת לרצפות:

הקבלן מבקש בחשבון חלקי 9 האחרון המוגש דרישה לתשלום עבור ביצוע הנחת מצעי ארגזי פוליסטירן מוקצף בגובה 20 ס"מ מתחת למרצפים בכמות של 634 מ"ר ובסכום כללי של ₪ 21,584.66 מתחת לבמה העגולה והרחבה הרב תכליתית.

סעיף ארגזי הפוליסטירן הינו סעיף חוזה הקיים במסגרת הדרישה לביצוע בכתב הכמויות החוזי עליו חתום הקבלן. אולם, תכניות הביצוע לפיהם עובד הקבלן אינם מראות ארגזים אלו, יתרה מכך התוכניות מראות דרישה לביצוע מצעים מהודקים לא ארגזים. במקרה זה קיימת סתירה בין דרישת כתב הכמויות לביצוע מול דרישת התכנון לביצוע.

הביקורת מבקשת להדגיש כי מצב בו קיימת סתירה בין מסמכי מכרז אינו תקין ויש צורך לוודא כי נתוני המסמכים זהים ומותאמים בינם לבין עצמם ללא כל סתירה ואי התאמה הקיימת ביניהם טרם פרסום המכרז והיציאה לביצוע העבודה.

יחד עם זאת, במקרה וקיימת סתירה ואי התאמה, ישנה הנחייה מתוך המפרט בו נרשם מה העדיפות לצרכי ביצוע וכיצד על הקבלן לנהוג. במקרה זה ועל פי המפרט מובהר כי על הקבלן לבצע את העבודות ראשית לפי תכניות הביצוע ולאחר מכן לפי כתב הכמויות, כלומר הקבלן אמור היה לבצע מתחת לרצפות מצעים מהודקים כפי שהתכנון מנחה מצעים מהודקים ולא כרשום בכתב הכמויות ארגזי פוליסטירן.

יודגש כי הביקורת לא מצאה במסמכים השונים שהועברו אליה כי ניתנה הנחייה כתובה או דרישה מסודרת מהמתכנן לביצוע ארגזים במקום מצעים כך שגם במקרה זה ההנחיות היו ביצוע לפי תכניות ולא לפי כתב הכמויות.

להלן ההפניה מתוך המפרט הטכני לפי מה הקבלן אמור לבצע את עבודותיו במקרה של סתירה במסמכי המכרז. התוכניות גוברות על כתב הכמויות ולפי הסקיצה מהתכנית העבודה שאמורה להתבצע אינה הנחת ארגזי פוליסטירן אשר אינם קיימים בתכנית אלא הידוק מצעים:

עדיפות בין מסמכי החוזה

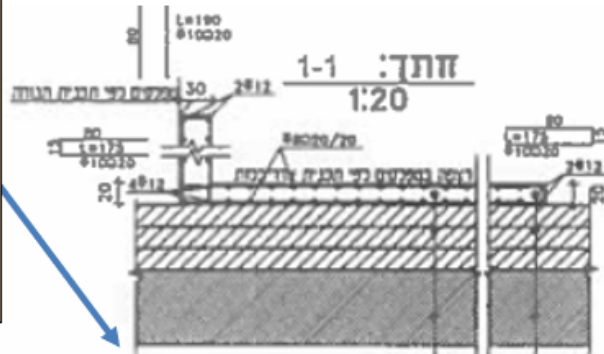
00.4

בכל מקרה של סתירה ו/או אי התאמה ו/או דו-משמעות ו/או פירוש שונה בין ההגדרות והדרישות במסמכים השונים ולא במקרה של השלמה) יהיה סדר העדיפויות כדלהלן:

00.4.1 סדר עדיפויות לצורכי ביצוע (הסדר יורד):

1. הוראות המפקח מטעם המזמין (בכתב בלבד),
2. תכניות ביצוע,
3. כתב הכמויות,
4. תקנים ישראליים
5. המפרט המיוחד
6. התנאים הכלליים המיוחדים
7. המפרט הכללי

התכנית (סקיצה אמצעית) מראה דרישה לביצוע מצעים מתחת לרצפות בשטח הבמה ומתחת לשטח הסקייטפארק. כתב הכמויות מראה דרישה לביצוע ארגזי פוליסטירן ולא מצעים (סקיצה תחתונה בעמוד הבא) המפרט הטכני מבהיר כי במידה וקיימות סתירות התכנית היא הקובעת אולם בחשבון הקבלן זה ביקש כמות של 634 מ"ר עבור ארגזי הפוליסטירן ולא מצעים מה שאינו מותאם למפרט הטכני. כמו כן לא ניתנו או הועברו לביקורת כל הנחיות נוספות לשינוי ביחס לכך מצד המתכנן או מנהל הפרויקט.

שכבת גומ' בגודל ובצורה לפי דרישת האדריכל בסך (בסך 1-30 בעובי 20 ס"מ ושפזר אסימטרי) על מנת למנוע חדירת מים למבנה ולמנוע חדירת מים למבנה (בסך 1-30 בעובי 20 ס"מ ושפזר אסימטרי)

1

3,744.97	הנחת שקד: 10.00% מחיר לפני תשלום: 44.16 הנחה: 22.80% 34.05	4,191.26	הנחת שקד: 10.00% מחיר לפני תשלום: 44.16 הנחה: 13.60% 38.10	4,268.88	הנחת שקד: 10.00% מחיר לפני תשלום: 44.16 הנחה: 12.00% 38.81	5,390.00	49.00	110	מצע ארגזי פוליסטירן מוקצף בגובה 20 ס"מ מתחת למרפסות	2.2.11.90
----------	---	----------	---	----------	---	----------	-------	-----	---	-----------

10.10 סדר עדיפויות בין מסמכי החוזה לצרכי תשלום וביצוע:

10.10.10. הקבלן מכין את חשבונו בהתאם למה שביצע בשטח ובהתאם לתוכניותיו ושאר המסמכים הנלווים כדוגמת המפרט הטכני וכתב הכמויות.

בהמשך לכתב בסעיף 10.4.8 בהנחה וקיימות דרישות ביצוע בתכנית אשר אינן זהות לדרישות בכתב הכמויות או במפורט במפרט הטכני, קיימת הנחייה בפרק המוקדמות במפרט הטכני המבהיר לקבלן כיצד עליו לנהוג במידה ונמצאה אי התאמה בין המסמכים הן לצרכי ביצוע והן לצרכי תשלום.

הביקורת מבקשת להבהיר כי סעיף 00.4 בפרק המוקדמות במפרט הוא זה שקובע באם קיימות אי התאמות ולא כל הנחייה אחרת. הביקורת מצאה כי קיימות הנחיות פרטניות מצד המתכננים השונים המראים דרישות לביצוע בהתאם לעדיפות בין מסמכי החוזה אשר סותרים את אשר נרשם בסעיף 00.4 ולמעשה אינם אמורים להירשם.

כך לדוגמא, נמצא כי מתכנן החשמל הוסיף במפרט הטכני שהעביר את סעיף 08.1.06 המראה את הנדרש לצרכי ביצוע ותשלום בגין אי התאמות בין מסמכי החוזה אולם הנחיות אלו אינן דומות כלל לנרשם בסעיף 00.4 במפרט המוקדמות מה שאינו תקין ואינו נכון.

להלן מתוך המפרט הטכני פרק המוקדמות סעיף 00.4 המראה את הדרישות לביצוע בהנחה וקיימות סתירות ואי התאמות במסמכי החוזה מול אותם הנחיות של יועץ החשמל. ההנחיות מתוך מפרט יועץ החשמל אינן זהות לנדרש בסעיף 00.4 מה שאינו תקין, יש להעביר הנחייה אחת כללית לביצוע המחייבת את הקבלן על כלל עבודותיו (ראה עמוד הבא):

00.4 עדיפות בין מסמכי החוזה

בכל מקרה של סתירה ו/או אי התאמה ו/או דו-משמעות ו/או פירוש שונה בין ההגדרות והדרישות במסמכים השונים ולא במקרה של השלמה) יהיה סדר העדיפויות כדלהלן:

00.4.1 סדר עדיפויות לצורכי ביצוע (הסדר יורד):

1. הוראות המפקח מטעם המזמין (בכתב בלבד),
2. תכניות ביצוע,
3. כתב הכמויות,
4. תקנים ישראליים
5. המפרט המיוחד
6. התנאים הכלליים המיוחדים
7. המפרט הכללי

מתוך המפרט הטכני פרק המוקדמות סעיף 00.4, סעיף זה מנחה את הקבלן כיצד לבצע וכיצד יתוגמל במידה וקיימות אי התאמות בין מסמכי המכרז אולם הנחיות אלו אינן זהות להנחיות יועץ החשמל אשר צירף סדר עדיפות משלו וסותר את אשר נרשם בסעיף 00.4.

00.4.2 סדר עדיפות לצורכי תשלום (הסדר יורד):

1. כתב הכמויות
2. המפרט המיוחד
3. התנאים הכלליים המיוחדים
4. התכניות
5. מפרט הכללי ואופני מדידה
6. תקנים ישראליים

08.1.06 עדיפות בין מסמכים

להלן סדר העדיפויות בין המסמכים השונים:

א. **לביצוע:**

התנאים המיוחדים, התכניות, כתב הכמויות, המפרט המיוחד, תנאי החוזה, המפרט הכללי, הצעת הקבלן (המוקדם עדיף על המאוחר).

ב. **לתשלום:**

התנאים המיוחדים, כתב הכמויות, המפרט המיוחד, התוכניות, תנאי החוזה, המפרט הכללי, הצעת הקבלן (המוקדם עדיף על המאוחר).

10.11 בקרת איכות:

10.11.1 בקרת איכות הינה דרישה מהקבלן לביצוע בדיקות לאיכות מוצרים אשר מבהירים כי מה

שסופק לפרויקט הינו שווה ערך בבחינת איכות ומחיר למה שאכן נדרש.

דפי מערך בקרת איכות עצמית של הקבלן הכולל את בדיקת איכות המוצר שסופק או העבודה שבוצע ביחס לתקנים, לפי בדיקות מעבדה ולפי קריטריונים מקובלים ואישור ביצועה של אותה העבודה בהתאם לאותם המדדים מחויבת להתקיים בכל פרויקט המבוצע בשטח הן עבור תשתיות והן עבור בינוי.

לא נתקבלו כלל דפי בדיקות בקרת איכות מצד הקבלן, ולא מצד מנהל הפרויקט בכל הקשור לביצוע אבטחת האיכות על עבודתו של הקבלן בשטח, כולל תוצאות מלאות של בדיקות מעבדה, תוצאות עבור החומרים שסופקו והעבודות שבוצעו בפרויקט.

במקרה שכזה בו לא מבוצעת העבודה בהתאם לאותם המדדים והבדיקות הנדרשות, העבודה לא משולמת בחשבונות החלקיים עד לתיקונה לשביעות רצון המתכנן והמפקח.

מאחר ולא נערכה מערכת לבקרת האיכות מצד הקבלן, לא ניתן לדעת האם כל החומרים והמוצרים שהותקנו והורכבו באתר עומדים בדרישות התקן ואין בהם כל ליקוי או פגם או אי התאמה לתקנים הנדרשים ובכך חשיבותה של בקרת האיכות בפרויקט עבור כל מרכיב הנבנה וכל מוצר/ציוד המובא לשטח. לא הועברו טפסי בדיקות מעבדה, אישורי תקנים ו/או מסמכים משלימים עבור כל פריט בנפרד כחלק מתעודות הבקרה לאיכות המוצרים או כחלק ממסגרת הגשת החשבונות בתיק החשבונות.

11. סיכום והמלצות:

11.1 **ממצא:** מיקום עמודי התאורה בפרויקט אינו זהה למיקום הקיים בתכניות מתכנן החשמל והתאורה. אופן פיזור התאורה בהתאם לשינוי המיקום משפיע על אופן חישוב חוזק התאורה במתחם כולו ובמקומות בהם העמודים הותקנו שלא בהתאם לתכנון.

כך גם מיקום צנרת כיבוי אש וצנרת השקיה אשר אינה מותאמת בין ביצוע בשטח לתכנון והנחת ארגזי פוליסטירן מוצף מתחת לרצפות מול יציאת הרצפות מעל מצעים מהודקים (סעיפים 4.1, 4.5, 4.8, 10.4.5).

המלצה: לכל תכנית אותה העביר המתכנן לביצוע קיימת השפעה ישירה על אופן החלטת תכנונה לרבות השפעה המתמייחסת לתקינות הביצוע בהתאם לתקנים ולאופן המיקום הציוד וצורת הביצוע. על הקבלן לבצע את כלל הנדרש ממנו בהתאם לתכניות אותם קיבל אלא אם קיבל אישור כתוב מהמתכנן לכל שינוי מבוקש מתכניותיו ולהתאים את דרישותיו בחשבונותיו בהתאם לכך.

תגובת המבוקרים: תוכנית התאורה והחשמל שונתה לאחר תחילת ביצוע ע"י הערייה כדי להוסיף תאורה,

11.2 **ממצא:** תאי בקרה לתשתיות שונות אשר בוצעו בשטח נעשו בחלקם העליון ביציאת בטון ידנית במקום בהבאת טבעת עליונה מוכנה מהמפעל כפי שנדרש (סעיף 4.2).

המלצה: תאי בקרה עבור תשתיות הינם תאים המגיעים מוכנים מהמפעל בהתאם לגבהים הנדרשים כאשר אופן ביצוע העבודה נעשה על פי התאמה בין גובה השטח לגובה התא. על הקבלן לבצע את התקנת תאים אלו כפי שמגיעים מהמפעל ולא על ידי יציאות ידניות שאינן בהכרח חזקות ומתאימות לביצוע במסגרת זאת.

תגובת המבוקרים: יטופל. בכל מקום שניתן להכניס חוליה שלימה (גובה חוליה מינימאלי ללא תקרה 33 ס"מ כן יבוצע)

11.3 **ממצא:** הקבלן ביצע תיקוני בטון ידניים בשטח עבור אבני שפה שבורות ולא תקינות במקום לבצע החלפות לאבני שפה חדשות כנדרש (סעיף 4.3).

המלצה: יש לבצע תיקונים עבור ציוד/חומר שאינו תקין כהחלפה בין פגום לתקין ולא כתיקון מקומי עבור המוצר הפגום עצמו.

תגובת המבוקרים: במיקום שהודגש בדוח -קימת שוחה לכן התקנת אבן שפה תגרום לבליטה מקו המדריכה

11.4 **ממצא:** עבודות קירות הבטון וחיפוי האבן לקירות בוצעו כנדרש ובהתאם למצופה בבחינת בנייתם. במקומות בהם הקירות מעוגלים, היציקה אינה נראית נכון ולמעשה הבטון אינו נראה כבטון היצוק על פי הטפסנות הנדרשת למקרה כזה (סעיף 4.4).

המלצה: במקומות בהם הקירות הינם מעוגלים, יש לבצע יציקות עם טפסנות מתאימה ליציקה מעוגלת ולא טפסנות המתאימה לקירות ישרים.

תגובת המבוקרים: השחזה ועיגול הפינות זה חלק מעבודות הפינש ברור יטופל בהמשך

11.5. **ממצא:** הביקורת לא קיבלה לידיה כל מסמך המראה כי נעשו סיורי פיקוח עליון מצד צוות התכנון המיועד לבדיקת הנעשה ומתן אישורם לתקינות למעט סיור שבוצע עם אדריכל הפרויקט (סעיף 5.1).

המלצה: בשלבי ביצוע העבודות מחויב הקבלן לזמן את צוות היועצים על מנת שאלו יתנו את חוות דעתם והערותיהם עבור אופן הביצוע בשטח, מתן לאישור הציוד והאביזרים המותקנים בשטח ומתן הערות לשיפור ולתיקון.

תגובת המבוקרים: פקוח עליון נעשה בהתאם ובמידת הצורך ואנחנו עדין לא בשלבים שמחייב פקוח עליון בצורה רציפה

11.6. **ממצא:** יומני העבודה באתר מולאו באופן כזה המראה בדף יומן תאריכים הגובלים בשבועיים ימים אולם יומן עבודה יכול להכיל לכל היותר פירוט עבור שבוע עבודה בלבד (סעיף 6.2).
המלצה: על יומני העבודה להראות את כלל הפירוט הנדרש עבור כל יום של ביצוע עבודה בשטח כולל רישום לכח אדם ציוד והנחיות מתאימות בהתאם לאותו יום. **יטופל בהתאם**

11.7. **ממצא:** לוח הזמנים שנמסר לביקורת הינו לוח הזמנים הבסיסי אתו החל הקבלן בעבודתו בשטח. נכון לחודש ספטמבר 22 לוח זמנים זה אינו מותאם לביצוע בשטח, דרישות שונות הקיימות בלוח הזמנים מאותו תאריך כלל לא בוצעו מה שאומר שהקבלן אינו עומד בלוח הזמנים עליו התחייב (סעיף 7.1).

המלצה: על הקבלן לוודא כי עומד בלוח הזמנים הבסיסי עמו יצא לדרך והחל בביצוע העבודות. עליו לתזמן את כח האדם והציוד באופן כזה המגבה את הדרישות לביצוע בהתאם ללוח הזמנים, במידה ונדרש שינוי ללוח הזמנים מסיבות מסוימות יש להתאים את לוח הזמנים תוך קבלת אישור לעיכוב המסירה מצד מזמין העבודה.

תגובת המבוקרים: בעקבות כל השנויים שבוצעו הלו"ז המקורי שתוכן השתנה אבל מבחינת לו"ז מסירת הפרויקט עדין כמתוכנן

11.8. **ממצא:** לא מולאו סיכומי פגישות באופן רציף ולכל אורך ביצוע הפרויקט. בנוסף, אופן רישום סיכומי הפגישות הינו לקוי, לא קיימות התייחסויות עבור נושאים חשובים כסטטוס ביצוע וניהול לוח הזמנים באופן שוטף בחלק נכבד מהסיכומים (סעיף 8.1).

המלצה: יש לוודא כי מנהל הפרויקט/מפקח מבצע סיכומי פגישות שבועיות שוטפות בהם מקבלים כלל מזמיני העבודה/מתכננים וכל המקושר לפרויקט תיעוד הנחיות ודרישות לצרכי קידום הפרויקט. בסיכומי הפגישות חשוב שיצוינו כלל ממצאי/תהליכי הפרויקט בכל שבוע שחולף לרבות עדכוני לוחות הזמנים, כח אדם, הנחיות לביצוע, מצב העבודה, בטיחות בעבודה וכדומה.

תגובת המבוקרים: יטופל

11.9. **ממצא:** כתב הכמויות המצורף לחוזה הקבלן עבור עבודות הפיתוח אינו זהה ברובו לסעיפים שהגיש הקבלן בחשבונותיו הן בבחינת תיאור הסעיף והן בבחינת הכמויות בחשבון הקבלן אשר אינו

זהות לכמויות בכתב הכמויות החוזי עליו הינו חתום. המשמעות הינה ביצוע שונה מהמתוכנן וגרוע מכך מבוא לדרישה עבור סעיפים חריגים בחשבון הקבלן לרבות חריגה מוגזמת בכמויות המוגשות בחשבון הקבלן מול הנדרשות לפי כתב הכמויות (סעיף 9.1).

המלצה: כתב הכמויות עליו חתם הקבלן במסגרת חוזהו הינו מסמך לפיו נדרש לבצע את עבודתו בשטח הפרויקט. יש לוודא כי סעיפים אלו (לפחות רובם הגדול) הינם סעיפים אשר עמם הוא מבצע את העבודה, יש לוודא מצד צוות המתכננים טרם ביצוע העבודות כי סעיפים אלו אכן נדרשים לצרכי העבודה ולא סעיפים שונים, חובה לוודא כי הכמויות המוגשות בכתב הכמויות המצורף לחוזה הינן זהות ומותאמות לכמויות הנדרשות לביצוע בפועל בשטח על ידי הקבלן.

תגובת המבוקרים: שוב מדגיש בעקבות כל השנויים בוצע הוראת שנוי שמכילה כל מכלול העבודות אשר אושרה ע"י העריה

11.10. **ממצא:** אופן הצגת חשבון הקבלן הינו מוטעה ואינו תקין. אין הקבלן מראה כמויות מצטברות המותאמות לכמויות החוזה, אין הוא מראה את כמויות החוזה עצמו. הקבלן מציג בחשבוניותיו את הכמות הנדרש עבור אותו חשבון ספציפי וללא כל תיעוד לדרישותיו בחשבונות הקודמים (סעיף 10.2, 10.3).

המלצה: על הקבלן להעביר חשבונות חלקיים וחשבון סופי באופן המראה את אשר חושב ואושר לו בחשבוניותיו הקודמים. על כל חשבון להכיל את "ההיסטוריה של החשבונות הקודמים. באופן הגשה שכזה ניתן להבדיל ולהראות את המשמעות של חשבונות מצטברים.

תגובת המבוקרים: לא קבענו צורת החשבון בפרויקט שלנו אנחנו מתעסקים בתוכנת דקל וזה צורת החשבונות שלהם

11.11. **ממצא:** הקבלן מבקש בחשבון חלקי 9 כסעיף חריג הזזת גדר איסכורית על פי אישור העירייה. המפרט הטכני מבהיר כי הקבלן מודע שיהיה עליו במידת הצורך לשנות את מיקום הגדר וזאת על חשבונו וכחלק מעבודתו (סעיף 10.4.1).

המלצה: חובה לבדוק במפרט הטכני תחת הפרקים השונים המראים מהם תכולות העבודה של הקבלן כולל מחויבותיו החוזיות ולהתייחס למחויבותו אלו בהתאם לסעיפים החריגים המבוקשים בחשבון שמגיש.

תגובת המבוקרים: בהתאם להערתך הסעיף ימחק מהחשבון

11.12. **ממצא:** הקבלן מבקש בחשבון חלקי 9 כסעיף חריג תוספת עבור אבני שפה מעוגלות בפינות השונות במתחם חניון הפארק. המפרט הטכני תחת פרק אופני המדידה לתשלום בפרק 51 מבהיר במפורש כי הקבלן מחויב לבצע אבני שפה עגולות היכן שנדרש וזאת ללא כל תוספת תשלום (סעיף 10.4.2).

המלצה: חובה לבדוק במפרט הטכני תחת הפרקים השונים המראים מהם תכולות העבודה של הקבלן כולל מחויבותיו החוזיות ולהתייחס למחויבותו אלו בהתאם לסעיפים החריגים המבוקשים בחשבון שמגיש.

תגובת המבוקרים: המפרט הוכן לפני הסבת כתבי הכמות והחווה לתוכנת דקל, בדקל מפרידים בין אבן שפה פינתית ואבן שפה רגילה, וכדי להגיע לרמת איכות גבוהה הייתה חובה להשתמש באבן פינתית טרומי

11.13. **ממצא:** הקבלן מבקש בחשבון חלקי 9 כסעיף חריג תוספת עבור ניסור תפרים ברצפות הבטון. המפרט הטכני תחת פרק אופני המדידה לתשלום בפרק 40 מבהיר במפורש כי הקבלן מחויב לבצע עבור יציאת הבטון ניסור תפרים והחלקת הבטון היכן שנדרש וזאת ללא כל תוספת תשלום (סעיף 10.4.3, 10.4.4).

המלצה: חובה לבדוק במפרט הטכני תחת הפרקים השונים המראים מהם תכולות העבודה של הקבלן כולל מחויבותיו החוזיות ולהתייחס למחויבותו אלו בהתאם לסעיפים החריגים המבוקשים בחשבון שמגיש.

תגובת המבוקרים:

סעיף 99.99.0211 ניסור תפרים ברצפות בטון, הסעיף ירד מהחשבונות ולא ישולם לקבלן.

סעיף 02.050.030.0042 תוספת עבור החלקת רצפות בטון מדויקות בהליקופטר - הסעיף כן קיים בחווה ודרישת התשלום בוצעה עפ"י החווה

11.14. **ממצא:** הקבלן מבקש בחשבון שהגיש תשלום הנאמד על 30% מהיקף כלל מתקני המשחך ומתקני הכושר כאשר אלו לא הותקנו ואינם קיימים בשטח (סעיף 10.4.6).

המלצה: יש לאשר בחשבונות הקבלן רק את אשר קיים בשטח או הותקן. בהנחה ונדרשת בקשה לתשלום עבור אלמנטים שהוזמנו אך עדיין אינם קיימים יש לקבל עבור בקשה זאת אישור כתוב ממזמין העבודה מאחר ומדובר על תשלום של ציוד שטרם נמסר ובטח שלא הותקן.

תגובת המבוקרים: במעמד חתימת הסכם עם הספק אושר באישור העריה לשלם 30% ע"ח

11.15. **ממצא:** נמצאה סתירה ביחס למתן עדיפות בין המסמכים לצרכי תשלום וצרכי ביצוע בין הקיים במפרט הטכני פרק המוקדמות סעיף 00.4 למופיע בהערות מתכנן התאורה/חשמל במפרט הטכני לפרק 08 (סעיף 10.5).

המלצה: על צוות התכנון להכיל במפרטים הטכניים שהם מוציאים הערות הנוגעות לאופן ביצוע העבודה בלבד. כל עדכון המתייחס להסברים נלווים כלליים הנוגעים בהערות לפרק המוקדמות יוסברו בפרק 00 אשר הינו פרק המוקדמות. בכל מקרה אין לרשום הסברים סותרים בשני פרקים שונים במפרט.

11.16. **ממצא:** לא נמסרו לביקורת כלל מסמכים המתעדים בקרת איכות לפרויקט לרבות אישורים עבור תקנים, תעודות מעבדה, תיקי מתקן ושאר הנלווה (סעיף 10.6).

המלצה: חובה בכל פרויקט להכין תיק מסודר המראה את תכולות בקרת האיכות עבור כלל החומרים והציוד המסופק ומורכב באתר לצורך תיעוד ועמידה בתקנים, תיעוד וקביעת איכות החומר וידיעה כי כלל המסופק ומורכב אכן מאושר על פי צוות המתכננים ועל פי התקנים השונים.

תגובת המבוקרים: לאורך הדרך בוצע בדיקות לכל האלמנטים שבוצעו עפ"י התקן – בדיקות בטון ,
בדיקות לחומרים שסופקו , הידוק וצפיפות ועוד..

דו"ח ביקורת בנושא קרינה מתאורת רחוב בדיקת ספקטרום האור

1. רקע

1.1. בשנת 2015 פרסם משרד הבריאות כי:

"בסקירה שנערכה לאחרונה במשרד הבריאות נמצא כי בנקודת זמן זו אין הוכחות מדעיות מספקות המעידות על קשר בין חשיפה לתאורת לד (LED) לבין השפעה שלילית על בריאות האדם. לפיכך, ובהתאם לנהוג בשאר מדינות העולם, משרד הבריאות אינו מוצא בשלב זה הצדקה להגביל את השימוש בתאורת לד או להמליץ על צמצום החשיפה לתאורה מסוג זה בתוך מבנים (בתי מגורים, מוסדות וכו')."

עוצמת ההארה של גופי תאורה המשמשים במרחב הציבורי הפתוח גבוהה בהרבה מזו המשמשת בתוך מבנים סגורים. הסוכנות הצרפתית לבריאות ולבטיחות במזון, בסביבה ובתעסוקה הביעה חשש באשר לנזק העלול להיגרם לעין עקב חשיפה ישירה לתאורת לד הפולטת אור בהיר בעוצמת הארה גבוהה. במשרדי בריאות במדינות אחרות לא הוגדרו סיכונים מסוג זה או סיכונים אחרים. בשל החשש כי בעתיד יצטבר ידע מדעי נוסף, ומאחר והקמה של תשתיות בעלות של מיליוני שקלים מצריכה תחשיבים כלכליים שונים ביחס לשימוש ביתי בתאורה כזו המליץ משרד הבריאות לנקוט בגישה שמרנית, כך שאם יתגלה (למשל בעוד עשור) שאכן יש חשש בריאותי הרשויות לא ידרשו להחליף את כל תשתיות התאורה.

לגבי שימוש ביתי, כאמור, מדובר בתאורה שעוצמתה חלשה יותר והיא גם אינה קרובה לגוף האדם, ולכן (על פי המידע המצוי כיום) אין בה סיכון בריאותי. אם בעוד מספר שנים יהיה בידנו מידע שמצביע על חשש לסיכון בריאותי אז החלפה של נורות (ולא של מערכות ותשתיות) תהיה פשוטה וקלה ליישום.

יודגש כי מלבד החשש מפני נזק שעלול להיגרם לעין עקב חשיפה ישירה לתאורת לד בעוצמה גבוהה, לא נמצא קשר סיבתי בין חשיפה לתאורת לד לבין השפעות בריאותיות שליליות אחרות, לרבות תחלואה בסרטן. לפיכך, משרד הבריאות חוזר על עמדתו לפיה, על פי הידע המדעי העדכני הנגיש כיום, השימוש בנורות לד אינו כרוך בסכנה לבריאות האדם."

לצד הפרסום של משרד הבריאות התפרסמו לאורך השנים האחרונות מאמרים שמצביעים על ממצאים כאלה ואחרים בקשר שבין תאורת לד ועוצמת אור באופן כללי לבין גוף האדם. כך לדוגמא:

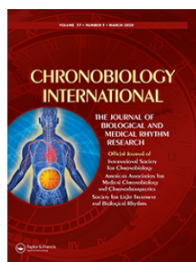
1.2. מאמרו משנת 2018 של ד"ר אביב אשר ממכון למחקר, מיגל, החברה לפיתוח הגליל.

החשיכה בשעות הלילה, היא חלק טבעי ובלתי נפרד ממעגל החיים של בני האדם, בעלי החיים והצמחייה בטבע. עם זאת, ככל שהאנושות מתקדמת, הולכת החשיכה ומצטמצמת, בגלל השימוש הנרחב והבזבזני בתאורה. בעקבות המידע המדעי המצטבר בשנים האחרונות על ההשפעות מרחיקות לכת של תאורה מלאכותית קצרת גל על בריאות האדם, הגדיר לאחרונה ארגון הרופאים האמריקאי את המונח "זיהום אור", שקבע שאור מלאכותי בלילה מזיק לבני אדם, מאחר והוא פוגע בייצור הנוירו-הורמון מלטונין ומשבש ריתמוס (קצב) ביולוגי. לאור זאת זכה המונח "זיהום אור" להכרה בינלאומית ומעורר עניין רב בהקשר של השפעותיו על בריאות בני האדם.

בעשור האחרון מהנדסים, יצרני תאורה, ואנשי הגנת הסביבה גרמו להתייעלות האנרגטית באמצעות תאורה חסכונית, הממירה יותר אנרגיה חשמלית לאור ופחות לחום, תוך חסכון באנרגיה חשמלית והפחתה בפליטת פחמן דו חמצני לאוויר.

אמנם, התאורה חסכונית מבחינת צריכת חשמל (תאורת LED ופלורסנט קומפקטית) אך ספקטרום האור הנפלט מתאורה זו הוא בעיקר של אורכי גל קצרים (460-490 ננומטר) המדכאת כמעט באופן מוחלט את ייצור המלטונין בבלוטה האצטרובלית. למלטונין חשיבות בהסדרת השעון הביולוגי, במערכת החיסון, בוויסות השינה, בבקרת וויסות החום, בבקרה על מערכת הרבייה ובהסדרת העונתיות. מחקרים בבני אדם ובעכברים הראו כי הירידה ביצור המלטונין, מושפעת מאורך הגל, מהעוצמה וממשך החשיפה לאור בשעות הלילה.

1.3. מאמר משנת 2020 של קבוצת חוקרים ישראלים המצא קשר בין חשיפה לתאורת לז ממסכים לרמת ספירת זרע נמוכה וירידה במדדי שינה הפוגעים בהפרשה ההורמונאלית.

Chronobiology International
The Journal of Biological and Medical Rhythm Research

ISSN: 0742-0528 (Print) 1525-6073 (Online) Journal homepage: <https://www.tandfonline.com/loi/icbi20>

Exposure by males to light emitted from media devices at night is linked with decline of sperm quality and correlated with sleep quality measures

Amit Green, Shlomi Barak, Lior Shine, Arik Kahane & Yaron Dagan

להלן במאמר נוסף משנת 2018 מצא קשר בין עוצמת אור גבוה בשעות הערב לפגיעה בהפרשת המלטונין.

ORIGINAL ARTICLE

WILEY

Journal of Pineal Research
Melatonin, Melanopsin, Photoperiod and
Circadian Aspects of Melatonin

Melatonin suppression is exquisitely sensitive to light and primarily driven by melanopsin in humans

Abhishek S. Prayag¹ | Raymond P. Najjar^{2,3} | Claude Gronfier¹

Discussion: Together, our findings suggest that melatonin suppression by monochromatic lights is predominantly driven by melanopsin and that it can be initiated at extremely low melanopic lux levels in experimental conditions. This emphasizes the concern of the non-visual impacts of low light intensities in lighting design and light-emitting devices.

1.4. במאמר של ד"ר נעם לידר משנת 2010 הוא העביר חוות דעת לרשות הטבע והגנים בכל הקשור לשימוש בתאורת לז במקומות הסמוכים לשמורות טבע ולבעלי חיים. להלן כמה נקודות מרכזיות מהמאמר

ב. זיהום אור אקולוגי: העובדה שאור מלאכותי בסביבה טבעית גורם להשפעה שלילית כרונית על בתי-גידול טבעיים ידועה. בעוד שמידע רב נצבר על השפעת תאורה מלאכותית על ההתנהגות, תזונה, תנועה ורבייה בקרב בעלי-חיים שונים, הנושא של השפעת התחום הספקטראלי זכה עד לפרסום זה למעט התייחסות. יחד עם זאת, המחקר מצטט מספר מחקרים ובהם דוגמאות להשפעת תאורת BRWL. נמצא שתאורה מסוג זה משפיעה על תגובות התנהגותיות בקרב מיני בעלי-חיים שונים. כך לדוגמא, צבי-ים חומים (*Caretta caretta*) עשויים להימשך עד פי 10 יותר למקורות אור בתחום 450 ננומטר (התחום הכחול) לעומת מקורות אור בתחום ה-600 ננומטר (התחום הצהוב-כתום). תגובה דומה של משיכה לאור נמצאה גם עבור ארבע מיני צבי-ים נוספים החיים באוקיינוס האטלנטי. מקורות אור שלהם הרכב ספקטראלי בולט בתחום הכחול והאולטרה-סגול נמצאו גם כמושכים במיוחד לחרקים (למרות שגם מקורות אור בעלי ספקטרום נרחב גם כן נמצאו כמושכים). שינויים בהתנהגות ופעילות מרחבית של חרקים עלולה להשפיע על מספר מינים רב הניזונים מחרקים כמו דוחיים ועטלפי חרקים. בנוסף, התגובה הצירקאדית (ראה למטה) של בעלי-חיים רבים דומה לזו של בני-אדם, כך שגם אם מין לא נמצא כמגיב התנהגותית לאור BRWL, אור כזה יתכן והוא עדיין משנה את דגמי הפעילות היומיים והליליים של בעלי-חיים.

חשוב לציין, עם זאת, שמהידוע כיום, לא כל מיני בעלי-החיים מגלים שינויים התנהגותיים בעקבות חשיפה לאור באורכי-גל קצרים. כך לדוגמא, מיני עופות שונים נמצאו כמגיבים באופן חזק יותר לאור אדום, בעוד שאחרים נמנעים ממנו. דווקא בגלל הבדלים בין-מיניים אלו נדרשת זהירות ובחינה מדעית מדוקדקת כדי לבחון את כלל ההשפעות האפשריות לפני שטכנולוגית הארה זו מוצאת שימוש נרחב בסמיכות לסביבות חיים טבעיות.

חשוב לשים לב לסוף הפיסקה הבאה ולקשר בין אור כחול להפרשת מלטונין וההשפעה על גוף האדם

ג. הפרעות למקצבים ביולוגיים: בעלי-חיים רבים, החל מחסרי חוליות ועד לבני-אדם, מראים מקצבים יומיים בפעילות ובמדדים פיזיולוגיים. רוב התפקידים של כל מערכת חיה מתבצעים במקצב של כ-24 שעות. היות וקצבים אלו נמשכים בערך יום, הם קרויים מקצבים צירקאדיים (circadian rhythms). לדוגמא, בני אדם ורוב הפרימטים הם פעילי יום. אי לכך מדדים פיזיולוגיים רבים - רמת הורמונים, טמפרטורת גוף, רגישות לתרופות - משתנים במהלכו של היום, אך מראים התאמה לרמת הפעילות. לעומת זאת, בעלי-חיים הפעילים בלילה מגלים דגמים פיזיולוגיים הפוכים מבחינת הזמן לאלו של פעילי-יום. לאור (בעיקר אור השמש אך לא רק) קיימת השפעה חשובה על סנכרון מקצבים צירקאדיים אלו. האור גורם לעיכוב בהפרשת ההורמון מלטונין במוח, וע"י כך להסדרה של המקצב היומי הצירקאדי. למלטונין תפקיד חשוב גם בתפקוד המערכת החיסונית של בעל-החיים. אור כחול בתחום שבין 430 ל-510 ננומטר נמצא כבעל יכולת ההפרעה הגדולה ביותר למקצבים צירקאדיים והפרשת מלטונין, כאשר שיא הרגישות הוא סביב 460 ננומטר (איור 2). אי לכך ההפרעה הפוטנציאלית בדגמי הפעילות היומיים והליליים של בעלי-חיים, עלולה לגרום לטריפה מוגברת או ולפגיעה ביכולת התפקוד, הרבייה והשרידות. בנוסף, מספר הולך וגובר של המחקרים מוצא קשר ברור בין הפרשות נמוכות של מלטונין עם עלייה במחלת הסרטן בקרב בני-אדם, ובעיקר סרטן השד. כמו-כן יתכן שסף עוצמת ההארה הנדרש לשיבוש הפרשת מלטונין הוא יחסית נמוך (אם כי טרם התברר ערכו המדויק). למרות שיש מקום למחקרים מעמיקים יותר בתחום, ההשפעה של אור כחול על ייצור מלטונין, וההשפעה של מלטונין על היווצרות גידולים סרטניים בניסוי מעבדה כבר הוכחו מעבר לכל ספק. אי לכך ברור שהמרכיב הספקטראלי הכחול של אור מהווה גורם סיכון מוגבר.

להלן סיכום והמלצות של ד"ר נעם ליזר

בכל שימוש בתאורת LED יש להעדיף שימוש בנורות LED לבן "חם", בטמפרטורת צבע של עד 2700K, כלומר כזה שהפיזור הספקטראלי שלו מתרכז באורכי-גל גבוהים יותר, ולכן פגיעתו האקולוגית נמוכה יותר. כמו-כן, יש לבחון באופן מקיף את ההיתכנות היישומית והכלכלית של שימוש בנורות LED בצבע Amber אשר מייצרות תאורה באורכי גל סביב ננומטר בלבד, ויכולים להוות תחליף עתידי לנורות נתרן בלחץ גבוה.

בכל שימוש בתאורת LED יש להדגיש את הצורך בתכנון תאורה מוקפד המגביל את פיזור האור למשטח ההארה בלבד ומונע זליגת אור לשמיים ולשטחים שכנים.

1.5. מהי נורת לד?

נורת לד אינה פועלת באמצעות חוט להט או חשמל, אלא היא דיודה פולטת אור בספקטרום צר, במעבר זרם חשמלי דרכה, ולכן שמה: LED – Light Emitting Diode. הזרם החשמלי נע בכיוון אחד בלבד, ומכאן נובע ההבדל המהותי בינה לבין סוגי נורות אחרים, כמו פלואורסצנט, ליבון ותאורת פריקה בגז. יש שני שימושים עיקריים לנורות לד. השימוש הראשון והמוכר ביותר הוא כנורות חיווי בפנלים של תצוגה בפלאפונים, טלוויזיות ומוצרים אלקטרוניים אחרים. השימוש השני הוא לצורך תאורה ובמקרה כזה עושים שימוש בנורות בעלות הספק חשמלי גבוה יותר.

נורת לד מבוססת על שלושה צבעי יסוד: כחול, ירוק ואדום וכל נורה מפיקה אור בגוון התואם להרכב החומרים שלה, אך כאשר משלבים מספר נורות לד ביחד, ניתן ליצור אור בגוונים שונים, כולל אור לבן. בין יתרונותיה הרבים של נורת לד ניתן למנות את החיסכון בצריכת החשמל ואורך החיים הארוך ביחס לנורות אחרות.

בדו"ח מבקר המדינה 72 א' משנת 2021 בודק מבקר המדינה תחזוקת כבישים בין עירוניים ובית היתר מכרזים להתקנת תאורת לד. בדו"ח המבקר לא קיימת כל התייחסות נושא הקרינה אלא רק להיבטים הכלכליים והחיסכון הכספי.

2. רקע להחלפת גופי התאורה בנשר
במסגרת התייעלות אנרגטית מדינות העולם וביניהן ישראל מבצעות החלפה של גופי התאורה הישנים לגופי תאורת לד.

לפני תחילת הפרויקט להחלפת גופי תאורה בנשר בוצעה בדיקה ראשונית לעדכון ודיוק הקונפיגורציה הנדרשת בהזמנה מהספק כדי לצמצם למינימום את הסכנה לבני אדם ולבעלי חיים. נעשתה בדיקה נוספת, לפני אישור ההזמנה. בבדיקה נבחן ספקטרום האור של הגופים השונים שהותקנו כפילוט ברחוב העלייה בתחילת הפרויקט. בנוסף נמדדו עוצמות ההארה המדגמיות, טמפרטורת צבע של הגופים המותקנים CCT, מקדם העברת צבע CRI ופרמטר ה R9 של האור הנפלט.

3. מטרות הביקורת:

- 3.1. לאחר ההחלפת רוב מתקני התאורה בעיר נשר, בקשה הביקורת לבדוק האם הפנסים שהותקנו בעיר עומדים בדרישות ההזמנה כפי שהוגדרה ע"י העירייה בתחילת התהליך.
- 3.2. הביקורת בקשה לבדוק האם קיים חשש לסכנה בריאותית לבני אדם ובעלי חיים כתוצאה מהמעבר לתאורת לד.
- 3.3. הביקורת בקשה לבדוק האם תאורת הלד שהותקנה בעיר עומדת בסטנדרט בין המקובל ואינה מסכנת את הציבור והטבע סביב.

4. אופן ביצוע הביקורת

לביצוע בדיקות ומדידות מקצועיות אלה של גופי התאורה בעיר נשר הסתייעה הביקורת ד"ר אינה ניסנבאום. ד"ר ניסנבאום היא מהנדסת חשמל ואלקטרוניקה אשר התמחתה בלימודי הנדסה תואר ראשון, שני ושלישי באוניברסיטת תל אביב.

לד"ר ניסנבאום מעבדה למדידות תאורה עלפי נוהלי הרשות להסמכת מעבדות ISO17025 ולמתן חו"ד על תחומיה.

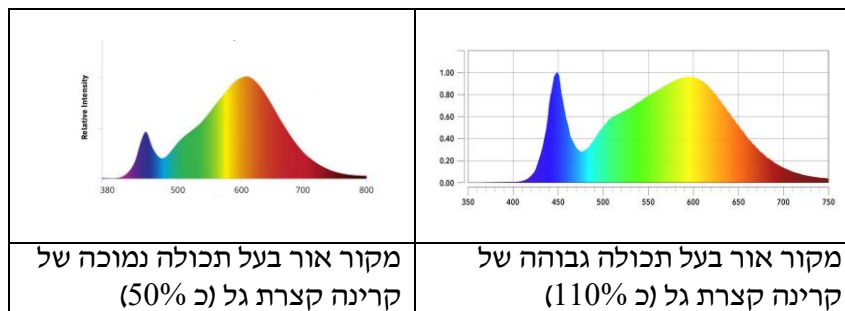
ד"ר אינה ניסנבאום משתתפת בהכנתם של תקנות ותקני תאורה שונים, התמחתה בלימודי אנרגיה במכון גורדון של אוניברסיטת תל-אביב ומרצה לתאורה באוניברסיטת תל אביב, במוסד לבטיחות ולגהות.

ד"ר ניסנבאום חברה בועדות טכניות וועדות מומחים במכון התקנים הישראלי, חברה בועד הפועל של המכון

(דרקטוריון) ומשמשת יושבת ראש האגודה הישראלית לתאורה שבלשכת המהנדסים והאדריכלים. משרדה משמש כיועץ במוסדות שונים: משרד הביטחון, משרד השיכון והבינוי, משרד הבריאות, שרותי בריאות כללית, רשות שדות התעופה, רשות הטבע והגנים, החברה להגנת הטבע, עיריית ירושלים, עיריית תל אביב ועוד.

4.1. הסבר על מהות ומטרת הבדיקה:

יותר מ 80 שנה ידוע על ההשפעה החזקה של האור בכלל, ועל המערכות האקולוגיות ובריאות האדם בפרט. האור, ובמיוחד הרכיב הכחול שלו (קרינה קצרת גל), אשר מופיע בשפע בצורה מאוזנת בטבע בשעות היום, מעורב בתהליכים שיש בהם בכדי לפגוע בסביבה ובבריאות האדם.

ל"קרינה קצרת גל" - התחום הכחול של הספקטרום (בתחום הרגישות של 420 - 500 נ"מ כשהשיא ב 460-480 נ"מ), במיוחד בזה המתקבל מקרינה הבלתי מאוזנת ממקור אור בטכנולוגית לד, מיחסים השפעות שלילות רבות, כדוגמת:

- השפעות ארוכות טווח, כדוגמת השיבוש השעון הביולוגי (בחשיפה בלילה ולפני השינה),
- שבויים כדוגמת מטבוליזם והשמנה,
- נזקים לחומרים גנטיים של התא,
- זירוז התפתחות מחלות סרטן תלויי מערכת הורמונלית (סרטן השד וסרטן הערמונית),
- פגיעה ברשתית וזירוז התפתחות AMD, ניוון מקולרי תלוי גיל, (בחשיפה ביום),
- אומנם החשיפה לאור כחול גורמת לערנות מוגברת- אבל המחקרים האחרונים מראים כי יחד עם

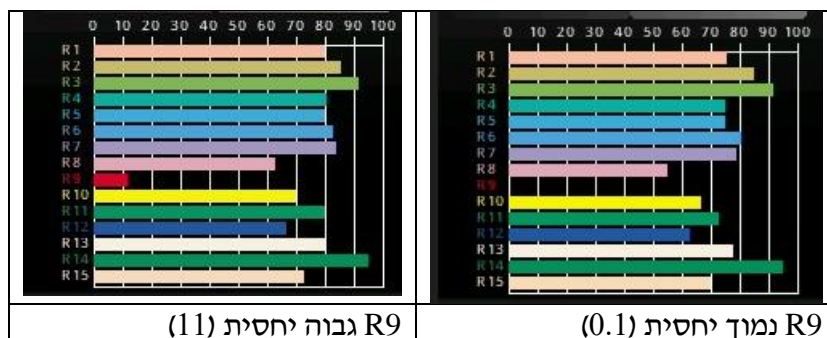
הערנות - נצפה כי לטווח רחוק יותר קיימת פגיעה בתנועתיות של הנוירונים במוח, ויצירתיות, זיכרון לטווח רחוק נפגעים.

כבר ב 2007 ארגון הבריאות העולמי, W.H.O., הכיר בשיבוש השעונים הביולוגיים כגורם פוטנציאלי מסרטן ברמה Group 2A (ברמה הגבוהה השנייה בחומרתה potentially carcinogenic to humans).

בשלב זה עדיין אין מספיק מחקרים שיכולים לכמת ולהמליץ על העוצמה המותרת וזמן החשיפה המירבי לאור הכחול, אך עד אשר לא יתקבלו תוצאות מחקר ספציפי שייתנו תשובות לגבי העוצמות, זמני החשיפה ומידת הרגישות המדויקת של האדם והסביבה ובשם הזהירות המונעת נמצא לנכון להתריע ולצמצם את חשיפת הציבור לאור הכחול – בשעות הלילה ובשעות היום. הגופים החוקרים ורגולטוריים בארץ ובעולם (ארגון הרופאים האמריקאי AMA, ארגון שמירת הלילה ושמים חשוכים IDA, נציבות בינלאומית לקרינה בלתי מייננת ISNIRP, תנוד"ע- מרכז ידע לאומי להשפעת הקרינה הבלתי-מייננת על הבריאות ומכון גרטנר, המועצה הלאומית לבריאות העובד (ליד משרד הבריאות), המשרד להגנת הסביבה, ועדת מומחים לאקולוגיה ורבים נוספים) בחרו להתריע על הנזקים האפשריים מקרינה קצרת גל, המליצו לנקות בשיטת PROPER LIGHT AT THE PROPER TIME, לצמצם את החשיפה של הציבור לקרינה זו ועד שיימצא מדד מדויק- לפחות לא להיחשף לקרינה בעלת גוון צבע האור מעל 3000 קלווין, במיוחד בשעות החשכה וכמה שעות לפני כן. לאור האמור המשרד להגנת הסביבה ממליץ לנקוט בשיטת הזהירות המונעת ולהגביל את עוצמת הפיק הכחול (ללא קשר לטמפרטורת צבע האור בקלווין) של הקרינה בתחום של 420-500 nm לעד 55% מהעוצמה המרבית (פיק) הנפלטת הכללית.

4.2. מדידות נוספות שהתבצעו הן:

- 4.2.1. טמפרטורת צבע של הגופים המותקנים CCT (הסבר מעלה),
- 4.2.2. עוצמות ההארה לבדיקה המדגמית להתאמה לתקנים,
- 4.2.3. מקדם העברת צבע CRI המצביע על יכולת הפרדת צבעים וראיה שלנו נכון את הגוונים השונים. CRI גבוה מצביע בדרך כלל על איכות גבוהה של הלבד. עלפי המפרטים השונים- בתאורת חוצות נדרש להתקין מקורות אור בעלי מקדם העברת צבע CRI 70 לפחות.
- 4.2.4. מדד ה R9 של האור הנפלט. פרמטר זה אומנם לא נדרש לתאורת חוצות אורבנית אך ערכו גבוה יחסית מצביע על איכות הלבד. לדוגמא, לתאורה אורבנית:

בין היתר, פרמטר זה מצביע על איזון האור הנפלט ממקור האור (כידוע, אור מקור אור לד סטנדרטי איננו מאוזן וחסר בו חלקים גדולים של הספקטרום הנראה).

מסמכי ייחוס

נוהל המעבדה 601-OutdoorLightinMeasurement-en.xml

4.3. מידע מנהלי

שם המזמין	עיריית נשר
שם האתר	רחבי העיר
תאריך המדידה	20-9-2022, 24-8-22

משתתפים

שם	תפקיד
ד"ר אינה ניסנבאום, גבי טל ניסנבאום	מודד
מר מימון טובול, מנהל אגף שפ"ע, מר גלעד הישג, מבקר העירייה וממונה על תלונות הציבור	נציגי המזמין

מכשור מדידה

תוקף כיול	מספר	דגם	ספקטרומטר
7-4202	16J00324	UPRTEK PR	לוקסמטר
4-2024	101118	RadioLux 111	

4.4. שיטת מדידה

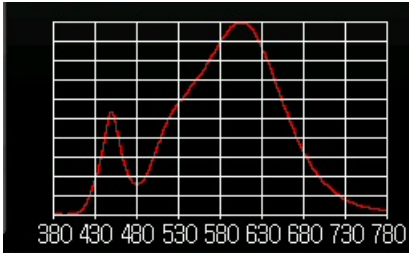
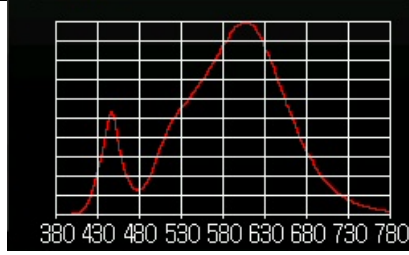
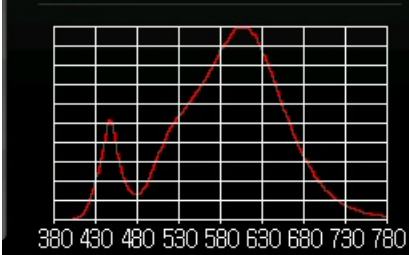
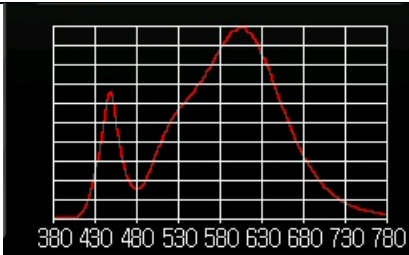
המדידות נעשו מתחת לגופי התאורה שהוחלפו במסגרת תהליך ההתיעלות האנרגטית והותקנו על עמודי התאורה הקיימים. נקודות המדידה נבחרו עלפי המוסכם בשטח עם נציגי המזמין.

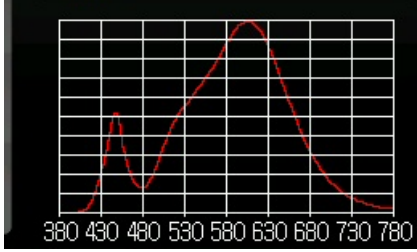
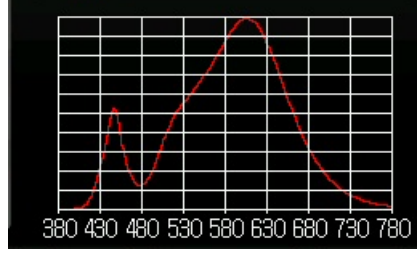
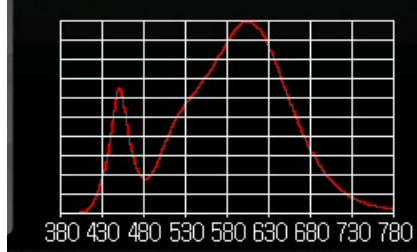
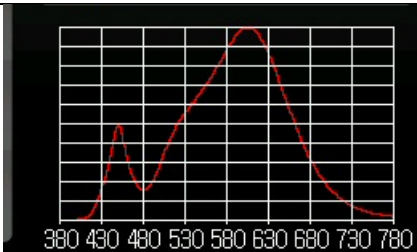
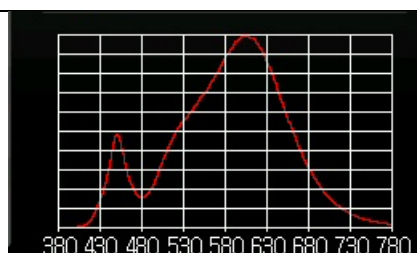
4.5. ריכוז ממצאי הביקורת**4.5.1. התרשמות כללית**

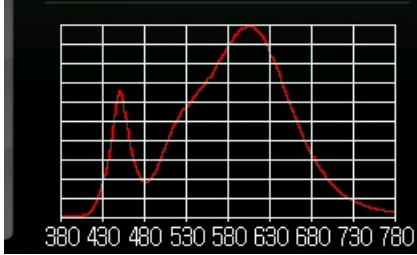
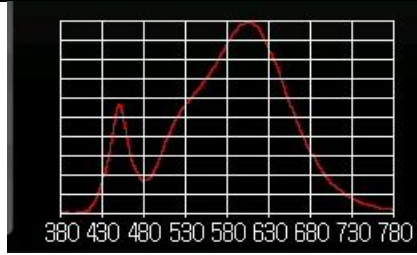
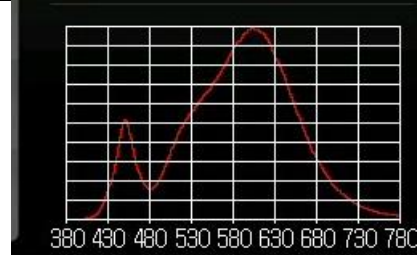
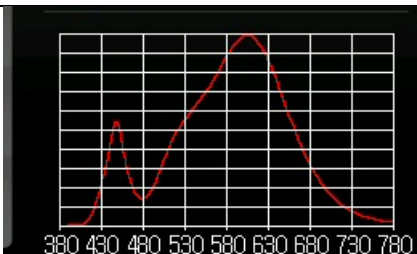
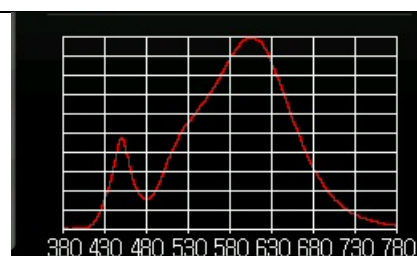
מבדיקה ויזואלית של התאורה בשעות הערב ברחבי העיר עולה כי התאורה בעיר הוחלפה בהקפדה על תכנון מקצועי, תוך ביצוע חישובים פוטומטריים פרטניים וקבלת אחידויות טובות, במיוחד בהתחשב באילוצי השטח השונים: מרחקים גדולים בין העמודים, איזורי חניה רחבים ועוד. נבחן צמצום ככל הניתן של הארה פולשנית לבתי התושבים:

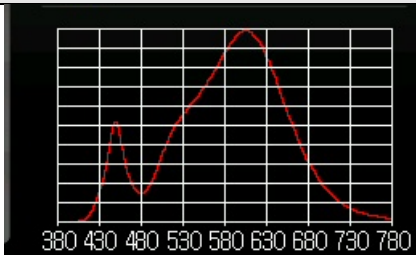
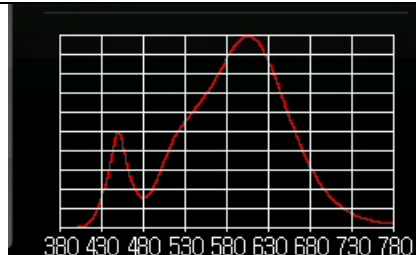
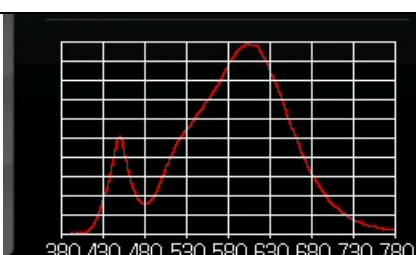
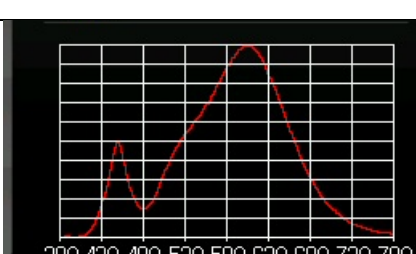
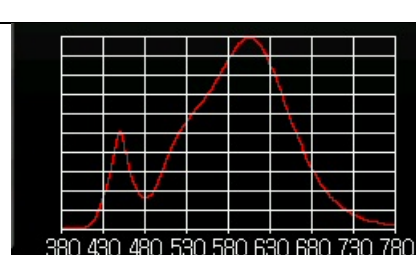

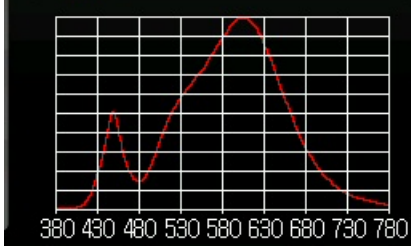
4.5.2 תוצאות מדידה

יחס שיא בתחום לשיא כללי (מחושב)	R9 הנמדד	CCT המדד	CRI הנמדד	עוצמת ההארה הנמדדת lux	הספקטרום הנמדד	מיקום
54	13.2	3177	82.1	22		הכלניות עמוד 4134
53	12.9	3079	81.7	20		דרך בר יהודה, אצטדיון, ונוס דקורטיבי
52	12.3	3031	81.7	52		דרך צה"ל ליד כניסה לתיכון, ונוס
64	17	3215	82.7	24		אופקים 27, עמוד 1303

יחס שיא בתחום לשיא כללי (מחושב)	R9 הנמדד	CCT המדד	CRI הנמדד	עוצמת ההארה הנמדדת lux	הספקטרום הנמדד	מיקום
52	11.3	3093	81.5	42		דרך צה"ל חיבור עם ציון, עמוד גבוה
53	11.6	3089	81.6	52		דרך צה"ל, מעל נתיב הנובל
65	18.3	3226	83.2	36		דרך הטכניון התיכון
50	10.7	3102	81.8	33		יסמין 9, עמוד 1624
49	10.1	3095	81.8	36		ורדים 13, עמוד 16414

יחס שיא בתחום לשיא כללי (מחושב)	R9 הנמדד	CCT המדד	CRI הנמדד	עוצמת ההארה הנמדדת lux	הספקטרום הנמדד	מיקום
66	18.9	3254	83.4	27		שזיף מול 13, עמוד 241165
56	14.6	3169	82.8	29		הזית 29
52	12	3124	82.1	32.5		החרוב/ דוכיפת, עמוד 10719
55	11.5	3129	81.6	29		השיטה 19
48	10.5	3091	81.8	51		סוף ההרדוף

יחס שיא בתחום לשיא כללי (מחושב)	R9 הנמדד	CCT המדד	CRI הנמדד	עוצמת ההארה הנמדדת lux	הספקטרום הנמדד	מיקום
53	10.6	3116	81.7	27.5		אלון 48
50	11.6	3097	82.1	45.12		נחשון 20
51	10.6	3106	81.2	39.6		הערבה 9
50	8.5	3060	81.3	55		התאנה 3
51	11.2	3130	82.0	40		החצב 7

יחס שיא בתחום לשיא כללי (מחושב)	R9 הנמדד	CCT המדד	CRI הנמדד	עוצמת ההארה הנמדדת lux	הספקטרום הנמדד	מיקום
51	10.3	3162	81.4	27		אורח חיים 10

4.5.3. סיכום והמלצות הביקורת

4.5.3.1. בהתאם לתוצאות המדידה - ברוב מקומות המדגם (17 מתוך 20) רמת תכולת קרינה

קצרת גל (החלק הכחול של הספקטרום) עומדת בדרישות המפרט הכללי (פחות מ 55%).

4.5.3.2. הביקורת מצאה 3 נקודות בהן היחס גבוה מהנדרש (נקודות מדגם 4,7, ו-10), בהן

נרשמה חריגה אך היא במסגרת המקובל למדידות שטח. ייתכן והחריגה נובעת מגורמים

חיצוניים (כדוגמת החזרים מהמכוניות, כיוון הגופים ועוצמות הארה גבוהות מהנדרש).

מומלץ לבדוק את מודול לד להתאמה לתיעוד במקומות אלו.

4.5.3.3. הביקורת מעירה כי ככלל, עוצמות ההארה ברוב מקומות המדגם גבוהות מהמינימום

הנדרש בתקנים. ניתן לאזן זאת כאשר תופעל מערכת בקרה עם שליטה מרחוק. להבנת

הביקורת מערכת כזו מתוכננת לביצוע. הביקורת ממליצה לעירייה לקדם התקנת מערכת

שליטה זו שגם תהיה חסכונית כלכלית וגם תצמצם את חשיפת בעלי החיים והתושבים

לעוצמת אור גבוהה.

4.5.3.4. הביקורת מעירה לחיוב כי מדדי CRI ו R9 נמצאו גבוהים יחסית למקובל בתאורת

רחובות. במהלך הביקורת נמדדו ערכי CRI בעוצמה של 82 ומעלה לעומת 70 הנדרש ו-

R9 מעל 10, כאשר בתאורת חוץ מקובל למדוד ערכים שליליים $-20 \div -10 \div 0$, נתון זה

מצביע על איכות גבוהה יחסית של גופי הלד.

תגובת מנהל מחלקת שפ"ע שביצע את הפרויקט

במקומות בהם המדידה הראתה ערכים גבוהים יחסית של אורך גל כחול, חשוב לציין שמדובר בחריגה של עד

60 אחוזים באורך הגל הכחול ביחס לאורכי הגלים האדומים והצהובים, כלומר החריגה קטנה יחסית ויכולה

להיגרם מהחזרי רכבים וכדומה. חשוב להדגיש כי 60 אחוז הוא הגבול העליון שנמדד כאשר הגבול ברוב רובו

של הפרויקט לא עובר את 55 אחוזים כלומר, אין חריגה גבוהה. זה נושא קריטי שהקפדנו עליו בכל מהלך

החלפת התאורה. בנוסף, הייתה הקפדה יתרה בבחירת העדשות המתאימות לכל רחוב כדי לנוע זיהום אור

בשטחים הפרטיים ובחצרות הבתים זאת הייתה עבודה מורכבת שדרשה זמן רב והקפדנו עליה.

בעוד כשנה לערך עיריית נשר תבחן את נושא התקנת בקרי עוצמת תאורה במרכזיות המאור

כרגע לא ניתן להעריך מחיר מכיוון שככל שהטכנולוגיה מתקדמת המחיר יורד

דו"ח ביקורת בנושא שירותי חובה במועצה הדתית

1. מבוא

המועצה הדתית היא תאגיד סטטוטורי אשר הוקם על פי חוק שירותי הדת היהודיים [נוסח משולב] התשל"א 1971- (להלן: "חוק שירותי הדת"). ענייני המועצה הדתית מתנהלים על פי הוראותיו של החוק דלעיל וכך ע"פ דברי חקיקה נוספים לצד תקנות שהותקנו. כמו כן, המועצה הדתית פועלה בהתאם להוראות המנחות בנושאים שונים אשר מפורסמות מעת לעת על ידי המשרד לענייני דתות, באמצעות חוזרי מנכ"ל מטעם משרד הדתות. השר לענייני דתות הוא השר הממונה על ביצוע החוק.

חוק שירותי הדת היהודיים קובע, כי העירייה תמנה נציגים להנהלת המועצה (45%) לפי מפתח סיעות, ותשתתף במימון פעולותיה (60%) ובאישור תקציבה.

המועצה הדתית נשר מספקת לתושבי העיר שירותי דת בתחומים הבאים: נישואין, כשרות, טהרת המשפחה, עירוב וקבורה. לעריית נשר בית עלמין משלה המצוי בפאתי העיר.

מטרת הביקורת: הביקורת תבדוק את התנהלות המועצה הדתית נשר, את איכות שירותי החובה שהיא מספקת לתושבים בתחומים הבאים: רישום נישואין; שמירה על טהרת המשפחה; פיקוח על כשרות; הקמת עירוב וקבורה.

במסגרת זו ייבדקו גם מספר היבטים כספיים ותקציביים של השירותים שפורטו.

היקף הביקורת: הביקורת התמקדה בשנים 2019-2021 ובחנה את השלבים השונים בשרשרת הניהול והטיפול של שירותי החובה אשר באחריות המועצה הדתית נשר.

שירותי קבורה- תקציב המשרד לשירותי הדת וניהול התקציב, הסדרי הקבורה של תושבי העיר ותושבי החוץ ועבודה ע"פ נוהל סדיר ותעריפי קבורה מעודכנים בהתאם להמלצת הביקורת משנת 2009, בדיקת השימוש בחלקות מיוחדות, חריגות וסגורות, **חריגות שכר** במידה ויש ודיווח שעות עבודה. **נישואין; שמירה על טהרת המשפחה; פיקוח על כשרות והקמת עירוב.**

2. רקע נורמטיבי

מדינת ישראל מספקת שירותי דת יהודיים מאז הקמתה. המודל בו מספקת מדינת ישראל את שירותי הדת היהודיים הינו באמצעות מועצה דתית – שהינו גוף מקומי עצמאי ונפרד מהרשות המקומית המספק שירותים בנושאים של כשרות, שחיטה, מקוואות, נישואין, קבורה, רבנות, עירובין, תמיכות ותרבות תורנית, הגם כי חוק שירותי הדת היהודיים שנחקק בשנת 1971 אינו קובע כלל מה הם שירותי הדת היהודיים שיסופקו על ידי המועצה הדתית, חרף שמו. עיקרו של החוק הינו בהליכי המינוי והתקצוב של מועצה דתית והיבטים נוספים הקשורים עם התנהלותה.

החוק מגדיר למעשה את המועצה הדתית כ"גוף ציבורי אוטונומי" ולכן המועצות אינן כפופות באופן ישיר לגורם כלשהו אלא הן נתונות לרגולציה ממשלתית בעיקר של המשרד לשירותי דת.

על פי החוק, התקציב השנתי של כלל המועצות הדתיות מוגדר מידי שנה בשנה בחוק התקציב והשר לשירותי דת קובע את תקציבה של כל מועצה דתית על פי אמות מידה שוויוניות. המשרד לשירותי דת והרשות המקומית ממנים את פעילות המועצה הדתית.

כאמור, החוק אינו מגדיר את סל שירותי הדת שעל מועצה דתית לספק אך הוא מתייחס בעקיפין לחלק משירותי הדת הניתנים בפועל¹ ואפשר ללמוד עליהם בעקיפין מתקנות שונות אולם אין המדובר ברשימה הממצה את שירותי הדת הניתנים על ידי המועצה הדתית כאמור.

לעניין שירותי הכשרות ניתן לראות את חוק איסור ההונאה בכשרות, תשמ"ג – 1983 המסדיר את נושא הסמכות למתן תעודת כשרות, איסור ההונאה בבית אוכל והן בתהליכי ייצור ומכירת מזון לצד הוראות נוספות לעניין שמירת הכשרות ולעניין תעודת הכשרות והפקעתה. כמו כן ניתן לראות את תקנות איסור הונאה בכשרות (תעודת הכשר), תשמ"ט – 1988 התקנה דנה בין היתר בבקשה לתעודת כשרות, שמירת כשרות תעודת הכשר למוצרי יבוא נוסח תעודת הכשר, דרישה להחזרת התעודה, ערר ותוקפה של התעודה.

כמו כן, חוזר מנכ"ל המשרד לשירותי דת, התשי"ע / 1, 10 ביולי 2010 קובע נוהל הפעלת מערך הכשרות במועצה הדתית, נוהל עוסק בתחומים הבאים: קליטת משגיחים, קליטת מפקחים, ניהול תיקי משגיחים, ניהול תיקי בתי עסק מושגחים והנפקת תעודות הכשר. נוהל דיווחים ופיקוח על משגיחי ומפקחי הכשרות.

הרבנות הראשית לישראל, אגף כשרות ארצית (ללא תאריך) מציג שיקולים לקביעת היקף שעות עבודתו של מפקח המועצה הדתית, המסמך מציג פרמטרים המשליכים על מידת הצורך בהגברה או בהפחתת שעות הפיקוח של מפקח מטעם נותן ההכשר על משגיחי הכשרות שיהיה ניתן להיעזר בהם. במסמך הומלץ על כמות מקסימאלית שלא תעלה על 40 בתי עסק מפוקחים למפקח אחד וככל שמורכבות הפיקוח תגדל הכמות תופחת ל- 30 בתי עסק למפקח אחד.

לעניין דיני העבודה החלים על עובדי המועצה הדתית יש לראות את ההוראות על תחולתה של חוקת העבודה של העובדים ברשויות המקומיות כפי שהיא היתה ועודנה נהוגה בין מרכז השלטון המקומי והסדרות הפקידים והינה מחייבת את עובדי המועצה הדתית כפי שהיא מחייבת את עובדי הרשות המקומית.

לעניין הליכי רישום הנישואין, נראה את פקודת הנישואין והגירושין (רישום) – הפקודה קובעת הוראות לרישום נישואין וגירושין בין היתר דנה במקום רישום לנישואין בני זוג יהודיים, משלוח הודעות למרשם הזוגות, הזכות

¹ ראו למשל את בג"ץ 516/75 אורי הופרט נ' שר הדתות.

לקבל העתק של הרישום ועונשים. כמו כן יש לראות את תקנות והוראות לרישום נישואין- תשע"ג מעדכן את התקנות שיצאו בעבר ע"י הרבנות הראשית לישראל שפורסמו בחוזרי מנכ"ל של המשרד לשירותי דת. התקנות בין השאר קובעות את סמכות ה"מורשה" לנישואין, הליכי הרישום לנישואין, תעודת רווקות כתובה/ סידור חופה וקידושין גביית אגרות והנפקת תעודות ועוד.

באשר לסדרי פעולתה של המועצה הדתית ניתן לראות את הוראות חוק שירותי הדת כאמור, לרבות סעיף 11ט בו אשר קובע הוראות לעניין הצעת התקציב השנתית וכן הוראות חוזרי מנכ"ל אשר קובעים נהלים והנחיות המסדירים את הפעילות במועצות הדתיות בתחומי כוח האדם, מקוואות, הנישואין והן לעניין הנהלת החשבונות ונושאים נוספים.

זכאותה של המועצה הדתית לגבות אגרות בעד שירותים מסויימים נקבעו בהוראות תקנות שירותי הדת היהודיים (אגרת שירותים), התשע"ד – 2013 וכן בהתאם להוראות סעיף 30 לחוק יסודות התקציב, התשל"א - 1971. בתוספת לחוק נקבעו תשלומי אגרות לרישום נישואין וסידורים, שירותים ותעודות שונות, תעודות הכשר שנתיות, תעודות הכשר לפסח, שימוש במקוואות, בתי הלוויות ושירותי משגיח המועסק על-ידי מועצות דתיות.

3. ממצאי הביקורת

להלן שירותי החובה שנבדקו ע"י הביקורת:

- (א) עריכת נישואין
- (ב) שמירה על טהרת המשפחה
- (ג) פיקוח על כשרות
- (ד) הקמת עירוב
- (ה) קבורה

3.1. המועצה

תקנות לשירותי דת היהודיים קובעות כללים לניהול המועצה, בין היתר: איסור התקשרות בחוזים עם קרובי משפחה, הליך בחירת ראש המועצה, תפקידי ראש המועצה, הפסקת כהונת ראש המועצה, ישיבות המועצה וסדריהן, ניהול פרוטוקולים של ישיבות המועצה, ניהול וועדות המועצה, כספים והנהלת חשבונות, מינוי חשב מלווה ועוד.

על פי פרק ד' לתקנות ישיבות המועצה וסדריהן להלן סמכויותיה

"מועצה רשאית לקבוע באישור השר את סדרי ישיבותיה במידה שאינם עומדים בסתירה להוראות כל דין.

(א) המועצה תתכנס לישיבתה הראשונה לא יאוחר מחודש מיום פרסום הודעה ברשומות על מינויה.

(ב) בישיבה הראשונה תבחר המועצה בראש המועצה, ורשאית היא לבחור בסגן ובגזבר והוראות תקנות 4 ו-5 יחולו על בחירתם

(ג) לא נבחר ראש מועצה בישיבה הראשונה, יכהן כראש מועצה בפועל חבר מועצה שהשר מינה לכך

המועצה תקיים לפחות ישיבה רגילה אחת לחודש, אולם רשאית היא להחליט שלא לקיים ישיבות רגילות בחדשי ניסן ותשרי של כל שנה.

הביקורת מציינת כי בעלי התפקידים הפועלים במועצה במהלך הביקורת הם: יו"ר המועצה ורב העיר, מזכיר המועצה ורב השכונות, מפעילות המקוואות, משגיח כשרות, רשם נשואין ואחראי בית העלמין והעובדים בהתאמה אשר תחתם.

3.1.1.1. הביקורת מעירה כי מזה 7 שנים פועלת המועצה הדתית מבלי שקיימת הלכה למעשה "מועצה נבחרת".

3.1.1.2. הביקורת מציינת כי במועד הביקורת הרכב המועצה הדתית של עריית נשר מונה רק אדם אחד – את יו"ר המועצה הדתית. לא הוצגו פרוטוקולים של ישיבות מועצה. מהסיבה כי אין בנמצא חברי מועצה זולת יו"ר המועצה.

3.1.1.3. הביקורת מציינת כי המועצה פועלת לפי תקציב שנתי שנקבע ע"י משרד הדתות והרשות המקומית. מזכיר המועצה הוא מורשה חתימה יחד עם יושב ראש המועצה. על המועצה יש פיקוח ע"י רו"ח במינוי המדינה.

3.1.1.4. הנהלת חשבונות נעשית ע"י משרד חיצוני- רו"ח אפרתי.

3.2. עריכת נישואין

חוק שיפוט בתי דין רבניים (נישואין וגירושין), תשי"ג – 1953 קובע כי נישואין וגירושין בין יהודים יערכו בישראל לפי דין תורה. במועצות הדתיות קיימות מחלקות נישואין בהן נרשמים המיועדים לנישואין. ביום י"א בטבת תשע"ג הרבנות הראשית לישראל פרסמה "תקנות והוראות לנוהל רישום הנישואין בישראל", התקנון ערוך בהתאם לפקודת הנישואין והגירושין - ועל פי חוק הרבנות לישראל ובהתאם לחוק שיפוט בתי הדין הרבניים רישום הקובעים, כי על הרבנות לערוך ולהסדיר כל דבר הדרוש לביצוע תפקידה על פי דין. תפקידן העיקרי של המחלקות הוא לוודא שהנרשמים לנישואין הם יהודים ושאינם פסולי חיתון או מנועים מלהינשא מסיבה אחרת (למשל מי שכבר רשום כנשוי). מחלקות הנישואים גם מספקות לנרשמים הדרכה הלכתית בעיקרה לקראת הנישואין בעיקר בתחום טהרת המשפחה ורבנים עורכים את טקסי הנישואין. המועצות גובות אגרות מהנרשמים לנישואין. בדוח זה לא נבחנו שירותי הגירושין מחמת העובדה כי בתי הדין הרבניים הם אלה המעניקים היתר לגירושין ותחת פיקוחם מתבצעים טקסי הגירושין ובית הדין הרבני אינו נמנה עם הנושאים לבחינה במסגרת דוח זה.

הליך רישום הנישואין: קובץ התקנות והוראות לנוהל רישום הנישואין קובע את תהליך ההרשמה לנישואין לפי שלבים כמפורט להלן - בדיקת הרב המורשה בדבר מעמדם האישי והמשפחתי של הבאים להירשם לנישואין, על מנת לוודא שאין כל מניעה לערוך להם חו"ק כדת משה וישראל. בדיקה זו כוללת את:

הדותם של הבאים להירשם, היותם רווקים או פנויים והיתר הנישואין שלהם להינשא זה עם זה.

הצהרה בע"פ של הבאים להירשם בפני רשם הנישואין, חקירה ודרישה בדבר נכונות הפרטים הנמסרים וחתימה על הנ"ל בתיק הנישואין. פרסום דבר רישום הנישואין כפי שקובעות התקנות והנפקת כתובה לבני הזוג.

3.2.1. תעודות נישואין - הביקורת מציינת כי המועצה מנפיקה תעודת נישואין לבני הזוג לאחר

הנישואין, שומרת עותק נוסף בתיק הנישואין ומפיצה עותקים נוספים לגורמים המוסמכים, קרי, מחלקת הרבנות במשרד לשירותי דת ולמרשם האוכלוסין במשרד הפנים.

רישום הנישואין מתועד במערכת "שירת הים" - הרישום לנישואים מתבצע ע"י הרב י. מ. בעל סמכות בכשרות ובנישואים. הביקורת מציינת כי קיימת מערכת כלל ארצית המיועדת לרישום נישואין וכשרות. לא התאפשר לביקורת לעיין במערכת שירת הים או בכניסה המיועדת לבקרה.

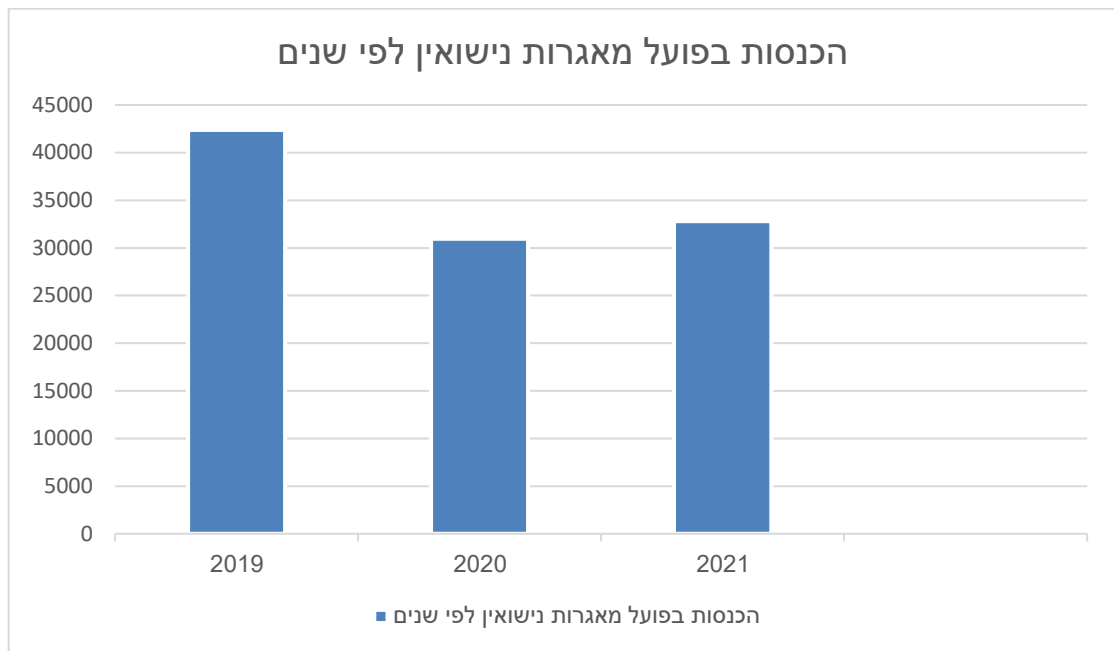
3.2.2. הדרכת כלות - הביקורת מעירה כי לא מצאה מידע או רשימה של מדריכות כלות. הביקורת

מעירה כי רשימה כזו לא מפורסמת באופן פומבי באתר האינטרנט של המועצה הדתית. ולא ברור האם וכיצד מתבצע תשלום למדריכת הכלות שכן לא מצאה רישום או דיווח על שכרן במועצה.

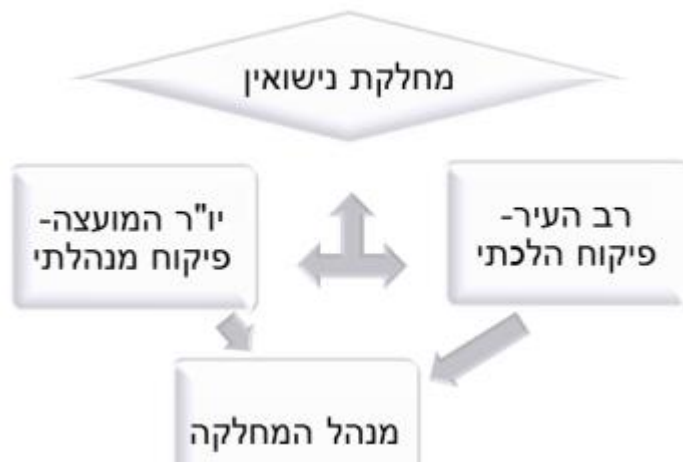
תגובת המבוקר: ישנה מדריכת כלות עובדת מועצה דתית אליה מופנות כל הכלות בעת רישום הנישואין

לצורך הדרכה ללא עלות כספית מאחר ואגרת הנישואין כוללת שירות הדרכת כלות

3.2.3. בטבלה מטה ניתן לראות ריכוז הכנסות מאגרות נישואין בין השנים 2019-2021.

ביום 1/1/2023 קיימה הביקורת פגישה עם הרב י.מ כדי ללמוד על תהליך רישום הנישואין.

הגעת פניה למועצה הדתית, הבקשה נבדקת מבחינת הטפסים ועמידה בדרישות. הביקורת מציינת לחיוב כי המועצה מקפידה להנגיש ולפשט את תהליך רישום הנישואין וכן לסייע לפונים. הדרישות למסמכים הינם ע"פ חוזר מנכ"ל ועל פי ההלכה. הטפסים הנדרשים הינם, ת.ז. תעודת נישואים של ההורים, ובמקרה הצורך- האם עברו בירור יהדות.

הפונים מוזמנים להגיע ע"פ שעות הקבלה לרבות בשעות אחר הצהריים. המבקשים מגיעים עם מסמכים ומתחילים את תהליך הרישום.

הנתונים מועלים למערכת "שירת היס" (מערכת כלל ארצית המיועדת לרישום נישואין וכשרות) את הנתונים של שני הצדדים. המבוקר ציין כי נושא הנישואין מגובה באתר זה. כמו כן ציין המבוקר כי המועצה עובדת עם תוכנית כרמל שהינה מגובה בענן.

3.2.4. הביקורת מעירה כי על אף שהנתונים מועברים למערכת ממחשבת, לא ניתן עדיין, בלב זה לשלם אגרות באמצעות אתר האינטרנט. על מנת לשלם אגרות יש להתייצב במשרדי המועצה הדתית.

תגובת המבוקר: קיימת אפשרות תשלום בהעברה בנקאית לקופת המועצה יחד עם זאת אנו מאמצים את המלצת הביקורת להנגיש את אמצעי התשלום

מאז תקופת הקורונה עדי רווקות מתקבלים באמצעות מסמכים מבני הזוג ואח"כ מתקיים בירור טלפוני עם הבהרה שזהו תצהיר על פי חוק. אם קיימת בעיה כלשהי, בעיקר למי שנשארו בחו"ל מפנים לבית דין רבני בעניין של היתר נישואין, ברור יהדות ועניינים שאינם בסמכות המועצה הדתית. במסגרת התהליך מתקיימת הדרכת כלות – יש מדריכת כלות מוסמכת של המועצה. במידה ומעוניינים בהדרכה במדריכת כלות חיצונית יש לוודא שהיא בעלת הסמכה. לאחר סיום התהליך, נותנים כתובה לבני הזוג אשר אותה עליהם להחזיר לשם הנפקת תעודת נישואין. הרב ציין בפני הביקורת כי מנהלים מעקב אחר קבלת כתובה ואם היא לא מתקבלת לאחר שבועיים יוצרים קשר עם בני הזוג. לאחר שתעודת הנישואין מונפקת מודיעים לבני הזוג ומעבירים למשרד הדתות.

3.2.5. הביקורת מציינת כי התהליך ממוחשב במערכת שירת הים ומערכת זו מתריעה כשיש פתיחת תיק ברשות אחרת. כמו כן המערכת מתריאה כאשר יש פסולי חיתון. פסקי דין של בי"ד מועברים למשרד הפנים ומערכת שירת הים יודעת לשלוח נתונים ברגע שיש פתיחה של תיק.

נגישות המידע לציבור: באתר האינטרנט של עריית נשר הכולל בתוכה את המידע בגין שירותי המועצה הדתית, ניתן מידע אודות המסמכים שעל המעוניינים להינשא להציג בפני המועצה הדתית במועד ההרשמה.

3.2.6. הביקורת מעירה כי באתר האינטרנט של המועצה חסרים פרטי התקשרות בכוללים: טלפון; כתובת ודוא"ל לשם עריכת בירורים. הביקורת מעירה כי לא מופיע באתר מידע אודות התהליך לרישום הנישואין, לא קיימת אפשרות לביצוע תשלום מקוון ואין מידע אודות הנחות ככל שקיימות.

3.2.7. הביקורת מעירה שלא סביר לדרוש מאזרח להגיע לשלם אגרה פיזית במשרדי המועצה ולא לאפשר תשלום און ליין.

תגובת המבוקר: אנו מאמצים את המלצת הביקורת לשיפור והנגשה ואולי אף להקים אתר של המועצה

3.3. שמירה על טהרת המשפחה

על פי ההלכה היהודית והמסורת, אדם הטובל במקווה נטהר. טבילת האישה במקווה היא צורך חיוני למקפידים על הלכות "טהרת המשפחה" המחייבות את האישה לטבול במקווה לאחר סיום המחזור החודשי. המקוואות הקיימים הם בעיקרם מבנה אשר בו בריכה קטנה אליה נכנסים מי גשמים באמצעות מערכת צינורות. הקמת המקוואות, אזקתם והשירות הניתן בהם לטובלים מחייבים תקצוב והקמה של מערכת לוגיסטית קבועה. גם שירות זה ניתן מטעם המועצה הדתית.

חוזר מנכ"ל המשרד לשירותי דת המתייחס לנושא המקוואות משנת 2014 מטרתו לפרט את השירות על מרכיביו הניתן על ידי הבלנית לאישה הטובלת במקווה טהרה. החוזר קובע שהאחריות חלה על הבלנית העובדת במקווה. האחריות המינהלית תחול על ראש המועצה. בחוזר נקבעו נושאים: שעות פתיחה; קבלת טובלת; שירות לכלה; מענה טלפוני; עזרה ראשונה; אביזרי עזר לטבילה.

מקוואות בתחומי עריית נשר: בתחומי עריית נשר מצויים מקווה אחד לגברים ושלושה מקוואות לנשים (מקווה תל חנן ברח' דבורה 1; מקווה רמות יצחק ברח' הנוריות 21; מקווה בן-דור ברח' דרך הטכניון 13).

3.4. הביקורת מעירה כי יש לתקן באתר האינטרנט של המועצה הדתית שמקווה תל חנן נמצא ברח' דבורה 14 בעוד שכתובתו דבורה 1.

ע"פ סעיף 7.4 לצו רישוי עסקים (עסקים טעוני רישוי), תשנ"ה-1985 מקווה טהרה מחייב בהוצאת רישיון עסק. הנפקת רישיון עסק מותנית שהמקווה עומד בהבטחת בריאות הציבור ותנאי תברואה בריאותיים ואישור משרד הבריאות. תוקפו של רישיון המקווה לתקופה של 5 שנים.

3.5. הביקורת מציינת לחיוב כי מזכיר המועצה הדתית מסר ביום 9.11.22 כי למקוואות יש רישיון עסק. ובכך תוקן ליקוי מדו"ח מבקר העירייה הקודם. המזכיר ציין כי בעבר היו חריגות בניה.

מקווה טהרה נגיש: סעיף 34 בתקנות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות והתאמת נגישות למקום ציבורי שהוא בניין קיים (תשע"ב 2011) דן בנושא מקווה אחד נגיש בישוב שבו 50,000 תושבים יהודים לפחות והצהיר עליו השר לשירותי דת. במקווה צריכה להיות דרך נגישה לכניסה למקווה, לשירותים, למלתחה ולבור הטבילה, בתי אחיזה, ומיתקן הרמה.

כלומר על פי התקנות חובה זו אינה חלה על המועצה הדתית נשר שכן אוכלוסייתה עומדת על כ-26,000 תושבים.

3.6. למרות זאת הביקורת מצאה לנכון לציין כי בנושא נגישות ושירותי נכים המקוואות בנשר אינן עומדות בדרישות החוק בכל האמור לנגישות.

תגובת המבוקר: כרגע מקווה נוריות עבר שיפוץ כללי שבמהלכו הנגשנו את פנים המקווה. כמו כן קיבלנו היתר בניה אחרי עבודה של שנתיים מול הוועדה לבניית גשר נגיש שיבנה בהקדם האפשרי.

3.7. הביקורת מעירה כי אין באתר האינטרנט רשימה שמית ולא פרטי ההתקשרות עם הבלניות. תגובת המבוקר: מאמצים את המלצת הביקורת

מחירון טבילה : נוהל 4.3 מיום 23.1.13 של המשרד לשירותי דת דן בנושא אגרות המקווה. מטרת הנוהל היא לפרט את תהליך הטיפול באגרות הטבילה. האחריות לקיום הנוהל חלה על ראש המועצה הדתית. הנוהל מפרט את תפקיד הבלנית, עובד המועצה הדתית, גזבר המועצה הדתית וראש המועצה בכל הקשור לגביית אגרות, רישומן במקווה והעברתם לגזבר המועצה. הנוהל מפרט את תהליך הגבייה, הרישום וההעברה ע"פ היקף הטובלות במקוואות – בהבדל בכמויות הטובלות בו בממוצע בשבוע (עד 40 ; בין 40 ל 100 ; מעל 100 בשבוע). מזכיר המועצה ציין כי מחיר טבילה עומד על סך של 15 ₪ לכל טבילה. באתר האינטרנט של עריית נשר הכולל בתוכה את המידע בגין שירותי המועצה הדתית, ניתן מידע אודות קיומם של 3 מקוואות.

3.8. הביקורת מעירה כי התשלום מבוצע לבלנית במקום ואין אפשרות ביצוע תשלום מקוון של אגרת הטבילה.

3.9. הביקורת מעירה כי לא מצאה פירוט אודות זמני הפעילות והאם נדרש תיאום הגעה מראש. כמו כן, אין פירוט שמות הבלניות ופרטי התקשרות (טלפון ; כתובת ; דוא"ל) לשם עריכת בירורים.

3.10. עיון בדו"ח שנערך ע"י המשרד לשירותי דת מעלה כי שעות הפעילות של המקוואות בעיר הינם "חצי שעה לפני השקיעה למשך שעתיים"

לדעת הביקורת ראוי להסדיר את נושא נגישות המידע לציבור על מנת להימנע מהכבדה על האזרח בהעדר הנגישות הציבור למידע והעדר האפשרות לביצוע תשלום מקוון של האגרה והטרחה בהגעה פיזית למשרדי המועצה לשם ביצוע התשלום.

תגובת המבוקר: התשלום במקווה בהגעה לטבילה ולא במועצה

4. כשרות

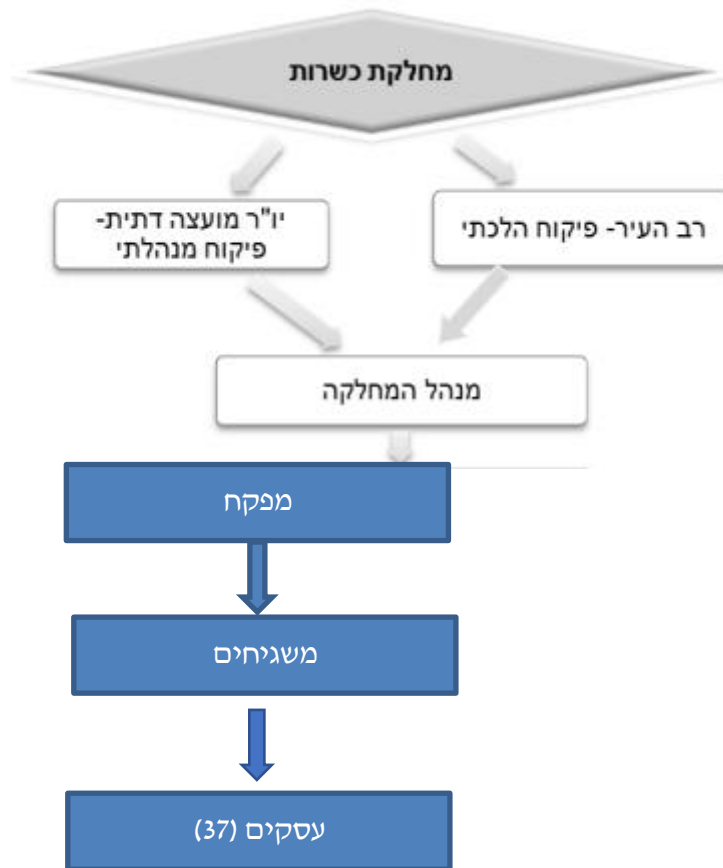
נושא הכשרות מעוגן בחוק אישור הונאה בכשרות, תשמ"ד – 1983 אוסר על יצרן, על בעל בית אוכל או על העוסק במכירת מוצרכים לציבור, להציג את מרכולתו ככשרה אלא אם קיבל תעודת הכשר. מטרת החוקים והתקנות היא למנוע הונאה של צרכנים בענייני כשרות וליידע את הציבור בכך שבית עסק לא יוצג ככשר אלא אם ניתנה לו תעודת הכשר מהרבנות המקומית או מגורם אחר שהוסמך ע"פ חוק. החוקים אינם מסדירים את סמכויות הפיקוח והאכיפה הנוגעות לעבירות שבתחום ההונאה בכשרות.

הבסיס החוקי להפעלת מחלקת כשרות.

נושא הכשרות מוסדר בחוק איסור הונאה בכשרות, תשמ"ג-1983, והתקנות שמכוחו וכן חוק העבירות המנהליות, התשמ"ו-1985 והתקנות שמכוחו.

מטרת החוקים והתקנות היא למנוע הונאה בכל תחום העוסק בכשרות וכן להביא לכך שבית עסק לא יוצג ככשר אלא אם ניתנה לו תעודת הכשר מהרבנות או מגורם אחר שהוסמך על פי חוק.

משגיחי הכשרות כפופים למועצה הדתית אשר זו פועלת על פי חוק שירותי הדת היהודים (נוסח משולב), תשל"א-1971. אולם משגיחי הכשרות מועסקים על ידי בעלי העסקים בשים לב לכך שעל פי פסיקת בית המשפט עליהם להיות מועסקים ע"י המועצה הדתית.

ע"פ הוראת סעיף 2(א) לחוק הסמכות הבלעדית על הנפקת תעודות כשרות הינה לרבנות הראשית ולרבנים מקומיים. החוק מאפשר לרבנות הראשית להסמיך רבנים נוספים להעניק תעודות כשרות. מכל מקום, התנאים להענקת תעודת כשרות שונים ממקום למקום וקיימת חוסר אחידות במדיניות². בשנת 2010 המשרד לשירותי דת פרסם נוהל שעניינו "הפעלת מערך הכשרות במועצות הדתיות". מטרתו של הנוהל היא להסדיר אמות מידה אחידות בקליטת משגיחי כשרות ושיבוצם למניעת ניגודי עניינים. הנוהל המסדיר, בין השאר, את הנושאים הבאים: קליטת משגיחי כשרות, קליטת מפקחים, ניהול תיקי משגיחים, ניהול תיקי בתי עסק מושגחים, הנפקה והסרה של תעודות הכשר, דיווחים ופיקוח על משגיחי ומפקחי הכשרות. משגיחי הכשרות כפופים למועצה הדתית הפועלת מתוקף חוק שירותי הדת היהודים (נוסח משולב) תשל"א- 1971, אע"פ שהם מועסקים על ידי בעלי העסקים. במועצה הדתית מנהל מחלקת כשרות הינו הרב ב. א.

² ראו למשל בג"צ 3944/92 מרבק בית מטבחים בע"מ נ' הרבנות הראשית נתניה, פ"ד מט(1), 278,292.

הביקורת קיימה פגישה עם הרב ב.א ביום ה- 1.1.23.

משגיחים: בעסקים ברחבי העיר מועסקים 15 משגיחים אשר שכרם משולם ע"י המועסקים. בעניין זה יש לציין את פסיקת בג"צ התנועה להגינות (בג"צ 3336/04 התנועה להגינות שלטונית נ' מועצת הרבנות הראשית (2017.9.5)), בה פסק בית המשפט, כי אין זה ראוי שמפקחי כשרות יהיו עובדיו של העסק המבוקר, שכן מדובר בניגוד עניינים מובנה. נקבע כי ניתוק הזיקה "בין משגיח ומושגח" הוא הכרחי בבחינת "בפני עיוור לא תתן מכשול", שכן, מבלי לפגוע במשגיחים רבים העושים מלאכתם נאמנה, פירצת הרצון לשמור על מקום עבודה עלולה ליתן מכשול לפני עיוור, לפני המאמינים בהשגחה ובאחריות הכשרות, אם חלילה הקשר בין משגיח למושגח יניב, במקרים מסוימים, פירות באושים.

עוד יצויין בעניין זה כי בישיבת מועצת הרבנות הראשית לישראל מיום ה- 25.6.18 אשר דנה בנושא: "ניתוק הזיקה בין משגיח למושגח", המועצה החליטה כי:

העסקת המשגיחים תהיה דרך המועצות הדתיות או דרך עבודתם העצמאית של המשגיחים. אם אפשרויות אלו לא תקודמנה לכדי ביצוע, מועצת הרבנות הראשית מאשרת גם אפשרות שמערך שירותי ההשגחה יופעל באמצעות חברות פרטיות למתן שירותים, וזאת בכפוף לתנאים הבאים:

- **לרב המקומי או למי מטעמו תהיה הסמכות הבלעדית למנות את משגיחי הכשרות שיועסקו על ידי החברה.**
- **השיבוץ לבתי העסק יעשה על פי הנחיותיו של הרב המקומי ובהתאם לשיקול דעתו הבלעדית.**
- **החברה לא תעסוק בכל עניין הנוגע לתחום הלכתי. שיקול הדעת ההלכתי יותר באופן בלעדי בידי הרב המקומי.**
- **עובר להכנת המכרז לבחירת חברות למתן שירותי השגחה כאמור, יישמעו נציגי המשגיחים בפני גורמי הרבנות הראשית הנוגעים בדבר והערותיהם בהתאם.**
- **עד לפרסום המכרז, ימשיכו הרבנים הראשיים וחברי מועצת הרבנות הראשית לפעול בכלים העומדים לרשותם, מול משרד האוצר, במטרה להביא לכך שתאושר חלופת העסקה ישירה של משגיחי הכשרות באמצעות המועצות הדתיות. ככל שמאמצים אלו ישאו פרי, והחלופה הנזכרת תאושר, תבוטל החלופה של הפעלת שירותי ההשגחה באמצעות חברות פרטיות.**
- **הפעלת מערך ההשגחה באמצעות חברות פרטיות למתן שירותים תיבחן שוב בחלופ שנתיים.**

4.1. הביקורת מעירה כי על אף פסיקת בג"צ ועל אף ההחלטה של מועצת הרבנות הראשית, אין הוראה/נוהל המחילים את ההחלטות הללו בפועל על הרבנות והרשויות ולכן בפועל ההתנהלות ממשיכה בכל הארץ, כפי שהיא מתנהלת במועצה הדתית נשר. שכר המשגיחים משולם ע"י המעסיקים.

קליטת משגיחי כשרות: ע"פ הנוהל, על המועצה לנהל הליך פומבי ושוויוני לבחירת מועמדים למשרות 13 בנוהל משגיחי כשרות, הודעה על קיומן של משרות למשגיחי כשרות פנויות או על הקמת מאגר משגיחי כשרות, תפורסם בשני עיתונים אחד בתפוצה ארצית והשני בתפוצה מקומית, הודעה תפורסם אף באתר האינטרנט של המועצה, הנוהל מנחה שהמועצה תקבע תנאי סף וכשירותיות להגשת מעומדות למשרת משגיח כשרות, שיכללו לכל הפחות, את הדרישות המצטברות הבאות:

- המעומד עבר הכשרה מתאימה במוסד המוכר ע"י הרבנות הראשית
 - המעומד נבחן והוסמך לשמש כמשגיח כשרות ע"י הרבנות הראשית
 - המעומד מחזיק בתעודת משגיח כשרות בתוקף מטעם הרבנות הראשית
 - מעומד המחזיק בתעודה בתוקף ממועצת הרבנות הראשית המעידה שהוא כשיר לכהן כרב העיר, רב ישוב או רב שכונה, פטור משלוש הדרישות דלעיל
 - רב מקומי, רב שכונה או דיין אישרו כי הוא מוכר כאדם הראוי להשגיח על ענייני הכשרות, וכי אורח חייו מתנהל על פי ההלכה.
- בנוהל נקבע שהמועמדות תיעשה בכתב, לטופס הבקשה יצורפו במסמכים הבאים :
- תעודת משגיח כשרות בתוקף מטעם הרבנות הראשית.
 - אישור רב כאמור לעיל בסעיף 3(א)3 בנוהל לעיל
 - אישור רפואי המעיד כי אין למועמד מניעה רפואית לעסוק עם מזון.

ניהול תיקי משגיחים : הנוהל קובע שהמועצה נדרשת לנהל לכל משגיח כשרות הפועל מטעמה, תיק אישי ובו יתויקו מסמכים הנדרשים ע"פ הנוהל.

4.2. הביקורת מציינת לחיוב כי המפקח מחזיק תיקים אישיים של המשגיחים. כמו כן, הביקורת מציינת לחיוב כי מבדיקה מדגמית של תיקי עסקים שנבדקו העסקי נמצאו הסכמי השגחה כנדרש.

היקף עסקים מפוקחים : בעיר קיימים 37 עסקים מפוקחים מבחינת כשרות ע"י המועצה הדתית ויש להם תיקים במחלקת כשרות במועצה הדתית (ראה רשימת משגיחים ועסקים מפוקחים בסוף הדו"ח). קיימים תנאים הקבועים בחוק ובתקנות לעניין הנפקת תעודות הכשר. הכללים חלים גם על חידוש תעודה וגם על הנפקת תעודת הכשר ברמת "מהדרין". עיקר השלבים הם :

- א. הגשת הבקשה ומילוי כל הסעיפים.
- ב. ביקור בבית העסקה ובחינת הבקשה ומתן המלצה לאחר מכן והבאת ההמלצה לאישור סופי של הרב.
- ג. מסירת נהלי כשרות ספציפיים לבתי העסק.
- ד. גביית האגרה השנתית עבור הנפקת התעודה החתומה על ידי הרב המקומי.

4.3. הביקורת מעירה כי באתר האינטרנט של עריית נשר הכולל בתוכה את המידע בגין שירותי המועצה הדתית לא ניתן מידע אודות התנאים לקבלת תעודת כשרות / חידושה ולא לגבי תעודה מסוג "מהדרין". כמו כן, מעירה הביקורת כי לא ניתן מידע אודות התהליך לקבלת התעודה ולא קיימת אפשרות לביצוע תשלום מקוון.

לדעת הביקורת ראוי להסדיר את נושא נגישות המידע לציבור ולאפשר תשלום מקוון של האגרה וכך הטרחה בהגעה פיזית למשרדי המועצה לשם ביצוע התשלום.

תגובת המבוקר : מאמצים את המלצת הביקורת

קליטת משגיחי כשרות

בנוהל הפעלת מערך הכשרות במועצה הדתית, חוזר המנכ"ל (התש"ע) 1 נקבע נוהל הליך פומבי ושוויוני לבחירת מועמדים למשרות משגיחי כשרות.

א.2. הודעה על קיומן של משרות משגיחי כשרות פנויות או על הקמת מאגר משגיחי כשרות, לפי העניין, תפורסם בשני עיתונים – אחד בתפוצה ארצית, והשני בתפוצה מקומית. ההודעה אף תפורסם באתר האינטרנט של המועצה ככל שהיא מפעילה אתר כזה.

4.4. הביקורת מעירה כי המועצה אינה פועלת על פי הנוהל לקליטת משגיחי כשרות ומשגיחי כשרות קיימים.

תגובת המבוקר: הקריטריונים לקבלת משגיח הינו תעודת משגיח ואישור הרב הראשי המשגיח נאמן עליו.

במהלך הביקורת נבדקו באופן רנדומלי בקשות למתן כשרות. לדברי המבוקר כאשר עסק פונה לקבל כשרות נקבע סיור ע"י המפקח והרב הראשי ולאחר בדיקה מוחלט כמה שעות השגחה נדרש לעסק ובאיזה שעות, על בסיס זה נבדק ע"י הוועדה מי המשגיח המתאים ממאגר המשגיחים הקיים ואשר פנוי בשעות האלו ומתאים לאופי העסק. כמו כן, הוצג לביקורת הסכם הכשרות שנחתם עם העסקים.

4.5. הביקורת מעירה כי יש במהלך הביקורת נמצא תדפיס מקובץ התקנות מיום 21/2/2021 לגבי גובה האגרה הנדרשת לקבלת כשרות לפי סיווג.

4.6. הביקורת מעירה כי ע"ג הקובץ נרשמו בכתב יד מספרים. מצ"ב נספח. הביקורת מעירה כי במועד הביקורת (בשנת 2023) כבר היו עדכונים לתקנות אלו מיום 1.1.2023.

הקמת עירוב

על פי ההלכה היהודית, חל איסור על טלטול חפץ בשבת אל שטח פתוח שמחוץ לבית או לחצר מגודרת. התקנת העירוב מהווה מעין "חומה הלכתית" מסביב למקום היישוב, היינו, מסביב לתחומי עריית נשר והופך את מקום היישוב לחצר אחת מגודרת אשר רק בתוכה מותר "לטלטל" חפצים במועדי השבת. התקנתו של העירוב ושימורו כרוכים בלוגיסטיקה ועלות כספית שהם באחריות המועצה הדתית.

העירוב מורכב לרוב מעמודים ייעודיים שמעליהם עובר חוט דק מתוח בגובה של מספר מטרים, צורה הנקראת בהלכה "צורת הפתח" צורה שנחשבת מבחינה הלכתית לכשרה, והופכת את השטח המוקף לרשות יחיד. העירוב יכול להתבסס גם על גדרות או מחיצות קיימות אחרות, או על מדרונות תלולים. במקומות רבים מתבסס העירוב על קווי חשמל או טלפון. במקרים כאלה יש צורך שהחוט יעבור בדיוק מעל העמוד, היות שזה אחד מהתנאים הנדרשים כדי ליצור מחיצה של 'צורת הפתח'.

בהיקפו של תחום עריית נשר מותקן עירוב.

האחראי על נושא עירוב בנשר הוא הרב י. מ. הביקורת ערכה פגישה עם הרב ב 1/1/2023.

4.7. הביקורת מעירה כי אין מידע באתר העירייה והמועצה לגבי נושא העירוב. כמו כן אין פרטי התקשרות למקרה והציבור מזהה תקלה / קטע בעירוב.

תגובת המבוקר : מאמצים את המלצת הביקורת

5. קבורה

נהלי הקבורה הם ע"י ביטוח לאומי ומשרד הדתות. שירותי הקבורה במדינת ישראל ניתנים ליהודים בישראל על ידי "חברות קדישא" פרטיות או כאלה המופעלות על ידי המועצה הדתית. משרד הדתות מוסמך לתת רשיון קבורה ל"חברה קדישא" ולפקח על פעילותה. חברות קדישא של המועצות הדתיות מקבלות מימון ממשרד הדתות.

5.1. הביקורת מעירה כי תדפיסי התעריפים הקובעים בתקנות שנמצאו על בלוח המודעות של המועצה הדתית היו מהשנים 2019 ו- 2021 ואינם מעודכנים. הביקורת מציינת כי התעריפים מתעדכנים מידי שנה ויש לעדכן בהתאם.

לביקורת הוצג מכתב מאת המל"ל לגבי בין העלמין נשר לפי חלקות. תוך ציון חלקות חריגות. במהלך הביקורת צולמו התסריטים של בית העלמין והחלקות. כמו כן, נסדקה בבדיקה רנדומלית, הצהרה לצורך קבורה של נפטר בחלקה חריגה (קבורה בנשר במקום בחיפה). מצ"ב.

ביום 6/1/2023 ערכה הביקורת סיור בבית העלמין.

5.2. הביקורת מעירה כי במהלך הסיור נמצאה ערמת פסולת בכניסה לבית העלמין אשר אינה מכבדת את המקום והמבקרים.

תגובת המבוקר: האתר שצולם הינו מקום מיוחד לאיסוף פסולת גזם באמצעות מנוף ניתן לראות בתמונה שהוא תחום בבלוקים בשיתוף מחלקת התברואה בעירייה הוחלט להתקין לו גם דלתות

5.3. הביקורת מעירה כי נמצאו בחניון בית העלמין שלוש חניות נכים אולם עם בעיות נגישות. כך למשל, קיימת פאזה והבדלי גובה בין חניית הנכים לבין השביל המוביל לבית העלמין.

5.4. הביקורת מעירה כי בתוך שטחי בית העלמין אין נגישות לכסאות גלגלים לאזורי הקבורה.

5.5. הביקורת מעירה כי אין שילוט ראוי במקום להכוונת המבקרים ולהתמצאות בחלקות בתי העלמין. כמו כן, הביקורת לא מצאה שלטים ליצירת קשר למקרים שצריך סיוע למשל באיתור מיקום (חלקה / שורה) של קבר מסוים או כל נושא אחר.

5.6. הביקורת ממליצה לבחון את פיזור פחי האשפה וברזי המים בדרכי הגישה לחלקות.

5.7. הביקורת מעירה כי מצאה ליקויים בחלק מדרכי הגישה בין החלקות. היינו, שברים בבטון היצוק.

תגובת המבוקר : מאמצים את המלצת הביקורת

נגישות המידע לציבור: הביקורת מציינת לחיוב כי אתר האינטרנט של עריית נשר כולל בתוכו את מספר הטלפון של "חברה קדישא" נשר. כמו כן צוינו הנחיות במקרה של פטירה. עוד צויין כי ביטוח לאומי מממן את שרותי הקבורה כוללים העברת הנפטר לבית העלמין, חזן, טהרה וניהול ההלוויה. אולם קיימים חריגים בהם יש לשלם ל"חברה קדישא" במקרים חריגים שפורטו.

5.8. הביקורת מעירה כי המחירון למקרים חריגים מצוי רק במשרדי המועצה ולא באתר

5.9. הביקורת מעירה כי אין מידע באתר המועצה/עירייה אודות האפשרות לאיתור מיקום קבר (חלקה / שורה). אין מספר טלפון נייד או פרטים לאפשרות ליצירת קשר במקרים דחופים.

תגובת המבוקר: בנושא נגישות ואינטרנט הנושא יפתר רק בהקמת אתר ע"י המועצה שיתחזק ע"י המועצה וניתן לערוך עדכוני תעריפים באופן עצמאי במועצה.

תגובת הביקורת: הביקורת מציינת בתגובה לכך שניתן לבקש מדוברות העירייה לעדכן כל נושא באתר העירייה.

6. פרק ד' נתונים כספיים

הנתונים והטבלאות להלן מציגים את פירוט ההכנסות וההוצאות לרבות הוצאות לפעילויות לפי תחומי השירות כפי שהם מופיעים בדוחות של המועצה הדתית לשנים 2019-2021.

6.1. שנת 2019

בשנת 2019 כלל ההוצאות עמדו על 4,576,257 ₪ מתוכם 3,319,077 ₪ שימשו לצורך הוצאות שכר ונלוות (כולל גמלאים) והיתר שימשו בעיקר להוצאות לפעילויות בתחום הדת.

הכנסות

6.1.1. הביקורת מציינת כי ההכנסות בפועל היו גבוהות יותר מהתכנון בתקציב ועמדו על 103 אחוזים. כמו כן, קיימות הכנסות מסעיפים שאינם ברורים כגון "הכנסות עצמאיות אחר" ו"הכנסות חד פעמיות".

תגובת המבוקר: עצמיות הינו סעיף שונות שאינו בבסיס התקציב המפורט כגון פקדונות החזר קנסות דמי שימוש אולם.

ההוצאות

6.1.2. הביקורת מציינת כי נמצאה חריגה בהוצאות ל"שכר מחלקת קבורה" (102%); "שכר מחלקת מקוואות" (חריגה משמעותית – 135%);

• תגובת המבוקר: בסעיף מקוואות מדובר בזכויות פרישה של עובדת לגימלאות

6.1.3. הביקורת מציינת סעיפי הוצאות מעבר לתקציב: הוצאות קבורה (ללא פיתוח) (106%); "מקוואות" (108%); "כשרות" (112%).

6.1.4. הביקורת מציינת סעיפי הוצאות בחסר לעומת התקציב: עירובין (66%); תרבות תורנית (68%); מינהלה (81%); פעולות אחרות (מה כולל רכיב זה) (73%).

6.1.5. הביקורת מציינת שע"פ הדוח קיים עודף של 437,318 ₪.

תגובת המבוקר: עודף נצבר בקופת המועצה מושקע בפק"מ ללא סיכון ומיועד לצרכי פיתוח

לפי אישור המשרד והינו חלק מסעיף הכנסות עצמיות אחר שימוש בעודפים בגין שנים קודמות

השוואה בין התקציב לביצוע בפועל בשנת 2019

התקציב לשנת 2019	ביצוע בפועל לשנת 2019	אחוז 2019	ביצוע לשנת
			הכנסות
43,000	42,378	99	נישואין
1240000	1455217	117	קבורה (לא כולל קרן פיתוח)
40500	41910	103	מקוואות
80000	70326	88	כשרות
7100	18424	259	עצמאיות אחר
1410600	1628255	115	סה"כ הכנסות עצמאיות
1683901	1683901	100	המשרד לשירותי דת
1683901	1683901	100	הרשות המקומית
3367802	3367802	100	סה"כ הכנסות מוסדיות
120000	32417	0	הכנסות חד פעמיות ובגין שנים קודמות
4898402	5028474	103	סה"כ הכנסות
			הוצאות
			הוצאות שכר
630000	563624	89	שכר רב עיר
165000	137489	83	שכר מחלקת נישואין
340000	347872	102	שכר מחלקת קבורה
249000	336552	135	שכר מחלקת מקוואות
130945	124859	95	שכר מחלקת כשרות
338001	307675	91	שכר מינהל
90177	10742	12	שכר אחר
1526102	1490534	96	פנסיה
3469225	3319077	96	סה"כ שכר
			הוצאות לפעילויות
4000	0	0	נישואין
496500	526664	106	קבורה (ללא הוצאות פיתוח)
160000	172676	108	מקוואות
10000	6587	66	עירובין
300000	202511	68	תרבות תורנית
7500	8420	112	כשרות
275177	223665	81	מינהל
160000	116657	73	פעולות אחרות
1413177	1257180	89	סה"כ הוצאות לפעילויות
4882402	4576257	94	סה"כ הוצאות
(16000)	(14899)	93	(הוצאות) מימון
	437318	0	עודף

6.2. שנת 2020

בשנת 2020 כלל ההוצאות עמדו על 4,567,252 ₪ מתוכם 3,345,855 ₪ שימשו לצורך הוצאות למשכורות ונלוות (כולל גמלאים) והיתר שימשו בעיקר להוצאות לפעילויות בתחום הדת.

ההכנסות

6.2.1. הביקורת מציינת כי קיים גידול בהכנסות בפועל לבין התקציב לשנת 2019. (ניצול בפועל של 106%) כמו כן קיימות הכנסות מסעיפים שאינם ברורים כגון "הכנסות עצמאיות אחר" ו"הכנסות חד פעמיות".

תגובת המבוקר: כנ"ל כמו 2019 סעיף שונות

6.2.2. הביקורת מציינת עליה בביצוע ביחס לתקציב בסעיפים "קבורה לא כולל קרן פיתוח" (135%); "עצמאיות אחר" (370%);

תגובת המבוקר: מדובר בהכנסות מב"ל כתוצאה מגידול במספר הנפטרים.

6.2.3. הביקורת מציינת ניצול נמוך ביחס לתקציב נישואין (77%); מקוואות (75%); כשרות (98%).

הוצאות

6.2.4. הביקורת מציינת חריגות קטנות בסעיפים "שכר מחלקת נישואין" (105%); "שכר מחלקת קבורה" (112%); שכר מחלקת מקוואות (109%); שכר מחלקת כשרות (101%).

תגובת המבוקר: חריגה סבירה

6.2.5. סעיפי הוצאות שהוצאו בפועל יותר מהתקציב: הוצאות קבורה (ללא פיתוח) (129%); מנהלה (109%).

תגובת המבוקר: מדובר בהכנסות מב"ל כתוצאה מגידול במספר הנפטרים.

6.2.6. הביקורת מציינת כמה סעיפי הוצאות שהוצאות בהם נמוכות מהתקציב: מקוואות (83%); עירובין – לא הוצאו הוצאות כלל (0%); תרבות תורנית (45%); פעולות אחרות (מה כולל רכיב זה) (11%).

6.2.7. ע"פ הדוח קיים עודף של 626,093 ₪.

תגובת המבוקר: עודף נצבר בקופת המועצה מושקע בפק"מ ללא סיכון ומיועד לצרכי פיתוח לפי אישור המשרד והינו חלק מסעיף הכנסות עצמאיות אחר שימוש בעודפים בגין שנים קודמות

השוואה בין התקציב לביצוע בפועל בשנת 2020

לשנת	ביצוע	בפועל	לשנת	2020	התקציב	לשנת	2020
אחוז	ביצוע	לשנת	2020	2020	2020	2020	2020
							הכנסות
	71	30963		43000			נישואין
	135	1676338		1240000			קבורה (לא כולל קרן פיתוח)
	75	30197		40500			מקוואות
	98	78009		80000			כשרות
	370	26274		7100			עצמאיות אחר
	131	1841781		1410600			סה"כ הכנסות עצמאיות
	100	1683901		1683901			המשרד לשירותי דת
	100	1683901		1683901			הרשות המקומית
	100	3367802		3367802			סה"כ הכנסות מוסדיות
				12000			הכנסות חד פעמיות ובגין שנים קודמות
	106	5209583		4898402			סה"כ הכנסות
							הוצאות
							הוצאות שכר
	95	601050		630000			שכר רב עיר
	105	173607		165000			שכר מחלקת נישואין
	112	381596		340000			שכר מחלקת קבורה
	109	270000		249000			שכר מחלקת מקוואות
	101	131704		130000			שכר מחלקת כשרות
	96	323725		338001			שכר מינהל
	0			90177			שכר אחר
	96	1463216		1526102			פנסיה
	96	3345855		3469225			סה"כ שכר
							הוצאות לפעילויות
	0			4000			נישואין
	129	638335		496500			קבורה (ללא הוצאות פיתוח)
	83	132697		160000			מקוואות
	0			10000			עירובין
	45	134454		300000			תרבות תורנית
	0			7500			כשרות
	109	299006		275177			מינהל
	11	16905		160000			פעולות אחרות
	86	1221397		1413177			סה"כ הוצאות לפעילויות
	94	4567252		4882402			סה"כ הוצאות
	101	(16238)		(16000)			(הוצאות) מימון
		626093					עודף

6.3. באשר לשנת 2021

ההכנסות

6.3.1. הביקורת מציינת כי יש התאמה בין ההכנסות בפועל לבין התקציב של שנת 2019.

ההוצאות

6.3.2. הביקורת מציינת סעיפי שכר ששולמו בפועל בחסר ביחס לתקצוב – "שכר רב העיר" (93%);

שכר מחלקת כשרות (95%); פנסיה (מדוע שולם בפועל רק 94% מהתקציב, מקוואות (82%);

עירובין – לא הוצאו הוצאות כלל (0%); כשרות (82%); מינהלה (96%); פעולות אחרות (55%).

6.3.3. ע"פ הדוח קיים עודף של 277,687 ₪.

השוואה בין התקציב לביצוע בפועל בשנת 2021

לשנת	ביצוע	בפועל	לשנת	התקציב	2021
לשנת	ביצוע	בפועל	לשנת	התקציב	2021
					הכנסות
	109	32824		30000	נישואין
	103	1432067		1391000	קבורה (לא כולל קרן פיתוח)
	96	30794		31950	מקוואות
	101	86099		85400	כשרות
	102	16690		16300	עצמאיות אחר
	103	1598474		1554650	סה"כ הכנסות עצמאיות
	100	1693380		1693380	המשרד לשירותי דת
	100	1693380		1693380	הרשות המקומית
	100	3386760		3386760	סה"כ הכנסות מוסדיות
				9855	הכנסות חד פעמיות ובגין שנים קודמות
	100	4995089		4994896	סה"כ הכנסות
					הוצאות
					הוצאות שכר
	93	558470		601050	שכר רב עיר
	100	175333		174606	שכר מחלקת נישואין
	101	253909		251305	שכר מחלקת קבורה
	100	284449		285374	שכר מחלקת מקוואות
	95	129987		136200	שכר מחלקת כשרות
	100	343653		342800	שכר מינהל
	100	131237		131237	שכר אחר
	94	1543172		1645752	פנסיה
	96	3420210		3568324	סה"כ שכר
					הוצאות לפעילות
	0				נישואין
	104	592683		572600	קבורה (ללא הוצאות פיתוח)
	82	105448		128850	מקוואות
	0			9000	עירובין
	101	192845		190400	תרבות תורנית
	82	200		2436	כשרות
	96	261288		272435	מינהל
	55	128683		235000	פעולות אחרות
	91	1282947		1410721	סה"כ הוצאות לפעילות
	94	4703157		4979045	סה"כ הוצאות
	90	(14245)		(15851)	(הוצאות) מימון
		277687			עודף

6.4. סיכום הערות והמלצות הביקורת

- 6.4.1. במתכונת הנוכחית המועצה הדתית פועלת כמעין "מחלקה לצד העירייה". היא מנהלת תקציב עצמאי ונותנת שירותים כנדרש לתושבי העיר. הביקורת מציינת כי אם אין ייתכנות להקמת מועצה נבחרת ייתכן שזהו פתרון שיש לשקול אותו.
- 6.4.2. הביקורת מעירה כי על פי המצב החוקי הקיים המועצה היא גוף עצמאי ועל פי הוראות החוק יש לבחור עבורו חברי מועצה ולקיים 6 ישיבות מועצה בכל שנה.
- 6.4.3. הביקורת מעירה כי על העומד בראש המועצה לפעל לכינוסן של וועדות נישואין, עירובין, מקוואות, תרבות תורנית לפי צורך ויוודא הוצאת פרוטוקולים כנדרש.
- 6.4.4. הביקורת ממליצה לבחון את החריגות מביצוע התקציב, הן החריגות בביצוע יתר והן חריגות בביצוע חסר.
- 6.4.5. הביקורת מציינת לחיוב את הכוונה להפוך מקווה אחד לנגיש למרות שעדיין לא חלה חובה על פי החוק.
- 6.4.6. הביקורת ממליצה על העלאת מידע בנושאים שונים כפי שפורט בדו"ח בנושא מחלקות המועצה הדתית ושירותיה, כולל פרסום בכל עמוד את הכתובות (כולל בדיקה האם אין טעות בנתונים המפורסמים כיום), מספרי הטלפון, דוא"ל, שמות בעלי התפקיד ואפשרות ביצוע תשלומים מקוונים.
- 6.4.7. הביקורת ממליצה לאפשר תשלום אגרות באמצעות אתר האינטרנט של כלל השירותים שנותנת המועצה.
- 6.4.8. הביקורת מעירה כי יש לפרסם את פרטי מדריכות הכלות וכן הבלגיות באתר.
- 6.4.9. הביקורת מעירה שיש לפרסם את עלות האגרות והשירותים שנותנת המועצה באתר האינטרנט.
- 6.4.10. הביקורת מעירה כי יש לוודא שהליך קבלת משגיחי הכשרות מבוצע על פי הנוהל ומפורסם בשני עיתונים כנדרש בחוזר מנכ"ל.
- 6.4.11. הביקורת מעירה כי יש לפרסם על לוח המודעות במועצה הדתית קבצים מעודכנים של האגרות והשירותים.
- 6.4.12. להלן כמה מהערות הביקורת לגבי בית העלמין :
- 6.4.12.1. להקפיד שלא תהיה אשפה מפוזרת בסמוך לכניסה.
- 6.4.12.2. לוודא שחניית הנכים עומדות בדרישות הנגישות.
- 6.4.12.3. לאפשר מעבר כסאות גלגלים בתוך שטחי בית העלמין.
- 6.4.12.4. הביקורת מעירה כי יש מחסור בשילוט הכוונה בתוך בית העלמין. מומלץ להציג שילוט במקום להכוונת המבקרים ולהתמצאות בחלקות בתי העלמין. כמו כן מומלץ להציב שלט ליצירת קשר על מנת לאתר מיקום (חלקה / שורה) של קבר מסויים.
- 6.4.12.5. הביקורת מעירה כי מצאה ליקויים בחלק מהשבילים ומדרכי הגישה בין החלקות (שברים והתפרקויות של הבטון היצוק)

6.5. סיכום תגובות המועצה הדתית:

ברצוני להודות על הביקורת בכדי להמשיך ולשפר את השירות לתושבי העיר בצורה הטובה ביותר כמו"כ כפי העולה מהביקורת אנו מאמצים את נושא הנגישות בכל המובנים ונבחן להקים אתר אינטרנט של המועצה בכדי להנגיש את כל הנתונים .

כמו"כ בימים אלו ביצענו שיפוץ במקווה אשר הונגש כבר בפנים חלקית ובחודש האחרון קיבלנו היתר בנייה אחרי שנתיים של עבודה מול הרשויות השונות לצורך הנגשת דרך גישה למקווה למרות שכרגע איננו מחויבים עדיין במקווה מונגש.

באשר לעודפי תקציב הנראים בדוח מאחר ובשנים אלו המועצה פעלה ללא יו"ר נחסך כסף שממנו נוצרו העודפים .

נספחים

הנספחים כוללים צילומי מסמכים ותמונות אליהם התייחסה הביקורת במהלך הדו"ח

צילומי אתר אינטרנט

פספוס ותשלומים | העירייה | שירותים לתושב | תרבות, ספורט ופנאי | העיר נשר | צור קשר

Lang

המרכז של הפזון

דף הבית > המועצה הדתית נשר > שירותי קבורה

שירותי קבורה

תברו קריאת נשר - טלפון: 04-8225881

במקרה של פטירה:

- יש לקבל הודעת פטירה בשלושה עוקים חתומים ע"י הרופא שקבע את המות.
- עם הגעת הפטירה, בצירוף הודעת הוותיק של הפטור, יש למעט ללשכת הרבנות האזורית לקבלת רישון קבורה.
- במקרה של חשש למות בחיי בכני יש למעט לחברה קדישא בהקטנת על מנת לקבל דרכון.
- בשעת בוקר לזכור הרבנות סטור, יש למעט לזכור הרבנות לזכור הרבנות בלשכת הרבנות.
- עם קבלת רישון הקבורה יש למעט למשרד התברו קדישא המסמית בכדי להצטרף להלוויה והקבורה, המוסמך יסגור את פרטי הגפסור לפקד התברו, ובמעמד זה יקבע את שעת הלוויה ומוקם יציאתה.
- שירותי הקבורה הינם חיינם וניתנים במסגרת הביטוח הלאומי. שירותי הקבורה כוללים הגברת הגפסור לבית העלמין, חוף טרזה גיזיל הלוויה.
- יש לשלם לחברה קדישא במקרים חריגים המפורטים להלן, בכל מקרה, לכל חריג יש מחרון סחיב והגמבא במשרד התברו יש לקבל בקלה עבור השלום.
- א. קבורה במקום מיוחד בחלקה חריגה.
- ב. קבורה בבית עלמין טור.
- ג. הגברת הגפסור מניח לעיר.
- ד. מוסלם הלוויה מיוחד במקר העיר.
- ה. חריגים שיוחדים.
- ו. קבורת לילה.
- ז. רשאי אדם להפיק חלקת קבר בחיים. במקרה זה, לא ישלם אדם עבור החלקה סכום שנה מהו שנקבע ע"י ועדה ביבורית אשר החלטותיה, והמחרון שקבעה, קמבא במשרד התברו קדישא. ניתן לערער על ההחלטה הועדה שיוחדת אשר חמנה ע"י הער לעניני דתות.
- ז. קיימת אפשרות לבקש שמירת מקום עבור בן/בת אוג של הגפסור. במקרה זה יש להודיע על כך לחברה קדישא מיד ולהודיעו רבכשה חון 30 יום רבכשה חווה לזי המפורט בטעיף 8.
- ח. חברה קדישא דוגמא להשטח הגפסור מבחון, או מבית העלמין, לבית הלוויה ופנט לבית העלמין.

החזר כספי

Lang | | טפסים ותשלומים | העירייה | שירותים לתושב | תרבות, ספורט ופנאי | העיר נשר | צור קשר

דף הבית > המועצה הדתית נשר > טרות המשפחה

טהרת המשפחה

בעיר נשר סגלים שלשה מקומות ממארים, מתחזקים בסיקור משרד הבריאות.

- מקוה לתן - רחוב דבורה 34
- מקוה רמת יצחק - רחוב הגוריות 21
- מקוה גן דור - רחוב דוד הכנין 13

לאחר רישום לנישואין הכלת מקבלות הדרכה במשרד המועצה הדתית על ידי מדריכה מקצועית מוסמכת, המגנים ונקעים עם הכלת לסי נוחותן ניתן ללבוז הדרכה בנושא טרות המשפחה בחינם עם המדריכה.

האם דף זה עזר לך?

האזור הרחוק

Lang | | טפסים ותשלומים | העירייה | שירותים לתושב | תרבות, ספורט ופנאי | העיר נשר | צור קשר

דף הבית > המועצה הדתית נשר > השגחת כשרות

השגחת כשרות

במסגרת שירותי רוח הינה בעיר, ספעיילה לשיכת הרבנות צוות שגנתיים מוסמך, אשר מפקח על ספעיילה המזון, ספעיירות, אולמות איי זעמ, מוסולים, קודיטוריות, וכדומה, במקומות אשר ירנם תחת פיקוח הרבנות חובבא עבודות כשרות חתומה ע"י רב, בכל מקרה יש לשים לב לתוקף תעודת הכשרות.

לכירור בנושא כשרות לפנות בטלפונים: 04-8215215, 04-8214031

האם דף זה עזר לך?

האזור הרחוק

טפסים ותשלומים | העירייה | שירותים לתושב | תרבות, ספורט ופנאי | העיר נשר | צור קשר

המרכז של הצפון

רישום נישואין

דף הבית > המועצה הדתית נשר > רישום נישואין

- אישה שברצונה להישא, זיפיש יחד לפני המרשה לנישואין במסגרת הדתית שבמקום מגורי אחד מהם, או ביישוב שברצונה לערוך בו את החופה.
- על המעוניינים להינשא להפקיע בכפי המרשה למחול שלושים עם לפני טעם הנישואין במקרים דחופים ניתן לקבץ זאת ע"י בקשה מיוחדת למרשה.

בעת ההרשמה על הונו:

- לחתום על הצהרה בכתב על גבי טופס שבו כל אחד מבני הונו מצהיר על מצבו האישי והמשפחתי.
- להביא שני עדים לכל זוג, שיעידו על הונו ועל נכונות הפרטים שבהצהרתם.
- למסור שלוש חמנות של החתן ושלוש חמנות של הכלה.
- הזרי בני הונו יחתמו על הצהרה עפ"י דרישת המרשה.
- הרישום יערוך רק על סמך תעודת זהות או דרכון לגבי חו"ר.
- להודיע על מקום בו כוננתם לערוך את החופה.
- נערה שטרם מלאו לה 17 שנה, לא תוכל להישא אלא אם כן בית המשפט המחוזי החזיר לה לישות כן.
- גרוש או גרושה צריכים להמציא תעודת נישואין מכת-דן רבני בארץ.
- גו או נזירה צריכים להביא תעודת נישואין מכת-דן רבני בארץ.
- אלקטן או אלמנה צריכים להמציא תעודת פטירה (העתק רישמי מספר הרישום) של בן הונו שנפטר. תעודת פטירה מתבררה קדישא אינה משמשת תעודת פטירה רשמית.

המאת ברנדורף

- אלקטן או אלמנה צריכים להמציא תעודת פטירה (העתק רישמי מספר הרישום) של בן הונו שנפטר. תעודת פטירה מתבררה קדישא אינה משמשת תעודת פטירה רשמית.

תעודת רווקות

- איש או אישה המגיש אל המרשה לרישום לנישואין והם לא גרו בשנות הונו במשך ששת החודשים האחרונים, חייבים להמציא לו תעודת רווקות מהמורה של מקום מגוריהם.
- על המבקש תעודת רווקות: לחתום על הצהרה בכתב ולהביא שני עדים על זהותו ועל נכונות הפרטים שבהצהרתו.
- יש למסור שתי חמנות.

האם דף זה עזר לך?

לא כן

טפסים ותשלומים | העירייה | שירותים לתושב | תרבות, ספורט ופנאי | העיר נשר | צור קשר

המרכז של הצפון

שירותים לתושב

המאת ברנדורף

- פניה למחלקת פיקוח ושיטור עירוני
- פניה למחלקת הנדסה
- פניות מידע כללי
- פניה לדובר העיריה
- פניה למחלקת הגבייה
- פניה בנושא תקלות ופגמים בעיר
- פניה לרישוי עסקים ווסרינר עירוני
- פניה למחלקת חינוך ושירות פסיכולוגי
- פניה למשאבי אנוש
- פניה למחלקת נזרות
- פניה למחלקת רווחה
- פניה למסגרת על תלונות הציבור
- פניה למחלקת קליטת עלייה
- Форма для обращения в отдел абсорбции

טפסים ותשלומים | העירייה | שירותים לתושב | תרבות, ספורט ופנאי | העיר נשר | צור קשר

שעות פתיחה וטלפונים

למעבר לספר טלפונים של העירייה לחצו כאן

שעות פתיחה:

עיריית נשר פתוחה בימים א, ב, ג, בשעות: 08:00-16:00.
 ביום ד' העירייה פתוחה בשעות 08:00-13:00 ובשעות 16:00-18:00.
 ביום ה' בשעות: 08:00-15:30.

שעות קבלת קהל במחלקת הגבייה:

ימים א, ב, ג, ה, בשעות 08:00-11:00.
 ביום ד' בשעות 16:00-18:00.

שעות קבלת קהל במחלקת חינוך:

בימים א'-ה' בין השעות 08:00-12:00 עם ד' 16:00-18:00.

שעות קבלת קהל במחלקת הנדסה:

יום ב' בין השעות 11:00-16:00 עם ד' 08:00-16:00 ענישה עם המוגדרים בימים ד' בלבד.

העירייה

- מחלקת העירייה
- דבר ראש העיר
- מבנה ארגוני
- מועצת העיר
- נופי סטן
- שעות פתיחה וטלפונים
- דרושים ומכרזים
- חוקי העזר העירוניים
- חופש המידע
- פרוטוקולים
- נגישות
- קוד אתי

טפסים ותשלומים | העירייה | שירותים לתושב | תרבות, ספורט ופנאי | העיר נשר | צור קשר

שעות קבלת קהל במחלקת הנדסה:

יום ב' בין השעות 11:00-16:00 עם ד' 08:00-16:00 ענישה עם המוגדרים בימים ד' בלבד.

שעות קבלת קהל במחלקת ההמשפטי:

בימים א'-ה' בין השעות 08:00-16:00 רצף בימיים מראש בטל 048299227.

שעות קבלת קהל במחלקת לקליטה עלייה:

יום ד' 16:00-19:00.

שעות קבלת קהל באגודה לתרבות הדיור:

יום א' 09:00-12:00
 יום ד' 15:30-18:30.

שעות קבלת קהל שירות ייעוץ לאזרח (רח' מרכז מסחרי מול קופ"ח מכבי):

יום ב' 16:00-18:00
 יום ד' 10:00-12:00.

העירייה

- מחלקת העירייה
- דבר ראש העיר
- מבנה ארגוני
- מועצת העיר
- נופי סטן
- שעות פתיחה וטלפונים
- דרושים ומכרזים
- חוקי העזר העירוניים
- חופש המידע
- פרוטוקולים
- נגישות
- קוד אתי

טפסים ותשלומים | העירייה | שירותים לתושב | תרבות, ספורט ופנאי | העיר נשר | צור קשר

שעות קבלת קהל במחלקת הנדסה:

יום ב' 16:00-18:00
 יום ד' 10:00-12:00.

כתובת העירייה:

דרך השלום 20 נשר, מיקוד 3665119

מספרי חירום:

100 משטרה
 101 מגן דוד אדום
 102 מכבי אש
 103 תברת חשמתל
 104 מיקוד העירייה
 105 המטה הלאומי להגנה על ילדים ברשת
 106 המוקד העירוני

האם דף זה עזר לך?
 לא ק

המרחב הדיגיטלי

העירייה

- מחלקת העירייה
- דבר ראש העיר
- מבנה ארגוני
- מועצת העיר
- נופי סטן
- שעות פתיחה וטלפונים
- דרושים ומכרזים
- חוקי העזר העירוניים
- חופש המידע
- פרוטוקולים
- נגישות
- קוד אתי

להלן, שמות המשגיחים, שם העסק, סוגו כתובתו ורמת הכשרות

המועצה הדתית נשר

רח, צבר 19 | ת.ד. 176 | מיקוד 36660 | טל. 04-8215215, 04-8214624 | פקס. 0370

בס"ד

שם המבקר: [REDACTED] שבוע: החלף

שם העסק	שם מדוח	הערות
1 שופרסל דיל	קלר של הרב ✓	
2 מחסני השוק	✓	
3 צרכניית חברת השמל	קמיון י"ג ✓	
4 היצומה	✓	
5 אטלז ביטון	✓	
6 לוסקי מאפים	✓	
7 מדאל פיצה	✓	
8 מאכלי השף	✓	
9 רמי לוי שווק השקמה	קלר של הרב ✓	
10 אבנס בכיכר	✓	
11 מפגש הסטיק	✓	
12 ספריקה	✓	
13 מקדונלדס	✓	
14 פיתה ג'ו	✓	
15 סביחא	✗	
16 פסטה צ'ינו	✓	
17 לחם הגליל	נשה לנחם להסית כשהחל חזר בו מחייב ✓	
18 סופר דהן	✓	
19 פיצה בלה פיצרלה	קלר של הרב ✓	
20 פלאפל צדק-חפתי	✓	
21 מאפית אריאל	✓	
22 פיצה מאנצ'	✓	
23 בורקס עמיקם	✓	
24 בולס	✓	
25 בית בלב	✓	
26 מקור הפיצוחים	✓	
27 מדגן גיעוני עפולה	✓	
28 שארומה-בכפר	✓	
29 שארומה יעקב י"ג ✓	✓	
30 חימוס אליהו	✓	
31 השניצליה	קלר של הרב ✓	
32 טל שני מוצרי אפיה	✓	
33 סושי בר	✓	
34 מאפית גידרון	קלר של הרב ✓	
35 ביגה פסטה	✓	
36 פאי קונדטוריה	✓	
37 פותח את ידיך	✓	
38 אמריקן פיצה	✓	

דרך השלום 20, נשר | מיקוד: 3665119 | טל': 04-8299200

Derech Hashalom 20, Neshar | Zip. 3665119 | Tel. 04-8299200 | www.neshar.muni.il

להלן רשימת העסקים אשר תחת השגחת המועצה הדתית

הרב בועז אביטן הי"ו מנהל מחלקת כשרות – מס' טלפון: 050-4119578

כל העסקים בגשר שיש להם תעודת כשרות בסיסית של הרבנות, מקפידים על ירק חסלט [מלבד כרוב שהמשגיח מכשיר אותו], בישול ישראל ע"פ דעת הרמ"א, עופות ובשרים בכשרות רגילה, אלא אם כן צוין אחרת.
עסקים שהם בכשרות "מהדרין", כל המוצרים שם בהכשר הבד"ץ, וכשרים לכל הדעות.

וכאן המקום לעורר את הצבור, מה שהיה מזהיר מרן רבינו עובדיה יוסף זיע"א, שחובה על הספרדים להקפיד על בשר חלק דוקא, וכן חשוב להקפיד על "בישול ישראל" כדעת מרן השלחן ערוך שקיבלנו הוראותיו.

להלן מצורפת רשימת העסקים הכשרים בעיר, תוך הדגשת הידורים בכשרות אם ישנם בעסקים מסויימים.

שם המשיג	הידורים	רמת כשרות	כתובת	שם העסק	סוג העסק
		רגילה	בר יהודה	היגומה	אולם אירועים
		רגילה	המסילה	מחסני בשר ביטון	איטליז
	מהדרין	מהדרין	בר יהודה 70	בקר הגולן	איטליז
		רגילה	בר יהודה	בית בלב	בית חולים
		רגילה	בר יהודה	סוויטי	ולדבורה
	מהדרין	מהדרין	מרכז אורן הכרמל	הדגים של פיראוס	חנות דגים
		רגילה	המסילה	בורקס עמיקם	מאפיה
	מהדרין	מהדרין	דרך השלום	מאפיית אריאל	מאפיה
	מהדרין	מהדרין	דרך בר יהודה	לחם הגליל	מאפיה
		רגילה	מרכז נשר	מרכז המאפים	מאפיה
		רגילה	המסילה 22	טל שני	מוצרי אפיה
		רגילה	המרגנית	בולוס	מסעדה בשרית
	בישול ישראל	רגילה	דרך השלום	השניצליה	מסעדה בשרית
		רגילה	התעשייה	מפגש הסטייק	מסעדה בשרית
		רגילה	מתחם מבנה	מקדונלדס	מסעדה בשרית
		רגילה	בר יהודה	צדק חברתי	מסעדה בשרית
		רגילה	מתחם סט-קאר	קפה בגט	מסעדה בשרית
		רגילה	ברק	שיפודים בככר	מסעדה בשרית
	מהדרין	מהדרין	התעשייה	ביגה	מסעדה חלבית
		רגילה	המסילה	קפה עמיקם	מסעדה חלבית
	מהדרין	מהדרין	המסילה	חומס אליהו	מסעדה פרווה
	בישול ישראל	רגילה	דרך בר יהודה	סושי בריק	מסעדה פרווה
	מהדרין	מהדרין	דרך השלום 28	סאביחה	מסעדה פרווה
		רגילה	מתחם מבנה	מחסני השוק	סופר
		רגילה	דרך השלום	רמי לוי	סופר
		רגילה	מתחם מבנה	שופרסל	סופר
	מהדרין	מהדרין	בר יהודה	אמריקן	פיצה
		רגילה	אלון	בלה	פיצה
	מהדרין	מהדרין	המרגנית	מאנצ'	פיצה
	מהדרין	מהדרין	דרך השלום	פדאל	פיצה
		רגילה	פאור סנטר	מדגן פיצוחים	פיצוחים

דרך השלום 20, נשר | מיקוד: 3665119 | טל': 04-8299200

Derech Hashalom 20, Neshar | Zip. 3665119 | Tel. 04-8299200 | www.neshar.muni.il

להלן הסכם פיקוח על כשרות שנחתם בין המועצה לבעלי עסקים

לשכת הרבנות הראשית נשר

הרב יצחק לוי

רח, צבר 19 - ת.ד. 176 מיקוד 36660 טל. 8215215, 8214624 - פקס. 04-8207290

בס"ד **רקע**

הכשר קיים (כן/לא) _____
 שם מפקח הכשרות _____
 שם המשגיח _____
 שם נאמן הכשרות _____
 סוג ההשגחה _____
 שעות העבודה _____
 שעות הפתיחה _____
 מקורות אספקת המזון והמצרכים _____
 האם יש לך חלק ו/או בעלות בעסק בענף המזון שאין לו תעודת כשרות? כן/לא (באם התשובה היא כן נא לפרט מעבר לדף).
 האם היה לך פעם חלק ו/או בעלות בעסק אחר כאן ו/או במקום אחר שעסק במזון והיתה לו לא היתה לו תעודת הכשר? כן/לא (באם התשובה כן נא לפרט מעבר לדף).
 ידוע לי שבקשה זו היא בסיס לתעודת ההכשר הריני מתחייב להודיע על כל שינוי שיחול בכל האמור לעיל אי הודעה יכולה לגרור אחריה ביטול תעודת ההכשר ללא הודעה מראש.
 הריני מתחייב לעמוד בכל נהלי הכשרות וההוראות ההלכתיות של הרב המקומי, או מי מטעמו בכפוף לנהלי הכשרות של הרבנות הראשית לישראל.

חלק ב' - אישור הרב האחראי

אני מאשר שבדקתי את פרטי הבקשה ואת המקום הנקוב בה ביום _____
 אני ממליץ/לא ממליץ להנפיק תעודת הכשר כמבוקש.
 סוג ההשגחה והיקפה: _____
 שם המשגיח _____
 תאריך _____ שם _____ תפקיד _____ חתימה _____

חלק ג' - אישור רב המקום

אני מאשר להוציא תעודת כשרות לעסק _____
 תאריך _____ חתימה _____

חלק ד' - אישור אגרה

לכבוד מנהל מחלקת הכשרות!
 מר _____ שילם את האגרה בסך _____ מס' קבלה _____
 חתימה וחותמת המזכירות _____

דרך השלום 20, נשר | מיקוד: 3665119 | טל': 04-8299200

Derech Hashalom 20, Neshar | Zip. 3665119 | Tel. 04-8299200 | www.neshar.muni.il

לשכת הרבנות הראשית נשר

הרב יצחק לוי

רח, צבר 19 - ת.ד. 176 מיקוד 36660 טל. 8215215, 8214624-04 פקס. 8207290-4

בס"ד

הסכם השגחה

שנתם ביום
בין הרבנות נשר להלן "הרבנות"
24/4/22

היות ובעל העסק מעוניין לפרסם שבית העסק שברשותו כשר, והיות ועל פי חוק הונאה בכשרות התש"מ (1983) רק הרבנות המקומית היא היחידה המוסמכת לתת תעודת כשרות לעסק הנ"ל, פנה בעל העסק הנ"ל לקבלת תעודת כשרות. הרבנות המקומית אחרי ששלחה נציג שביקר במקום, ובדק את אופי העסק, והיקף פעילותו קבעה שהיא נותנת תעודת הכשר לעסק הנ"ל, עפ"י התנאים הבאים:

1. יש לבצע מספר פעולות לפני קבלת תעודת ההכשר.

- א. _____
- ב. _____
- ג. _____
- ד. _____
- ה. _____

2. יש לבצע מידי יום את הפעולות הרשומות בנוהל הכשרות של הרה"ר, וכן הפעולות הבאות:

- א. ניכוי קלמ
- ב. הכישרות
- ג. טאמ אוק
- ד. _____

3. הרבנות נשר תמנה משגיח לעסק אשר יהיה כפוף להוראות הרבנות נשר, ותנאי העסקתו יקבעו על ידה. אם יעדר המשגיח מעבודתו עקב מחלה או חופשה וכדו', תמנה הרבנות מחליף למשגיח, והוא יקבל את שכרו מבעל העסק.

דרך השלום 20, נשר | מיקוד: 3665119 | טל': 04-8299200

Derech Hashalom 20, Neshar | Zip. 3665119 | Tel. 04-8299200 | www.neshar.muni.il

לשכת הרבנות הראשית נשר

הרב יצחק לוי

רח, צבר 19 - ת.ד. 176 מיקוד 36660 טל. 8215215, 8214624-04 פקס. 8207290-04

בס"ד

הסכם השגחה

שנתם כיום 2018 / 5778
בין הרבנות נשר לבין "הרבנות"

(1983) רק הרבנות המקומית היא היחידה המוסמכת לתת תעודת כשרות לעסק הנ"ל, פנה בעל העסק הנ"ל לקבלת תעודת כשרות. הרבנות המקומית אחרי ששלחה נציג שביקר במקום, ובדק את אופי העסק, והיקף פעילותו קבעה שהיא נותנת תעודת הכשר לעסק הנ"ל, עפ"י התנאים הבאים:

1. יש לבצע מספר פעולות לפני קבלת תעודת הכשר.
 - א. השגחת כלים
 - ב. והקמת בלמים (זיכוי מכלי האשל) (הקמת השגחת הריצב בתור הריצב)
 - ג.
 - ד.
 - ה.

2. יש לבצע מידי יום את הפעולות הרשומות בנוהל הכשרות של הרה"ר, וכן הפעולות הבאות:
 - א. ביקור מירמיס (גצב)
 - ב. זיכוי קלח
 - ג. שטיפת מסס (מהצ'ין)
 - ד.

3. הרבנות נשר תמנה משגיח לעסק אשר יהיה כפוף להוראות הרבנות נשר, ותנאי העסקתו יקבעו על ידה. אם יעדר המשגיח מעבודתו עקב מחלה או חופשה וכדו', תמנה הרבנות מחליף למשגיח, והוא יקבל את שכרו מבעל העסק.

לשכת הרבנות הראשית נשר

הרב יצחק לוי

רח, צבר 19 - ת.ד. 176 מיקוד 36660 טל. 8215215, 8214624 -04 פקס. 8207290-1

בס"ד

13. ידוע וברור לבעל העסק שכל חריגה כלשהיא מהסכם זה שאינה כתובה וחתומה ע"י הרב, ו/או בא כוחו מבטלת תוקף הסכם זה לחלוטין, ואין ולא יהיו לבעל העסק שום תביעות ממוניות ו/או אחרות כלפי הרבנות והמועצה הדתית, ו/או בא כוחם בגין ביטול תעודת הכשרות והפרסום המתלווה לכך. במידה ותהיינה תביעות מבעל העסק ו/או מבא כוחו או ממישהו אחר בגין הנ"ל יפצה בעל העסק את המועצה הדתית ו/או הרבנות המקומית, ו/או בא כוחם על כל ההוצאות הישירות ו/או העקיפות שיגרמו להם בהקשר זה.

14. א. תעודת הכשרות וכל הפריטים הנושאים את הכיתוב "כשר בהשגחת הרבנות נשר" בסגנון זה או אחר, הינם רכוש הרבנות ובעל העסק יחזירם לרבנות נשר על פי דרישתה, כל ההוצאות שיגרמו למועצה הדתית נשר עקב הסרת הכשרות מכל טעם שהוא, ישולמו ע"י העסק.

ב. בעל העסק מתחייב לא להציג את התעודה שיקבל בהשאלה מהרבנות נשר אחר תום תוקפה. בעל העסק יציג את התעודה בחזית העסק או במקום שיקבע ע"י הרבנות נשר.

ג. בעל העסק לא יציג תעודה זו בפסח, ומתחייב למכור את החמץ שברשותו באמצעות הרבנות נשר.

ד. בעל העסק לא יצלם בכל דרך שהיא את תעודת הכשרות, אלא א"כ יקבל אישור על כך מהרבנות נשר.

ה. כל אריזה של מוצר שיוצר ע"י בעל העסק צריכה לקבל הסכמה בכתב מהרבנות נשר לפני הדפסתה.

ו. לפני כל פרסום באמצעות עיתונים, פלאיירים, שבו יפורסם העסק ככשר, יש לקבל בכתב את אישור הרבנות נשר.

15. חל איסור מפורש לפתוח חנויות ובתי אוכל בשבתות וימים טובים וט' באב. סגירת העסק תהיה שעה קודם כניסת שבת וחג, עד כשעה לאחר צאת השבת וחג, ע"פ הלוח של המועצה הדתית נשר.

16. אין לבשל להכין ו/או לבצע כל עבודות שהם הקשורות בעסק המקבל כשרות ביום השבת או בימים טובים, אוכל שהוכן בשבת אינו כשר לאכילה.

17. טופס בקשה לקבלת תעודת כשרות מהווה חלק בלתי נפרד מהסכם זה.

18. בעל עסק שמקבל תעודת כשרות מטעם הרבנות נשר, מתחייב בזה שהסמכות הקובעת בכל הנוגע לכשרות העסק הוא רב העיר.

ולראייה באנו על החתום היום יום _____ כ"ט סיון 24/4/22

הרבנות נשר

בעל העסק

הודעת שירותי הדת היהודיים (אגרות שירותים), התשפ"א-2021

בתוקף סמכותי לפי תקנה 8 (ד) לתקנות שירותי הדת היהודיים (אגרות שירותים),
ותשע"ד-2013 (להלן - התקנות), אני מודיע לאמור:

עקב שינוי המדרד שפורסם בחודש נובמבר 2020 לעומת המדרד שפורסם בחודש נובמבר ערכון סכומים
2019, נוסח התוספת לתקנות, החל מיום י"ז בטבת התשפ"א (1 בינואר 2021), הוא כלהלן:

"תוספת"

(תקנות 2 ו-8)

סוג השירות	בשקלים חדשים
1. רישום נישואין וסידורם	
(א) רישום נישואין וסידורם	714
(ב) אימות הסכם נישואין	276
2. שירותים ותעודות שונות	
(א) פתיחת תיק נישואין (אם לא נערכו נישואין)	177
(ב) תעודת רווקות	153
(ג) העתק תעודת נישואין	66
(ד) אישורים שונים של הרבנות המקומית או של המועצה הדתית	132
(ה) העתק מאושר של המסמכים המפורטים בפרטי משנה (ב) ו(ד)	132
(ו) כל העתק מאושר נוסף של המסמכים המפורטים בפרטי משנה (ב) עד (ד)	19
3. תעודות הכשר שנתיות (לשנת תקציב)	
(א) בתי אוכל	
מוזנון, מסעדה, בית קפה, בר אקטיבי וכל מקום אוכל שבושר הקליטה בו -	
עד 20 איש	527
21 עד 50 איש	758
51 איש ומעלה	1,383
(ב) בתי מלון, בתי הארחה, בתי הבראה וצימרים	
עד 70 חדרים	3,326
71 עד 130 חדרים	6,276
131 עד 250 חדרים	8,865
251 חדרים ומעלה	12,539
(ג) אבסנויות נוער ובתי ספר שדה	2,312
(ד) אולמות אירועים	
כושר קליטה -	
עד 450 איש	2,799
451 עד 1,000 איש	4,202
1,001 איש ומעלה	4,900

ק"ת התשע"ד, עמ' 48; התש"ף, עמ' 666.

2173

לובי התקנות 9197 ט' באדר התשפ"א, 21.2.2021

משרד המשפטים

وزارة العدل | Ministry of Justice

מחלקת רשומות

16:05 21/02/21

תעריפים (בשקלים חרשים)	החברה קדישא	תעריפים (בשקלים חרשים)	החברה קדישא
3,712	בבכנת ערה	14,410	בירושלים למעט בחלקות הקבורה של החברה קדישא ונחשיא קהילת ירושלים
4,560	בגדרה	7,771	באשקלון
3,712	בגן יבנה	5,726	באשדוד
4,560	בדימונה	4,560	באופקים
14,410	בהרצליה	4,067	באבן יהודה
3,863	בהרד השרון	4,067	באור עקיבא
3,712	ביוכרין יעקב	4,560	באילת
8,332	בחדרה	4,560	בארזאל
4,560	בחצור הגלילית	7,920	בבאר שבע
4,560	בשירת הברפל	3,712	בבאר יעקב
7,830	בטבריה	3,712	בכיה דגן
4,560	ביבנאל	4,560	בבית שאן
4,560	ביקנעם	6,200	בבית שמש
9,201	ביבנה	3,712	בבנימינה
4,813	ביהוד	3,712	בבני עייש
11,411	בכפר סבא		
5,010	בכפר חסידים		
3,803	בכפר יונה		
3,712	בכפר הבור		
4,560	בכרמיאל		
7,386	בלוד		
4,599	במגדל העמק		
4,599	במודיעין		
3,712	במוזכת בתיה		
4,589	במטולה		
3,712	במנחמיה		
4,559	במעלות		
4,640	במועצה רמון		
3,712	במיתר		
3,814	בנהריה		
9,023	בנס ציונה		
7,708	בנצרת עילית		
3,867	בנשר		
3,712	בנתיבות		
9,267	בנתניה		
3,712	בסביון		

(ט) פריקלאס ים הגולח - 40 mmbtu לשעה;
 (י) ביול רשעים וחומרים כימיים היספה - 32 mmbtu לשעה;
 (4) לצרכנים המפורטים להלן, כמות הגז הטבעי הנדרשת להם ובלבד שלא תעלה על הכמות המפורשת לגבי כל צרכן אלא אם כן תוקצה להם כמות נוספת כאמור במסקה (5) להלן;
 (א) מז בית זקוק אשדוד בע"מ - 500 mmbtu לשעה;
 (ב) מפעלי ים המלח בע"מ - 470 mmbtu לשעה;
 (5) כמות הגז הטבעי הנותרת להקצאה תחולק בין הצרכנים שהם יצרני החשמל בהתאם לצרכי משק החשמל.
 ל' בניסן התשע"ט (3 במאי 2019)
 (חמ 5550-3)

הודעה בדבר ערכון תעריפי רכישת קבר מחוים
 לפי חוק שירותי הדת היהודיים (נוסח משולב),
 התשל"א-1971

אני מודיע כי בתוקף סמכותי לפי סעיף 14א6 לחוק שירותי הדת היהודיים (נוסח משולב), התשל"א-1971 (להלן - החוק), התעריפים לרכישת חלקת קבר מחוים, המפורטים בחלק א' בתוספת הראשונה לחוק, הם מיום כ"ד בטבת התשע"ט (1 בינואר 2019), כלהלן:

תעריפים (בשקלים חרשים)	החברה קדישא
14,410	בירושלים למעט בחלקות הקבורה של החברה קדישא ונחשיא קהילת ירושלים
7,771	באשקלון
5,726	באשדוד
4,560	באופקים
4,067	באבן יהודה
4,067	באור עקיבא
4,560	באילת
4,560	בארזאל
7,920	בבאר שבע
3,712	בבאר יעקב
3,712	בכיה דגן
4,560	בבית שאן
6,200	בבית שמש
3,712	בבנימינה
3,712	בבני עייש

1 ס"ח התשל"א, גמ' 130; התשע"ט, עמ' 116; התשע"ב, עמ' 5544; ר"ס התשע"ח, עמ' 5544.

ילקוט הפרסומים 8241, י"א באייר התשע"ט, 16.5.2019

10786

Ministry of Justice Israel מנהלית רשומות, received on -16/05/2019, DoCenter Id:801-02-2019-000389

(ט) פריקלאס ים המלח - 40 mmbtu לשעה;
 (י) כיל דשנים וחומרים כימיים חיפה - 32 mmbtu לשעה;
 (4) לצרכנים המפורטים להלן כמות הגז הטבעי הנדרשת להם ובלבד שלא תעלה על הכמות המפורטת לגבי כל ערכן אלא אם כן תוקצה להם כמות נוספת כאמור במסקה (5) להלן;
 (א) פו בית זוקק אשרוד בע"מ - 500 mmbtu לשעה;
 (ב) מפעלי ים המלח בע"מ - 470 mmbtu לשעה;
 (5) כמות הגז הטבעי הנותרת להקצאה תחולק בין הצרכנים שהם יצרני החשמל בהתאם לצרכי משק החשמל.
 ל' בניסן התשע"ט (5 במאי 2019)
 (חמ 5550-5)

יובל שטיינץ
 שר האנרגיה

הודעה בדבר ערכון תעריפי רכישת קבר מחיים
 לפי חוק שירותי הדת היהודיים (נוסח משולב), התשל"א-1971

אני מודיע כי בתוקף סמכותי לפי סעיף 6א14 לחוק שירותי הדת היהודיים (נוסח משולב), התשל"א-1971 (להלן - החוק), התעריפים לרכישת חלקת קבר מחיים, המפורטים בחלק א' בתוספת הראשונה לחוק, הם מיום כ"ד בטבת התשע"ט (1 בינואר 2019), כלהלן:

העריפים (בשקלים חדשים)	החברה קדישא
3,712	בגבעת עדה
4,560	בגדרה
3,712	בגן יבנה
4,560	בדימונה
14,410	בורעילה
3,863	בהוד השרון
3,712	בויכרון יעקב
8,332	בחדרה
4,560	בחצור הנלילית
4,560	בטירת הכרמל
7,830	בטבריה
4,560	ביבנאל
4,560	ביקנעם
9,201	ביבנה
4,813	ביהוד
12,411	בכפר סבא
5,010	בכפר חסידים
3,803	בכפר יונה
3,712	בכפר תבור
4,560	בכרמיאל
7,386	בלוד
4,559	במגדל העמק
4,559	במודיעין
3,712	במזכרת בתיה
4,559	במטולה
3,712	במנחמיה
4,559	במעלות
4,640	במעשה רמון
3,712	במיתר
3,814	בנדריח
9,023	בנס ציונה
7,708	בנצרת עילית
3,867	בנישר
3,712	בנתיבות
9,267	בנתניה
3,712	בסביון

העריפים (בשקלים חדשים)	החברה קדישא
14,410	בירושלים למעט בחלקות הקבורה של החברה קדישא נחשי"א קהילת ירושלים
7,771	באשקלון
5,726	באשרוד
4,560	באופקים
4,067	באבן יהודה
4,067	באור עקיבא
4,560	באילת
4,560	בארזאל
7,920	בבאר שבע
3,712	בבאר יעקב
3,712	בבית דגן
4,560	בבית שאן
6,200	בבית שמש
3,712	בבנימינה
3,712	בבני עייש

ס"ה התשל"א, עמ' 130; התשס"ט, עמ' 116; התשע"ב, עמ' 448; י"ם התשע"ה, עמ' 5844.

ילקוט הפרסומים 8241, י"א באייר התשע"ט, 16.5.2019

10786

Ministry of Justice Israel מלחוקת ראמות, received on -16/05/2019, DoCenter Id:801-02-2019-000389

תעריפי קבורה 2021

תושב מקום: כן

סכום לתשלום	לתשלום	אחוז הנחה		סוג קבורה
3.856	100%	0%	בודד מחיים	שדה
3.084	80%	20%	צמוד לבן זוג	
3.084	80%	20%	בודד מחיים	מכפלה
2.468	64%	36%	מעל בן זוג	

תושב מקום: לא

12.000			לאחר פטירה	חלקה חריגה
--------	--	--	---------------	---------------

11. קבורה ביישובים חקלאיים

11.1. חברה הפועלת בבית עלמין שביישוב חקלאי תהיה רשאי להביא לקבורה, ללא תשלום, רק נפטרים תושבי היישוב ובני משפחותיהם שהלכו לעולמם.

11.2. החברה לא תקבור בבית עלמין שביישוב חקלאי נפטר שאינו תושב היישוב או שאינו בן משפחה לתושב היישוב.

11.3. חברה הפועלת בבית עלמין ביישוב חקלאי רשאית למכור חלקת קבר מחיים לאלה בלבד:
א. לתושבי היישוב.

ב. לבן משפחה של נפטר הקבור באותו בית עלמין, כאשר בקשת הרכישה מוגשת בהתאם לסעיף 14א(ט) לחוק.

11.4. פרט לאמור בסעיף 11.3 לעיל, חברה הפועלת ביישוב חקלאי לא תמכור חלקות קבר.

11.5. לעניין סעיף זה, "בן משפחה" - בן זוג, הורה, בן, בת, אח או אחות.

12. מכירת חלקות קבורה עבור תושבי חו"ל

12.1. חברה רשאית למכור חלקות קבורה עבור נפטרים שאינם תושבי ישראל בהתאם להוראות הבאות:

12.1.1. **קבורת סנהדרין:** חברה רשאית למכור חלקות קבר מסוג קבורת סנהדרין (דהיינו קבורה בחלל בנוי או חצוב, שבה פתח הקבר בחזית) ללא מגבלה כמותית, בתעריף שלא יעלה על 200% מהתעריף הקבוע בחוק באותו בית עלמין.

12.1.2. **קבורת שדה, קבורת שדה במבנה, קבורת מכפלה, קבורה ברמה וקבורה במנהרות קבורה:** חברה רשאית למכור חלקות קבר מסוג קבורת שדה (דהיינו קבורה בשטח פתוח שבה פתח הקבר מלמעלה, שאינה קבורת שדה במבנה); קבורת שדה במבנה (דהיינו קבורה במבנה קומות, בקומות הקרקע שבה פתח הקבר מלמעלה); קבורת מכפלה (דהיינו חלקת קבר שבה ניתן לקבור, על פי תכנון מראש, שני נפטרים אחד מעל השני); קבורה ברמה (דהיינו קבורה במבנה קומות שאינה בקומות הקרקע, שבה פתח הקבר מלמעלה) ומסוג קבורה במנהרות קבורה חצובות בסלע בתעריף שלא יעלה על 500% מהתעריף הקבוע בחוק **ושלא יפחת מסך של 30,000 ש"ח, בשיעור שלא יעלה על 10% ממספר החלקות הפנויות** שיש לחברה מכל סוג מסוגים אלה בשטח בית העלמין; ולגבי בית עלמין בירושלים - בשיעור שלא יעלה על 20% ממספר החלקות הפנויות שיש לחברה מכל סוג מסוגים אלה בשטח בית העלמין.

מכתב מביטוח לאומי המגדיר אילו חלקות חריגות בבית העלמין בנשר

המוסד לביטוח לאומי
משרד ראשי
אגף זקנה שאירים והבטחת קיום
שד' ויצמן 13
ירושלים 91909

8/15

לכבוד
המועצה הדתית
ת.ד. 176
נשר 20300

טלפון 9378
פקסי 5749

י"ב אדר תש
08 מרץ 09

א.נ.

הנדון: נתוני חברה ובית עלמין

להלן נתוני בית העלמין נשר כפי שמופיעים בהסכם המקורי:

1. בית העלמין נשר (קוד 01)

גוש א	חלקה א	שורות 5-1	פטור
	חלקה ב	שורות 7-1	פטור
	חלקה ג	שורות 7-1	פטור
	חלקה ד	שורות 15-1	פטור
	חלקה ה	שורות 7-1	פטור
	חלקה ו	שורות 5-1	פטור
	חלקה ז	שורות 11-1	פטור
	חלקה ח	שורות 11-1	פטור
	חלקה ט	שורות 6-1	פטור
	חלקה י	שורות 8-1	פטור
	חלקה כ	שורות 3-1	פטור
	חלקה נ	שורות 6-1	פטור
	חלקה יא	שורות 15-1	פטור
	חלקה י1 (יא1)	שורות 7-1	פטור
	חלקה יב	שורות 2-1	פטור
	חלקה יג	שורות 11-1	פטור
	חלקה יד	שורות 11-1	פטור
	חלקה יל (ילדים)	שורות 10-1	פטור
	חלקה טו	שורה 1	חריג
		שורות 2-23	פטור
	חלקה טז	שורות 1-22	פטור
	חלקה יז	שורה 1	חריג
		שורות 2-9	פטור
		שורות 10-11	חריג
		שורות 12-33	פטור

שמעון 7620 doc

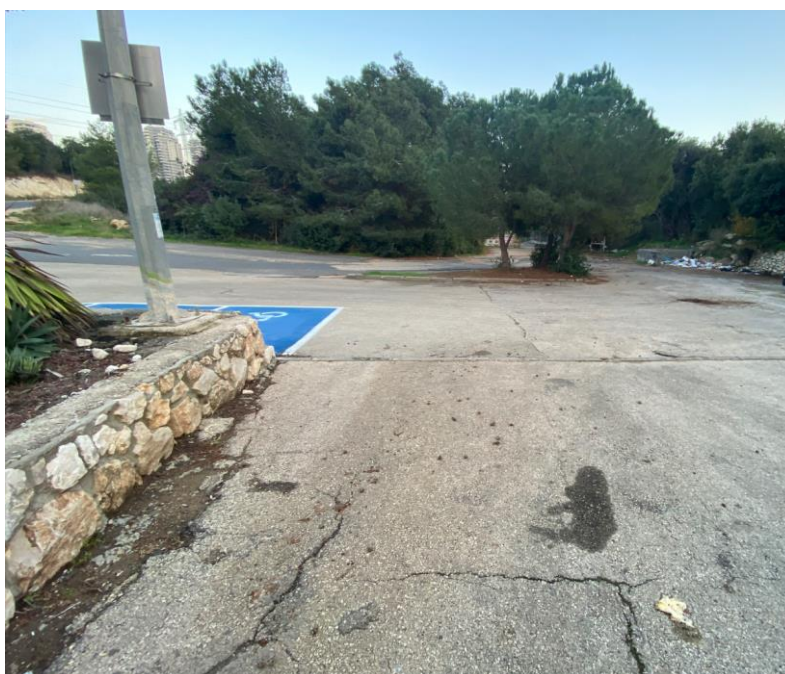
דרך השלום 20, נשר | מיקוד: 3665119 | טל': 04-8299200

Derech Hashalom 20, Neshar | Zip. 3665119 | Tel. 04-8299200 | www.nesher.muni.il

בבית העלמין - בחלקות הצמודות ליער אין תיחום ראוי מאזור היער המונע מבעלי חיים כניסה לבית העלמין.

בית העלמין – נמצאו 3 חניות נכים עם בעית נגישות. קיימת פאזה והבדלי גובה בין מקום החניה לבין השביל.

מצב כביש הגישה ומגרש החניה בחלק התחתון של בית העלמין

להלן חלק מדרכי הגישה בין החלקות השונות בבית העלמין. ניתן לראות התפוררות של הבטון היצוק והאספלט.

אשפה שנמצאה מפוזרת במהלך הביקורת בבית העלמין

דוח ביקורת בנושא ארגונומיה

1. רקע

הרקע לדו"ח ביקורת נובע מתצפית ארוכת שנים של הביקורת על סביבת עבודתם של עובדי העירייה במשרדיהם ותהליכי קבלת ההחלטות של הנהלת העירייה בנושא רכש של ציוד משרדי. לאורך השנים הגיעו לידיעת הביקורת כמעט מכל עובד בכל משרד תלונות על אי נוחות בסביבת העבודה וחוסר התאמה בינה ובין דרישות התפקיד לבין המבנה הפיזיולוגי של העובד. ראוי לציין בהקשר זה שמבקר העירייה הוא בעל השכלה בנושא בריאות הגוף ומבנה שלד שריר.

על פי המוסד לבטיחות וגיהות, ארגונומיה, או בשמותיה האחרים, הנדסת אנוש או גורמי אנוש, היא המדע שעוסק בהבנת האינטראקציות התפקודיות בין האדם לסביבתו, בעבודתו, בביתו ובעיסוקי הפנאי שלו. מטרת יישום הארגונומיה היא לשפר את מידת ההתאמה התפקודית של הסביבה על ידי התאמתה לאפיוני האדם שמתפקד בתוכה. התאמה טובה בין הסביבה לבין צורכי האדם, יכולותיו ורצונותיו, מאפשרת נוחות מרבית, יעילות בעבודה ורמת הסיכון בה היא מינימלית. עקרונות הביקורת הם: **יעילות, חיסכון ואפקטיביות.**

עקרונות הארגונומיה, כפי שמוצגים על ידי התאחדות הארגונומיה הבינלאומית (IEA), כוללים שיקולים של תכנון ועיצוב על פי דרישות המשתמש גישה מערכתית והתייחסות לשיפורים בתחום הבריאות והביצוע כאחד. לכן, סביבה המתאפיינת בארגונומיה טובה מביאה **תועלת רבה – הן לעובד, והן למעסיק.** מכאן שסביבת עבודה אשר מתוכננת מבינה ארגונומית טובה - שמה את האדם במרכז. סביבת עבודה כזו תשיג **יעילות, חיסכון ואפקטיביות לעובד ולמעסיק כאחד.**

ארגונומיה כוללת התייחסות לשלושה תחומים:

- הפעילות: על כל מאפייניה השונים - פיזיים, קוגניטיביים, תחושתיים, סנסוריים-תפיסתיים ונפשיים-חברתיים.
- האדם הפועל/העושה: גיל, מין, גובה, יכולת קוגניטיבית, כושר פיסי ועוד.
- הסביבה: ארגון הסביבה (ריהוט, מיכון), מידת הגמישות וההתאמה שהיא מאפשרת ומרכיבים כלליים כמו האם זו סביבת חוץ או פנים, מידת הרעש, אבק, תאורה, גורמים מסיחים וכו'.

2. ייעוץ ארגונומי מהו?

מטרתו של ייעוץ ארגונומי היא לזהות גורמי סיכון שכיחים בסביבת העובדים או תלמידים ולאפשר להם לתפקד ביעילות בסביבתם תוך שמירה על בריאותם והימנעות מפגיעות הקשורות למאפייני עבודתם. כמו כן, ייעוץ ארגונומי מסייע לעובדים שנפגעו לשוב למקום עבודתם ולהתאימו לצרכיהם או להתאים לצרכיהם מקום עבודה חדש.

המונח "ארגונומיה" נוצר לראשונה ב-1857 ומקורו ביוונית: Ergo - עבודה, Nomos - חוקים. הארגונומיה מתאימה את סביבת העבודה לעובד והופכת אותה "ידידותית למשתמש". אכן, הארגונומיה עוסקת בקשרים השונים בין האדם לסביבת חייו, ומכאן היא מתקשרת לעולם העבודה - עבודה ישובה מול מחשב שגורמת לבעיות גב, צוואר ועוד. ראיות מחקריות מצביעות על קשר מובהק בין תנאי העבודה להתפתחות פגיעות ארגונומיות. הארגונומיה רואה באדם את המרכז ושמה לה למטרה ליצור סביבו את התנאים הפיזיים והמנטאליים הטובים ביותר לטיפול הרגשתו ולשיפור תפקודו. באופן זה הארגונומיה והשימוש בה תביא לשיפור תחושתו הגופנית של העובד (או המשתמש), ולהגברת היעילות והתפוקה שלו בעת העבודה.

3. מטרת הביקורת

- 3.1 הביקורת תבחן באיזו מידה העירייה לוקחת בחשבון עקרונות ארגונומיים בעת רכישת ציוד ובחירת סביבת עבודה לעובדיה.
- 3.2 הביקורת תבחן את ההבדל בין עלות רכישת ציוד משרדי מתאים בהשוואה לציוד סטנדרטי.
- 3.3 הביקורת תדגום כמה משרדים ותבחן את סביבת העבודה בהשוואה לעקרונות ארגונומיה בסיסיים.

4. עקרונות בסיסיים להתאמת סביבת עבודה משרדית

מתוך אתר בית החולים [שיבא בתל-השומר](#).

בסרטון המצורף מטה ניתן לראות את עיקר הבעיות הנוצרות במקום עבודה ואת הפתרון להן : חשוב לציין שייעוץ ארגונומי לוקח בחשבון עוד נושאים רבים מעבר למה שמודגם בסרטון כגון : תאורה, רעש, קרבה מוגזמת בין עובדים שפוגעת בריכוז ועוד ועוד...

לצפייה בסרטון לחץ על התמונה

4.1. תנוחה מומלצת לישיבה

שהייה ממושכת בישיבה מול המחשב הפכה לנורמה. כדי לשמור על הבריאות, חשוב להתאים את סביבת העבודה, ובעיקר את הכיסא, השולחן ועמדת המחשב לממדי המשתמש.

4.2. התאמת הכיסא והשולחן

חשוב לבחור כיסא מתכוונן המאפשר התאמה מרבית לממדי האדם היושב. על הכיסא להתאים לגובה האדם ולגובה שולחן העבודה, כך שיאפשר ישיבה נוחה ותמיכה מלאה לכפות הרגלים. גובה שולחן מיטבי צריך לאפשר לכיסא עם היושב עליו להיכנס מתחתיו.

4.3. מושב הכיסא

4.3.1. עומקו כ-5 ס"מ, קצר מאורך הירכיים

4.3.2. מרופד בחומר מונע הזעה והחלקה

4.4. משענת הגב

4.4.1. תומכת במותנית

4.4.2. זווית בינה לבין המושב תהיה 105-110 מעלות

4.5. משענות ידיים

4.5.1. תמיכת ידיים מקטינה את הלחץ על עמוד השדרה

4.5.2. גובהן צריך לאפשר הנחה נוחה של האמות על שולחן העבודה או על המשענות עצמן

4.6. אופן הישיבה

4.6.1. על הישבן להגיע עד למקום בו הגב נתמך במשענת

4.6.2. יש לשבת עם גב זקוף

4.6.3. כפות הרגליים מונחות על הרצפה או על הדום (שרפרף)

- 4.6.4. על זווית הברכיים בישיבה לעמוד על כ-100 מעלות על מנת לשחרר לחץ מפיקת הברך
 4.6.5. בישיבה על הכסא להיות קרוב אל השולחן

4.7. התאמת עמדת המחשב

למיקום ולהתאמה של עמדת המחשב - הצג, המקלדת והעכבר, חשיבות רבה במניעת מיני פגיעות ותסמינים.

4.8. צג המחשב

- 4.8.1. חשוב לשבת מול המחשב ולא בזווית כלפיו
 4.8.2. על המסך להיות בגובה העיניים, ממוקם מול הפנים או מעט נמוך מהן כך שיאפשר למשתמש להסתכל ישר לפנים ולכל הכיוונים מבלי להטות את הראש
 4.8.3. זווית הצג בהטיה אחורית של כ-5 מעלות
 4.8.4. מרחק הצג 60-90 ס"מ מהעיניים
 4.8.5. תאורת הצג ובהירותו מכוונים לאופטימום
 4.8.6. מסמכים להקלדה יונחו בקו אחד עם המקלדת, או בגובה העיניים
 4.8.7. רצוי להוסיף מתקן להחזקת מסמכים בצד המסך
 4.8.8. רצוי לנקות אבק מהמסך אחת לכמה ימים (האבק מפריע לרזולוציה ולעיניים)

4.9. מיקום והתאמה של המקלדת

- 4.9.1. המקלדת תמוקם בגובה המרפקים, כך שבעת הקלדה ימצאו הזרועות בצידי הגוף (צמודות לגוף ולא שלוחות קדימה)
 4.9.2. המקלדת תהיה מורמת מעט בחלקה האחורי
 4.9.3. יש להקליד ללא שימוש מוגזם בכוח כאשר האצבעות כפופות מעט באופן טבעי וללא מאמץ
 4.9.4. בזמן ההקלדה מוטב שלא להשעין את שורש כף היד על השולחן. יש לשמור על שרש כף היד משוחרר ולהקליד כשהאצבעות מרחפות. ניתן להניח תמיכה של כרית גיל מתחת לשורש כף היד

4.10. מיקום והתאמה של העכבר

- 4.10.1. על העכבר להיות ממוקם קרוב למקלדת, על מנת להימנע משליחת יד רחוקה קדימה
 4.10.2. על העכבר להיות בגודל מתאים לגודל כף היד
 4.10.3. כף היד מממוקמת בנוחות על העכבר, באחיזת חביקה

4.11. התאמת התאורה

- 4.11.1. חלל העבודה צריך להיות מואר היטב. את התאורה יש למקם כך שאין מקורות סנוור כמו אור חלון או מנורה הממוקמים מול המסך ומשתקפים דרכו.

4.12. טיפים נוספים

- 4.12.1. ארגון משטח העבודה בצורה יעילה ומיקום חפצים שימושיים בהישג יד ימנעו עייפות מוגברת וכאבים באזור הצוואר וחגורת הכתפיים. בנוסף, מומלץ לשנות תנוחה אחת לזמן מה, ולקום מהכיסא פעם בחצי שעה למשך כמה דקות, להתמתח ולהתרענן.

5. **ניפוץ מיתוסים בנוגע לארגונומיה** מאת: אביטל רדושר, מדריכת ארגונומיה ארצית, במוסד לבטיחות וגיהות

האם באמת חשוב לשבת ישר כדי לשמור על הגב? והאם כיסא/עכבר ארגונומי יסיע לשמור על הבריאות שלנו? קראו ובדקו האם אתם יודעים את כל האמת על המיתוסים בנושא ארגונומיה:

מוצר ארגונומי בהכרח יעיל יותר ממוצר שאינו ארגונומי - מיתוס

תשובה - התווית "ארגונומי", שניתנת למוצר, לא בהכרח מעידה שהמוצר יתאים למידות גופכם, ולכן, הוא אינו בהכרח ארגונומי. לדוגמה, עכבר אנכי במידה גדולה מדי לא יתאים לאנשים שכפות ידיהם קטנות, או לילדים.

כיסא ארגונומי פותר בעיות גב - מיתוס

תשובה - גם כיסאות ארגונומיים יש להתאים למבנה הגוף, כדי שיתמכו בגב בצורה יעילה. נוסף על כך, לא רק אופן השימוש בכיסא, אלא גם משך הישיבה עליו משפיע על הסיכון לכאבי גב. ישיבה ממושכת גם על כיסא ארגונומי עלולה לגרום נזק.

יש לעשות הפסקות במהלך היום - אמת

תשובה - הפסקות תדירות, שכוללות הליכה ומתיחות מסייעות לשמירה על הגוף, מזרימות את הדם ואף מסייעות לריכוז, בסופו של דבר.

חשוב לשבת זקוף כל היום - מיתוס

תשובה - אמנם ישיבה זקופה תורמת יותר לחלוקת העומס על הדיסקים הבין-חולייתיים, אך עלולה לגרום למאמץ ממושך של שרירי הגב, שהוא בפני עצמו גורם סיכון לכאבי גב. לכן חשוב להקפיד על ישיבה מגוונת ולהקפיד לשנות מנחים לאורך היום.

כדאי לעמוד במהלך העבודה - נכון חלקית

תשובה - הגוף שלנו בנוי לתנועה, לכן, שילוב של עמידה במהלך היום בהחלט יכול להועיל, אך עמידה סטטית ממושכת עלולה לגרום נזק באותה המידה שישביה ממושכת עלולה לגרום.

כשואב הגב כדאי לנוח

תשובה - מחקרים מראים כי המשך פעילות אקטיבית, כגון הליכה או שחייה, מסייע להפחתת כאב הגב. (** בכל מקרה של כאב מומלץ להתייעץ באיש מקצוע לפני ביצוע פעילות)

6. ניתוח ארגונומי בסיסי של מדגם סביבות עבודה בעיריית נשר

6.1. משרד מהנדס העיר

- 6.1.1. מסך ממוקם באלכסון עלול לגרום ללחץ לא סימטרי ושחיקה בחוליות הצוואר
- 6.1.2. ישיבה מרוחקת מהשולחן בשל ידיות הכיסא וחוסר התאמה בין צורת השולחן למבנה גוף עלולים לגרום לעומס על שרירי הגב העליון והכתף.
- 6.1.3. משטח סילקון עם כרית קשיחה עלול לגרום ללחץ ממוקד על תעלה קרפלית ועלול לגרום לדלקת חוזרת.
- 6.1.4. העובדת מקבלת קהל ועובדת עבודה משרדית שעות רבות. השולחן הצדדי בתמונה צר מידי אינו נותן מענה טוב לצרכי העובדת.

6.2. מרכזיה

6.2.1. מדובר בעובדת עיוורת שיש לבצע עבורה התאמה מיוחדת של סביבת העבודה כדי לנצל את יכולותיה באופן מקסימאלי. הביקורת מעירה כי לא בוצעה התאמה כזו מבחינת תוכנה וחומרה.

6.3. מחלקה משפטית

6.3.1. הביקורת מעירה כי שולחן העבודה קטן וצר להכיל את כמות המסמכים הדרושים להיות זמינים בעת העבודה.

6.3.2. גובה המסך והזווית אינם מותאמים מאחר ואורך הכבלים אינו מאפשר הזזת המסך למקום הדרוש.

6.3.3. בשל השולחן הצר העובד יושב רחוק מהשולחן ולא מניח את ידיו על השולחן לצורך הקלדה או עבודה עם העכבר.

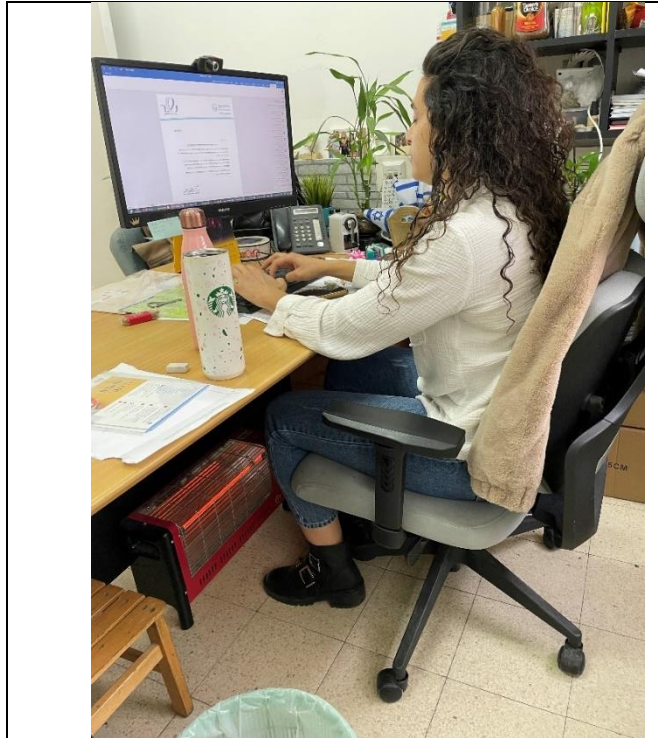

6.4. מחלקת חינוך

- 6.4.1. ישיבה נמוכה ומרוחקת בשל אי התאמה של גובה השולחן לעובדת.
- 6.4.2. שורש כף היד מונח על פינת השולחן אשר לוחצת על תעלה קרפלית. לביקורת הוצגו מסמכים רפואיים המעידים כי העובדת כבר מאובחנת עם דלקת בתעלה קרפלית.
- 6.4.3. לדעת הביקורת סוג הכיסא ורוחב השולחן אינם מאפשרים ישיבה תקינה.
- 6.4.4. המסך ממוקם בזווית ולא מול העובדת. עובדה שעלולה לגרום לעומס על חוליות הצוואר בצד אחד.

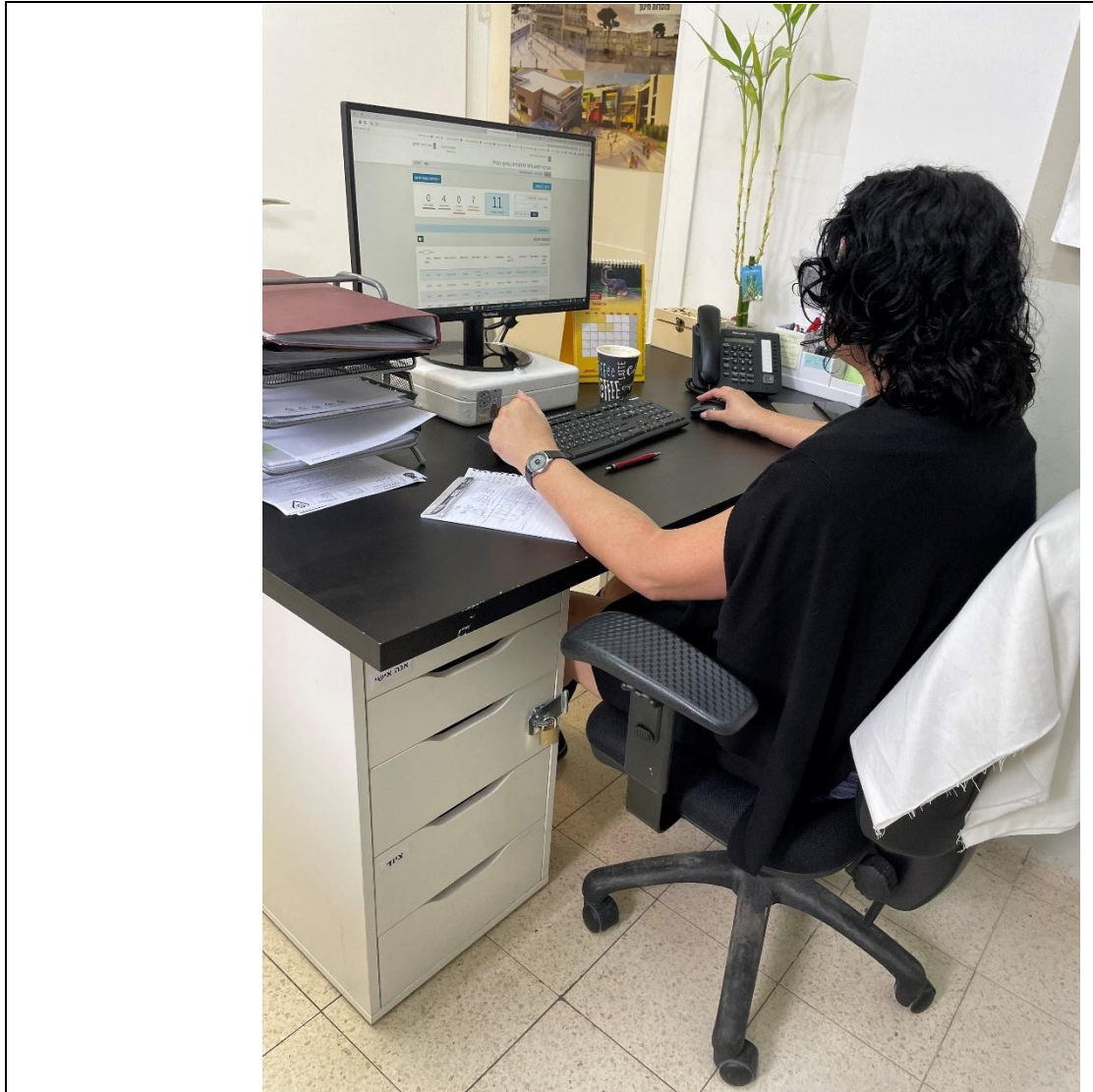
- 6.4.5. בתמונה התחתונה ניתן לראות שינוי זווית עבודה אך גובה השולחן, ידיות הכיסא והתנור אינם מאפשרים להתקרב אל השולחן ולהניח אמות ידיים על השולחן במנח פיזיולוגי טבעי. מצב זה עלול ליצור עומס על שרירי גב עליון, כתפיים ומפרק הכתף.

6.5. מזכירת מחלקת חינוך

הביקורת מציינת כי זו סביבת העבודה עם הכי הרבה ליקויים בהם נתקלה.

- 6.5.1. הביקורת נעירה כי רגליה של העובדת "לכודות" בסביבת עבודה ברוחב של 70 ס"מ מצד אחד עמוד ומצד שני שידת מגירות מתחת לשולחן.
- 6.5.2. גובה השולחן גבוה מידי ואינו מתאים לגובהה של העובדת. כמוכן, הוא קצר מידי בשל העמוד מצד ימין.
- 6.5.3. הכיסא נמוך והמסך מוגבה באמצעים פרוזדורים בשל תלונות העובדת על כאבי צוואר.
- 6.5.4. לדעת הביקורת העובדת אינה יכולה לשבת באופן תקין בשל אי התאמה בין הכיסא לשולחן ולמבנה החדר.

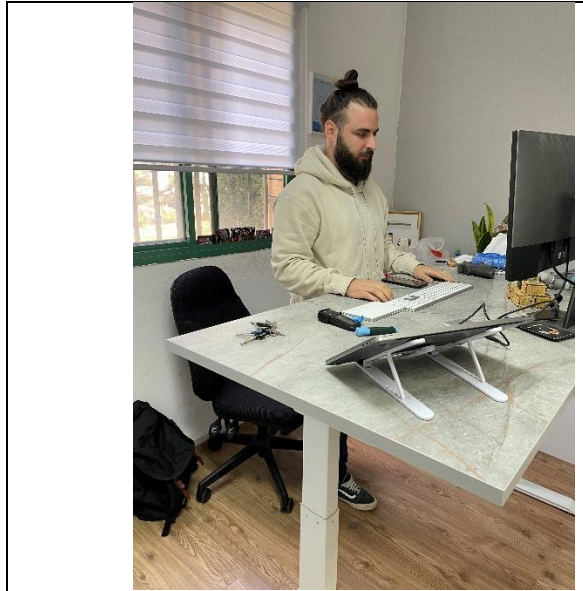
6.6. דובר העירייה

- 6.6.1. זו עמדת העבודה היחידה בעירייה שנרכשה על פי ייעוץ והכוונה של הביקורת והיא מותאמת לגמרי לעובד ולעבודתו.
- 6.6.2. השולחן והכיסא ניתנים לשינוי והתאמה ומאפשרים עבודה במנחים שונים כולל בעמידה.
- 6.6.3. השולחן רחב מספיק ומאפשר הנחת אמות הידיים בזווית של 90 מעלות.
- 6.6.4. המסך מרוחק מספיק ונמצא בגובה העיניים.

6.6.5. הכיסא עם בוכנה גבוהה מאפשר ישיבה נמוכה וגבוהה. לכיסא פורקו הידיות ולכן העובד יכול להתקרב עד לשולחן ולהניח את אמות ידיו.

6.6.6. השולחן מאפשר עבודה בגבהים שונים כולל עמידה

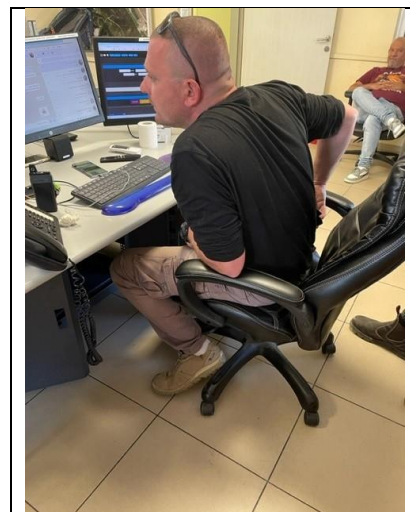
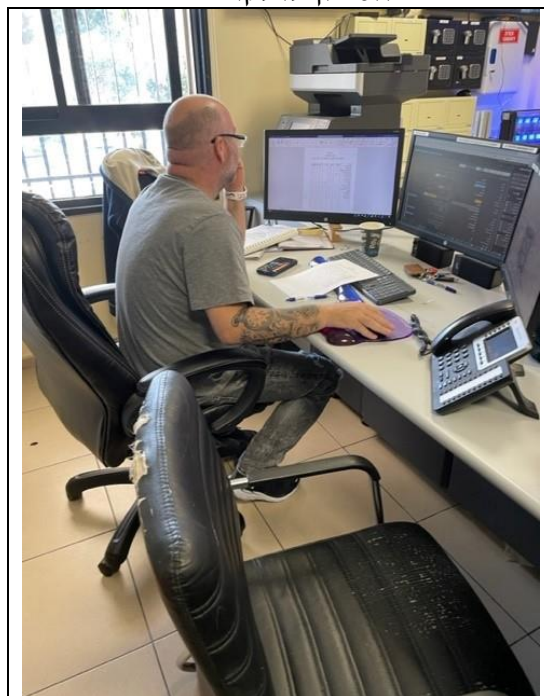
6.7. מוקד עירוני

6.7.1. במוקד העירוני קיימת תחלופה של צוות העובדים כל כמה שעות אשר משתמשים באותו ריהוט משרדי ובאותן עמדות עבודה. כל עובד בעל מבנה גוף אחר והציוד שנרכש לא מאפשר שינויים והתאמות טובות עבור העובדים בעמדות.

6.7.2. בשלוש התמונות ניתן לראות כיסאות ישנים שאינם מתאימים לאופי עבודה הנעשית במוקד. זוויות הגב וגובה הכיסאות אינו מתאים וגם לא ניתן לכיוון הדרוש.

6.7.3. השולחן אינו ניתן להתאמה ולכן אינו מתאים לכלל העובדים

6.7.4. שימוש בכרית עכבר לא מתאימה אשר עלולה לגרום ללחץ על תעלה קרפלית ועלולה להעלות את הסיכון לדלקת.

7. מדגם רכישות ריהוט משרדי

- 7.1. בשתי הטבלאות מטה ניתן לראות ריכוז של מדגם רכישות ריהוט משרדי (שולחנות וכסאות) שבצעה העירייה במהלך השלוש שנים האחרונות.
- 7.2. במדגם שנבדק עולה כי העירייה רכשה 43 שולחנות משרדיים שונים במחיר של 90,390 ₪.
- 7.3. מבדיקת הביקורת עולה כי עיקר הבעיה הוא ברכישת שולחנות לא מתאימים. עלות שולחן משרדי חשמלי באותן תקופות עמד על 2000-3000 ₪ תלוי בגודל השולחן. לפי תחשיב ממוצע של 2,500 ₪ לשולחן חשמלי ניתן לכיוון, עלות רכישת 43 שולחנות חשמליים הייתה מסתכמת בתוספת של כ-17,000 ₪.

שם המחלקה	ריהוט	תאריך	כמות	מחיר	סה"כ
מחלקת רווחה	שולחן עובד + שלוחה	אוק-21	27	2,450	66,150
מחלקת רווחה	שולחן מנהל + שלוחה	אוק-21	1	3,750	3,750
מחלקת גביה	שולחן 70*160	ספט-21	7	1,650	11,550
	שולחן 70*120	ספט-21	3	780	2,340
קליטת עליה	שולחן 60*160	ספט-22	3	1,150	3,450
	שולחן 060*120	ספט-22	1	1,150	1,150
דוברות	שולחן חשמלי מתכוון		1	2,000	2,000
סיכום			43	12,930	90,390
הערכת מחיר שולחנות חשמליים			43	2,500	107,500
				הפרש	17,110

8. סיכום ומסקנות

8.1. על פי המוסד לבטיחות וגיהות בין הסיכונים הבריאותיים של הישיבה הממושכת הם: https://www.osh.org.il/uploadfiles/nl_1110_joan_yeshiva.htm

"סיכון לגב, השמנת יתר, סיכון מוגבר לסכרת, מחלות לב, מחלות שלד שריר.

- העבודה מול מחשב יוצרת שעות רבות של ישיבה סטטית בתעסוקה ובבית. אך, אין הכרח לשבת במשך כל שעות העבודה. דמויות מפורסמות בעבר, וביניהן תיאודור הרצל ושיי עגנון, העדיפו שלא לשבת מול שולחן כתיבה. שיי עגנון כתב את ספריו בעמידה ואילו ספרו של הרצל "מדינת היהודים" נכתב "בהליכה, בעמידה, ובשכיבה ברחוב ובשעת האכילה."
- גם היום אנשים רבים מוצאים כי העמידה בזמן עבודה משרדית משחררת את שרירי הגוף, מפחיתה את העומס על הגב ומגבירה את ערנותם. מומלץ להחליף בין עמידה לישיבה במהלך יום העבודה.
- חברות רבות ברחבי העולם מתקינות לעובדיהם עמדות עבודה המתכווננות לגובה בין מנח של ישיבה לעמידה, על מנת לאפשר לעובדים לבלות חלק מזמן עבודתם בעמידה מול המחשב. על פי סקר שנערך בין עובדי משרד ומחשב, כ-67% ציינו כי היו מעדיפים לבלות חלק מיום עבודתם בעמידה. אותן חברות דיווחו על ירידה ניכרת בעלויות ובהיעדרויות, ועל שיפור בפרייון העבודה של אותם עובדים המשלבים עמידה ביום העבודה.
- לאלה שאין באפשרותם להתאים את עמדות העבודה לעמידה, מומלץ להרבות לקום במהלך יום העבודה, אפילו לפרקי זמן קצרים מאד, ולשלב ישיבה, עמידה והליכה ככל האפשר בפעילות היום-יום. אפילו שינוי תנוחה תוך כדי ישיבה מסייע להזרים את הדם ולהתגבר על השפעות המנח הסטטי."

8.2. הערות הביקורת בדו"ח זה בנושא ישיבה נכונה והתאמת סביבת העבודה לעובד הן חלקיות בלבד ומתייחסות לממצאים בסיסיים ובולטים לעיני. ייעוץ ארגונומי מקיף לוקח בחשבון מרכיבים רבים נוספים ע"י ניתוח מקיף של אופי עבודתו של העובד ולאחר מכן מתן התייחסות למרכיבים רבים נוספים שהביקורת כלל לא התייחסה אליהן כגון: תאורה טבעית מול תאורת משרד, השתקפות מסך, רעש, מבנה החדר, מיקום כלי עבודה ועוד ועוד.

8.3. הביקורת ממליצה לעירייה להתקשר עם יועץ/ת ארגונומית לקראת תכנון ובניית משרדיה החדשים, אם ומתי שבינו. ייעוץ ארגונומי לוקח בחשבון פרמטרים נוספים שאדריכלים בדרך כלל אינם מכירים ולכן לא מתייחסים אליהם.

8.4. הביקורת ממליצה לעירייה להפסיק לרכוש שולחנות סטנדרטיים זולים בגובה 75-70 ס"מ אשר אינם ניתנים להתאמה ולא תמיד מתאימים לאוכלוסייה שמשתמשת בהם.

8.5. הביקורת ממליצה לעירייה לרכוש שולחנות חשמליים ניתנים לכיוון והתאמה. יש להקפיד שהשולחנות מאפשרים שינוי גובה מ 65 ס"מ ועד גובה עמידה. בנוסף, יש להימנע מרכישת שולחנות עם שלוחה צרה בעומק של 60 ס"מ שאינם מאפשרים לעבוד עליהם. הערה זו רלוונטית לעובדים שמקבלים קהל ומומלץ לתכנן עבורם שתי סביבות עבודה. אחת המותאמת לקבלת קהל והשנייה מול מסך מחשב.

8.6. הביקורת ממליצה לעירייה להפסיק לרכוש עבור עובדי משרדיים כסאות "ארגונומיים" יקרים במחירים הנעים בין 1,000 ל- 2,000 ₪ ובמקום זאת לרכוש כסאות "מזכירה" בעלי בוכנה גבוהה הזולים בהרבה מהמותגים. מחיר כיסא בודד כ- 600 ₪, אך כיסא זה ניתן לכיוון והתאמה עבור עבודה משרדית ממושכת.

8.7. השילוב בין שולחנות מתכוונים לכיסאות שציננה הביקורת יאפשרו גמישות מרבית והתאמה טובה בהרבה של הריהוט המשרדי למבנה גופם של העובדים. בכך, העירייה עשויה לצמצם באופן משמעותי פגיעות שלד שריר אצל העובדים, לצמצם ימי מחלה, להגדיל את תפוקת העבודה ואת שביעות הרצון של העובדים. לדעת הביקורת בעלות נמוכה יחסית העירייה יכולה להביא לשינוי משמעותי באיכות העבודה בעירייה.

8.8. הביקורת מציינת כי רכישת ריהוט משרדי היא רכישה לטווח ארוך יחסית 10-15 שנה ולכן עלות השולחנות בטלה בשישים לאורך תקופה זו. בנוסף, כאשר לוקחים בחשבון צמצום בימי מחלה והעלאת תפוקה בעבודה ההוצאה מחזירה את עצמה והרבה מעבר לכך.

- 8.9. הביקורת מציינת שבנוסף לרכישה חכמה של ריהוט משרדי וייעוץ ארגונומי מותאם אישית משרד הבריאות ממליץ לבצע הרפיה ומתיחות ושינוי מנח אחת ל 30 דקות.
- 8.10. להלן המלצות משרד הבריאות:
- 8.10.1. שנה את תנוחת הישיבה
 - 8.10.2. שלב פעילות גופנית של שחרור וגמישות אחת לשעה
 - 8.10.3. הרפה את העיניים – עצום אותם, קח נשימה, התבונן למרחק מצמץ מספר פעמים
 - 8.10.4. הרפה את שורש כף היד- סיבוב אמת היד ונפנוף פרקי הידיים
 - 8.10.5. הרפה את הזרועות, ציור שמיניות פיתולים ועיגולים באוויר
 - 8.10.6. אורר את חדר העבודה

דוח ביקורת בנושא כיסוי ביטוחי

1. כללי

ביטוח הוא חוזה בין מבטח למבוטח (ולעיתים צדדים נוספים), המקנה למבוטח אפשרות לקבל פיצוי במקרה של נזק שהוגדר בפוליסה

כחלק מפעילותה, לעירייה סיכונים שונים – כגון פגיעה של משתמשים בדרך או מדרכה, נזק לרכוש ולמבנים, תביעות נגד נושאי משרה בעירייה ועוד. לצורך כך, העירייה נדרשת לערוך ביטוחים שונים – כגון ביטוח רכוש, צד ג' ועוד.

בנוסף לכך, העירייה מקבלת טובין ושירותים שונים מספקים כגון – הקמת מבנים ותשתיות, עבודות אחזקה וכו'. על העירייה, לדאוג שהקבלנים העובדים עבורה, יהיו מבוטחים על העבודות והטובין שהם מספקים, על מנת שבקרות נזק, יהיה לנפגע ממנו אפשרות לקבלת פיצוי.

תחום הביטוח הינו תחום, שמחד יש בו הוצאות לא מעטות, אך יותר מכך, יש בו פוטנציאל לסיכון ופגיעה משמעותית בעירייה, במקרה של העדר ביטוח/ ביטוח לא מספק.

עקב כך, החליטה הביקורת לבדוק את תחום הביטוח כחלק מתוכנית העבודה שלה לשנת 2022.

2. מתודולוגיה

מטרות הביקורת

מטרת הביקורת היא לבדוק את ניהול תחום הביטוח בעירייה.

היקף הביקורת

הביקורת בדקה ביטוחים אלמנטריים של העירייה כולל – ביטוח רכוש, צד ג', נושאי משרה, חבות מעבידים וכן ביטוח תאונות אישיות לתלמידים. הביקורת התמקדה בעיקר בשנים 2019-2022. להלן הנושאים המרכזיים שנבדקו במסגרת הביקורת:

- א. נהלים והוראות עבודה בנושא ביטוחים.
- ב. ניהול תחום הביטוח.
- ג. הליכי מכרז, בחירת הצעות זוכות והארכות התקשרות.
- ד. ביטוחי קבלנים העובדים עבור העירייה
- ה. עדכון נתונים בביטוח.
- ו. טיפול בתביעות ביטוח

מתודולוגיה – שיטת הביקורת

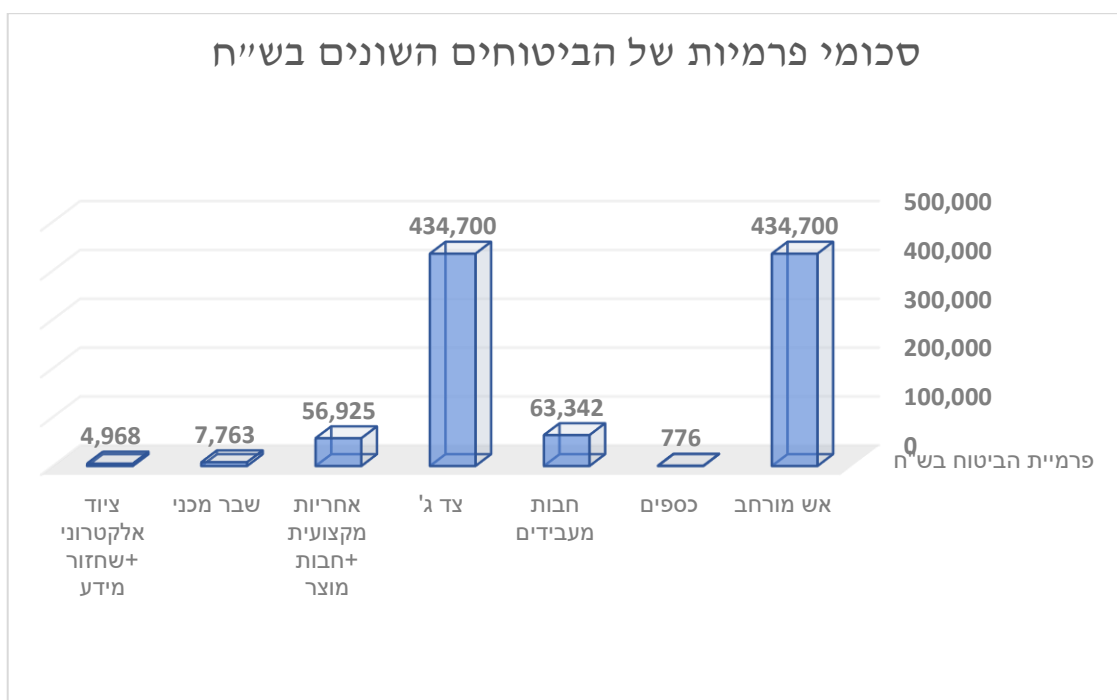
במסגרת הביקורת בוצעו הפעולות הבאות:

- א. פגישות, שיחות והתכתבויות עם ממלאי תפקידים בעירייה ובכלל זה - ממונה על תחום הביטוח, גזבר העירייה ויועץ הביטוח.
- ב. בדיקת נתונים וכרטסות של הוצאות ביטוח.
- ג. בחינת מסמכי מכרז הביטוח.
- ד. ניתוח פוליסות ומסמכי התקשרות עם חברות הביטוח.
- ה. קבלת נתונים על חוזים וביטוחי קבלנים.
- ו. בדיקת ניהול התביעות ובדיקה מדגמית של מספר תביעות.

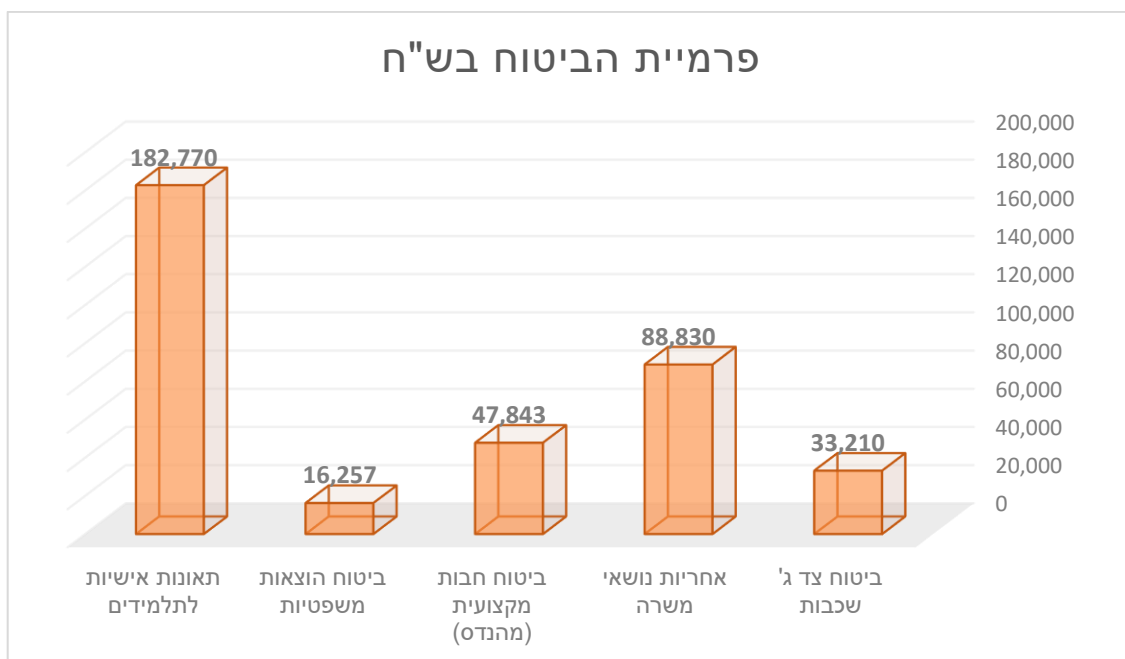
הביקורת נערכה בחודשים נובמבר 2022 ועד ינואר 2023.

3. נתונים

סכומי פרמיות בביטוח בשנת 2022 חברת איילון

סכומי פרמיות בביטוח בשנת 2022 דרך משכ"ל

4. ניהול תחום הביטוח

4.1. נהלי עבודה בתחום הביטוח

נוהל הוא מסמך אשר מגדיר או מתעד עקרונות, מדיניות, תפקידים, או פעילויות ותהליכי תכנון, תפעול ובקרה ואשר מתאר תהליך עבודה, שיטה או מבנה ארגוני, סמכות ואחריות. נהלי עבודה הינם כלי חשוב ומטרתם להבטיח התנהלות מיטבית. מטרת כתיבת נהלים, הינה תיעוד שיטת העבודה ו/או דרכי ביצוע פעילות, על מנת ליצור נורמת עבודה אחידה, המאפשרת הדרכה, אכיפה ופיקוח, לרבות הגדרת אחריות וסמכות. הנהלים יוצרים שפה משותפת לכל תחום ומכתיבים כללים חשובים לניהול התחום.

הביקורת קבלה מספר נהלי ביטוח בתחומים שונים, להלן:

- נהל טיפול תאונות דרכים- נהל משנת 2004
- נהל נזק לרכוש- נהל משנת 2020
- נהל פריצה -נהל משנת 2007

✍ הביקורת מצאה כי הנהלים ישנים ואינם מעודכנים. הנהלים אינם כתובים בפורמט נהל - שכולל, הגדרות, מטרה, אופן הביצוע וחלוקת סמכויות ואחריות.

✍ הביקורת מצאה, כי חסרים נהלים נוספים בתחום הביטוח.

4.2. יועץ ביטוח

העירייה מעסיקה יועץ ביטוח. העירייה בחרה את היועץ בהליך הצעות מחיר שהתקיים בחודש אוגוסט 2019. העלות השנתית של העסקת היועץ היא 12,000 ש"ח (כולל מע"מ). לביקורת נמסר ע"י הממונה על הביטוח, כי בשנתיים האחרונות, רוב הפניות ליועץ הביטוח, הינן על ידי משרד היועמ"ש של העירייה, ישירות ליועץ הביטוח. לרוב הפניות הן לפני יציאה למכרזים, ע"מ לרשום במכרז כתנאי, גם את נושא הביטוח באופן שיותאם למכרז.

דרישות הרשות מיועץ הביטוח הן:

יעוץ וליווי שוטף לנושאי ביטוח כגון:

- הכנת נספחי ביטוח לחוזים /מכרזים איתם העירייה מתקשרת.
- ייעוץ שוטף לגורמי העירייה בסוגיות ביטוחיות המתעוררות מעת לעת.
- ליווי הרשות בתהליך הגשת תביעות ובקרה על התנהלות התביעות מול חברת הביטוח.
- הכנת מאזן ביטוחים שנתי.

תנאי הסף שנקבעו להליך זה, הם ניסיון מוכח בליווי ויעוץ שוטף לרשות מקומית, בלפחות 3 רשויות ב 4 שנים אחרונות. על היועצים הוטל לצרף המלצות וציון אנשי קשר רלוונטיים באותן הרשויות. לביקורת הוגשו שתי הצעות מחיר שהוגשו ע"י יועצי ביטוח למכרז שנת 2019.

❏ לביקורת לא הוגשו הליך הצעת מחיר הסכם / מסמכי הארכה להתקשרות עם יועץ הביטוח לשנים 2020-2022. לפי כרטסת הנהח"ש העירייה שילמה ליועץ הביטוח בשנים אלו מדי חודש סכום של 2,340 ש"ח כולל מע"מ לשירות יעוץ ביטוח.

❏ לביקורת לא הוגש תיעוד כלשהו לאישורים של ניסיון והמלצות של המציעים, כנדרש בתנאי הסף ולכן אם לא הוצגו לוועדה הצעות אלו היו אמורות להיפסל.

❏ הביקורת מציינת לחיוב כי בשנת 2018 יועץ הביטוח יעץ לרשות בנושא מכרז הביטוח והכין חוות דעת מפורטת, המשווה בין שתי החברות שהשתתפו במכרז, בנוסף הביקורת מצאה חליפת מיילים ותיעוד לסיוע וליווי נוספים של היועץ לאורך השנים.

4.3. וועדת ביטוח

❏ לביקורת נמסר ע"י הממונה על הביטוח כי אין וועדת ביטוח.

4.4. סקרי ביטוח

סקר סיכונים לביטוח

סקר סיכונים לביטוח הוא סקר שבוחן היתכנות פוטנציאלית של סיכונים ברשות בתחומים שונים וזאת כדי להוות לזהות צורכי ביטוח שונים. לביקורת נמסר, כי לא בוצע סקר מיפוי סיכונים לביטוח ההחלטה על תחומי הביטוח והיקפו מתקבלת בישיבה עם יועץ הביטוח המגדיר את הצרכים והסיכונים.

סקר ביטוח

סקר ביטוח הוא סקר הבודק את הנתונים הקיימים בתחומים ובענפים שונים לצורך עריכת מכרז ביטוח או הכנת פוליסת הביטוח או עדכון מדי מספר שנים, לדוגמא: בדיקת מספר עובדים, מנהלים, לצורך פוליסת אחריות מקצועית, בדיקת היקפי עלות עבודות שמבצעים קבלנים לצורך הערכת סכום הביטוח הנדרש וכדומה. קיימת חשיבות רבה לביצוע סקר ביטוח, ביצוע סקר יבטיח כי פוליסת הביטוח יכסו את הדרוש ביטוח מצד אחד ומצד שני לא יהיה תשלום יתר של פרמיות על דברים שאינם קיימים עוד. יש חשיבות לביצוע סקר אחת למספר שנים על מנת לדייק את צורכי הרשות בביטוחים הנדרשים.

❏ לביקורת נמסר ע"י הממונה על הביטוח, כי העירייה לא ביצעה סקר סיכונים או סקר ביטוח

תגובת המבוקר: אכן לא בוצע סקר סיכונים. יחד עם זאת, בעת חידוש הביטוח נערכת חשיבה לגבי סוגי הביטוח וכיסויים הנדרש לעירייה. לאורך השנים הוגדל גם היקף הכיסוי בביטוח אש וגם ביטוח חבות מעבידים.

1. הביקורת סבורה, כי יש לכתוב ולהגדיר נהלים לנושא ביטוחים. על הנהלים להתמקד בנושאים הבאים:
 - ניהול ביטוחים - עדכון סכומים, ונתונים המשתנים מדי שנה, או בהתאם לפריט המבוטח (למשל מספר תלמידים בביטוח תאונות אישיות, או מספר עובדים בביטוח חבות מעבידים.
 - קיום ישיבה שנתית בנושא ביטוח.
 - עדכונים משמעותיים במהלך השנה בהתאם לנדרש.
 - בדיקת עמידה בדרישות ביטוח בהתאם לפריט המבוטח.
 - מעקב אחר ביטוחי קבלנים
 - הביקורת ממליצה, לכתוב נוהל מעקב פנימי אחר סטטוס התביעות (יורחב בפרק על ניהול תביעות).
 - יש לעגן נוהל עבודה הכולל התייחסות לתהליך ניהול פוליסות בעירייה, ממשקים עם המחלקות השונות לעדכון וכדומה
2. במסגרת הנוהל, יש לקיים ולתעד ישיבות ודיונים בנוגע לביטוחים השונים.
3. יש לקיים ישיבות, במסגרת וועדת ביטוח באופן שוטף. ככל שעולה צורך, או לפני קיום מכרז, יש להעלות נושאים חשובים ועדכונים בביטוח, לאישור הנהלת העירייה באופן שוטף.
4. ביצוע והטמעת סקר ביטוח, הוא משמעותי לעדכון סכומי הביטוח מעת לעת ובמיוחד לפני עריכת מכרז חדש בתחום. אי ביצוע סקר ביטוח, עלול לגרום לחוסרים משמעותיים בביטוח העירייה, דבר שיכול לסכן כספית ומשפטית את הרשות.

תגובת המבוקרים

1. **אכן לא בוצע סקר סיכונים יחד עם זאת בעת חידוש הביטוח נערכת חשיבה לגבי סוגי הביטוח וכיסויים הנדרש לעירייה. לאורך השנים הוגדל גם היקף הכיסוי בביטוח אש וגם ביטוח חבות מעבידים.**
2. **כאמור, במהלך מספר נקודות בשנה מתעדכנים גם נתוני מספר תלמידים (בחודש 09 בככל שנה) וגם נתונים אחרים באם חל בהם שינוי במקרה של ביטוחי משכ"ל בכל שנת חידוש עונה העירייה על שאלון קצר שבעקבותיו חל או לא חל עדכון לצד זאת, גם ביטוחי המשנה נשענים על מידע אותו מספקת כל שנה העירייה לדוגמת שכר ברוטו שנתי הרלוונטי לצורך ביטוח חוות מעבידים.**
3. **מבלי לקרא לזה כך עת חידוש הביטוח השנתי מתייעץ גובר העירייה עם יועץ הביטוח לגבי הביטוחים השונים עדכונים ועוד. במקרה הצורך גם עם יועץ הביטוח וגם עם אורית הממונה על הביטוח לרוע המזל, אין תחרות בשוק כך שבסופו של יום לא ממש ניתן להכתיב משהו לחברות הביטוח**

5. הליכי מכרז

מכרז 2/2018

בשנת 2018 התקיים מכרז פומבי מס' 2/2018 לבחירת מבטח לעירייה. המכרז בוצע בליווי יועץ ביטוח חיצוני. חברות הביטוח שהשתתפו במכרז הן חברת איילון וחברת הפניקס והזוכה הייתה חברת הפניקס. לביקורת נמסר תב הודעה על זכייה לחברת הפניקס מתאריך 30/05/2018.

מכרז 10/2021

בחודש אוגוסט 2021, פורסם מכרז לעריכת ביטוחי עירייה לשנת 2021-2022. תקופות הביטוח הנדרשות, היו מתאריך 1/10/21 ועד לתאריך 30/09/22 אחד מתנאי הסף, הוא חברה המעניקה שירותים בלפחות 15 רשויות מקומיות. גם למכרז זה ניגשו חברת איילון וחברת הפניקס. בפרוטוקול של וועדת הרכש ט"ו 62 מתאריך 29/09/2021, הוחלט בהמלצת יועץ הביטוח להזמין את החברות לשימוע בפני הוועדה. שתי החברות הגישו הסתייגויות שונות על המכרז, גם במלל וגם בסכומים. בישיבת וועדת מכרזים ט"ו 62 מתאריך 6/10/21, הוחלט על זכייתה של חברת איילון. לביקורת הוגש פרוטוקול וועדת הרכש על החלטת הזכייה והנימוקים כולל חוות דעת של יועץ הביטוח.

טבלת הוצאות עבור הפוליסות לשנים 2018-2022. בשנת 2020 הייתה תחלופה בין שתי החברות.

2022	2021	2020	2019	2018	סוג ביטוח
איילון	איילון	הפניקס/איילון	הפניקס	הפניקס	חברת ביטוח
434,700	441,072	376,994	358,847	356,000	אש-פריצה
56,925	88,450	75,600	75,600	75,000	אחריות מקצועית
776	1,071	907	907	900	כספים
-	1,769	1,512	1,512	1,500	נאמנות
63,342	54,034	46,184	61,932	61,440	חבות מעבידים
434,700	433,406	370,442	352,802	350,000	צד ג'
0	6,536	5,600	5,600	5,600	עבודות קבלניות
7,763	53,544	45,765	31,752	31,500	שבר מכני
4,968	7,076	6,048	6,048	6,000	ציוד אלקטרוני
1,003,174	1,086,958	929,052	895,000	887,940	סה"כ

טבלת הוצאות עבור הפוליסות ביטוחים לשנת 2022 חברת איילון (באמצעות מכרז)

סוג הפוליסה	החברה המבטחת	מס' הפוליסה	תוקף הביטוח עד	פרמיית בש"ח	הביטוח	
אש מורחב	איילון	3-31-030381/21	30/11/2022	433,700		ביטוחים דרך חברת משכ"ל באותה שנה העירייה עורכת חלק
כספים	איילון	3-34-030381/21	30/11/2022	776		
חבות מעבידים	איילון	3-41-030381/21	30/11/2022	63,342		
צד ג'	איילון	3-42-030381/21	30/11/2022	434,700		
אחריות + חבות מוצר	איילון	3-72-030381/21	30/11/2022	56,925		
שבר מכני	איילון	3-81-030381/21	30/11/2022	7,763		
ציוד + שחזור מידע	איילון	03-89-030381/21	30/11/2022	4,968		
סה"כ				1,003,174		

מהביטוחים דרך חברת משכ"ל. ביטוחים אלה מבוצעים דרך המשכ"ל (בחברת הביטוח "הראלי"). למשכ"ל אישור לקיום מכרזים משותפים ולכן הרשות פטורה מקיום מכרז בגין ביטוחים אלו.

טבלת ביטוחים לשנת 2022 (דרך המשכ"ל)

סוג הפוליסה	החברה המבטחת	תוקף הביטוח עד	פרמיית בש"ח	הביטוח
ביטוח צד ג' שכבות	הראל	01/04/23	33,210	
אחריות נושאי משרה	הראל	30/06/23	88,830	
ביטוח חבות מקצועית (מהנדס)	הראל	01/10/23	47,843	
ביטוח הוצאות משפטיות	הראל	31/10/23	16,257	
תאונות אישיות לתלמידים	איילון	31/08/23	234,600	

החלטה ועדכון על חידוש והארכת הביטוח
לביקורת נמסרו אישורי הארכה לפוליסות השונות.

✍ החוזים של החברות הזוכות מוארכים באופן אוטומטי, ללא דיון ובחינת השירות. לא נתקבל תיעוד לכך, שנערכו דיונים והתייעצויות מקדימות, בדבר הצורך בחידוש הביטוחים, בדיקת סכומי הביטוחים והאם יש צורך בביטוח זה או אחר.
תגובת המבוקר:

לא מדויק. בהיוועצות של גזבר העירייה עם יועץ ביטוח מתקבלת החלטה לגבי חידוש או יציאה למכרז. חשוב לציין כי בשוק יש 2 מבטחים בלבד והרשות מדלגת בין שניהם

תגובת הביקורת:

הביקורת מעירה כי יש לערוך תיעוד בכתב של סיכומים אלה.

עליות ועדכוני מחירים בביטוח

לביקורת נמסר, כי המבטח רצה לבצע העלאת פרמיה גדולה מאוד. רצו להעלות מ 900 אלף ש"ח ל 1.5 מיליון + הגדלת ההשתתפות העצמית. נוהל משא ומתן ובסוף נסגר על 1.25 מיליון. בנוסף ניתנה לעירייה הטבה בהורדת סכום השתתפות העצמית.

✍ לביקורת לא הוגש תיעוד לקיום ישיבות/הודעות/דיונים/ בדיקת הצעות מחיר נוספות, עקב עדכון ועליית מחירים בפרמיית הפוליסה.

המלצות

1. עקב התייקרויות והתנודות בשוק הביטוח בשנתיים האחרונות, הביקורת ממליצה לבחון את מימוש תקופת האופציה במכרז קיים, ולא לצאת למכרז חדש וזאת כדי לא לייקר את עלויות הביטוח לרשות, לביקורת נמסר כי ע"י אחראי הביטוח כי זאת העדפת העירייה תמיד, כברירת מחדל.
2. הביקורת ממליצה, כי בחינת מימוש תקופת האופציה תעשה באמצעות קיום דיונים בנושא הארכת ביטוחים, בשיתוף יועץ הביטוח. זאת, כדי לבחון שינויים הכרחיים במפרטי ובמחירי הפוליסות. כמו כן, יש לדון בצורך הרשות בביטוחים השונים ובהיקף, בהתאם לצרכים המשתנים של הרשות. יש לתעד את הדיונים ואת השיקולים שהביאו להחלטה.

תגובת המבוקרים

לא מדויק. בהיוועצות שלי עם יועץ ביטוח מתקבלת החלטה לגבי חידוש או יציאה למכרז. חשוב לציין כי בשוק יש 2 מבטחים בלבד והרשות מדלגת בין שניהם.

6. ביטוח הוצאות משפטיות

ביטוח הוצאות משפטיות, היא תוכנית ביטוח, המיועדת לתת כיסוי לחשיפה המיוחדת של עובדי השלטון המקומי בדרגה בכירה, להוצאות משפטיות במקרה של נקיטת הליכים נגדם - בהתאם לצרכים ולמעמדו המשפטי של המבוטח.

אחד ממקרי הביטוח, שפוליסה זו מכסה, הינו תביעה שעניינה חיוב אישי, המוטלת באופן אישי נגד אחד או יותר מבעלי התפקידים המבוטחים ברשות. בנוסף, פוליסה זו כוללת גם כיסוי לכל אותן תביעות, המוגשות באופן אישי נגד בעלי תפקידים, במקרי ביטוח, בהם עילת התביעה הינה נזק גוף.

הביקורת קבלה לבדיקה את פוליסת ביטוח הוצאות משפטיות. קיימת חובת ביטוח לגבי מספר נושאי משרה כגון: ראש רשות, סגן, גזבר וכדומה, בנוסף, נדרש, אך לא חובה לבטח גם מנהלי אגפים ומחלקות נוספים ברשות.

✍ **הרשות מבטחת בנוסף ל"רשימת החובה" מנהלי אגפים ומחלקות שונים כגון: מנהל אגף שפ"ע, מנהל מחלקת חינוך, מנהל מוקד וכדומה.**

הביקורת סבורה, כי יש לבחון ביטוח חבות מקצועית גם למנהלים ועובדים בתפקידים נוספים בהם יש סיכון מיוחד כגון: פקחי, עובד סוציאלי, מנהל מחלקת הגבייה, רווחה, רכש וכל תחום בעל סיכון מוגבר לתביעות נגד העובד. לדעת הביקורת קיים חשש שהביטוח הקיים לא יסופק.

✍ **לביקורת לא הוגש תיעוד לישיבות ודיונים או לחילופין מסמך מדיניות הקובע פרמטרים להחלטות בנוגע לביטוח, סמכות לקבלת החלטות בנוגע לצורך בביטוח, שיקולים מיוחדים בביטוח כדוגמת תפקידים מורכבים, תאגידים עירוניים הפועלים תחת הרשות וכדומה.**

המלצות

1. הביקורת ממליצה, לבחון שוב את רשימת מנהלי אגפים ומחלקות, שנדרש להם ביטוח, המכסה יעוץ משפטי.
2. הביקורת סוברת כי חשוב ביותר לגבש מסמך מדיניות בנושא ביטוחים וזאת על מנת לתת בסיס מקצועי לקבלת החלטות בתחום בהתאם לסוגיות העולות מעת לעת.

תגובות מבוקרים

אין לרשות תאגידים עירוניים פעילים תחתיה. יחד עם זאת, תעביר העירייה ליועץ הביטוח את רשימת המבוטחים לקבלת התייחסותו, ותפעל בהתאם. יש לזכור כי תוספת של כל מבוטח עולה כסף.

7. ביטוח נושאי משרה ועובדים בתפקידים מיוחדים

במציאות של ימינו, נושאי המשרה ברשויות המקומיות ובגופי השלטון המקומי, חשופים להליכים משפטיים שונים, העלולים להיפתח נגדם, גם כשהם ממלאים את תפקידם בצורה הטובה ביותר. לדוגמה: הליכים פליליים ומעין פליליים, חקירות, הליכים משמעתיים, עתירות מנהליות, תביעות אזרחיות, בג"צים, תביעות לשון הרע, תביעות יחסי עבודה, דוחות מבקר המדינה וכיוצ"ב. פוליסת ביטוח נושאי משרה, מותאמת ספציפית לנושאי המשרה ברשויות ובשלטון המקומי. פוליסה זו משמשת את מרבית הרשויות בישראל וכן מאות גופי שלטון מקומי אחרים. לעירייה קיימת פוליסת ביטוח נושאי משרה של חברת הראל.

פוטנציאל לכפילות ביטוחים בנושא ביטוח מקצועי והגנה משפטית

הביקורת בחנה את הביטוחים השונים, הקשורים לביטוח המקצוע והגנה משפטית הנדרשת לצורך כך ומצאה, כי קיימת היתכנות לכפילות ביטוחים.

☞ **הביקורת מעירה, כי יש לבדוק את האם בביטוח אחריות מקצועית קיים כיסוי הגנתי משפטי מספק המייתר את פוליסת "הוצאות משפטיות".**

הביקורת מבהירה, כי אינה גורם מומחה בנושא הביטוחים, אך תפקידה במקרה הנ"ל, הוא להאיר ולבדוק את הדרוש בדיקה.

המלצות

1. יש לבחון אפשרות לכפילות ביטוחים באופן כללי.
2. כמו כן יש לבחון רכישת פוליסת ביטוח אחריות נושאי משרה למשרות מיוחדות כגון: פקחים, עובדים סוציאליים, ולהתייחס לבעלי תפקידים שאינם מכוסים בביטוח נושאי משרה.

תגובות מבוקרים

מדובר ב 2 ביטוחים משלימים. ביטוח נושאי משרה הנו רובד ראשון. פוליסת הוצאות משפטיות נכנסת לפעולה ב 2 מקרים מרכזיים: או עבור מיצוי גבול אחריות בפוליסת נושאי משרה או במקרים שבהם התביעה הנה בגין אחד מחריגי הפוליסה-למשל חיוב אישי, נזקי גוף ועוד..)

8. ביטוח תלמידים ומוסדות חינוך

סעיף 6(ד1) לחוק לימוד חובה, (תיקון מס' 20) תשנ"ד-1994 ו(תיקון מס' 34) תשע"ו-2016 קובעים את החובה לערוך ביטוח תלמידים. להלן לשון החוק:

"(ד1) (1) מי שזכאי לחינוך חנם לפי סעיף זה יהיה מבוטח בביטוח תאונות אישיות, באמצעות רשות החינוך המקומית שבתחום שיפוטה נמצא מוסד החינוך שבו הוא לומד; רשויות החינוך המקומיות יתקשרו בחוזה ביטוח כאמור עם מי שזכה במכרז שנערך לפי הוראות סעיף 198ב לפקודת העיריות, ובהתאם להסדר שנקבע באותו סעיף".

רשויות החינוך המקומיות מחויבות לבטח בביטוח תאונות אישיות, את כלל התלמידים, הזכאים לחינוך חנם, הלומדים במוסדות החינוך אשר בתחום שיפוטן.

הביטוח מעניק כיסוי ביטוחי לתלמידים, שנגרם להם היזק גופני כתוצאה מתאונה, שאירעה במקום כלשהו בשטח מדינת ישראל והשטחים המוחזקים, בכל ימות השנה, בכל שעה משעות היממה, בין שיש לה קשר לפעילות המוסד החינוכי ובין אם לאו.

הביטוח מקנה לתלמידים זכאות לפיצויים עקב היזק גופני, כתוצאה מתאונה כהגדרתם בפוליסה ובכפוף לתנאים ולחריגים המצויים בה.

מצ"ב טבלת ביטוח תאונות אישיות תלמידים

ביטוח תאונות אישיות תלמידים						
הוצאות			הכנסות גני ילדים ובתי ספר יסודיים			
שנה	ביצוע גני ילדים	ביצוע בתי ספר יסודיים	סה"כ הכנסות	תקציב	ביצוע	פער בין הכנסות להוצאות
2019	₪ 40,000	₪ 83,066	₪ 123,066	₪ 137,600	₪ 140,076	₪ 17,010
2020	₪ 19,808	₪ 35,937	₪ 55,745	₪ 131,600	₪ 148,076	₪ 92,331
2021	₪ 37,819	₪ 87,825	₪ 125,644	₪ 131,600	₪ 154,793	₪ 29,149
2022	₪ 16,437	₪ 49,501	₪ 65,938	₪ 183,000	₪ 182,770	₪ 116,832
סה"כ			₪ 370,393		₪ 625,715	₪ 255,322

מהטבלה עולה כי בכל שנה העיריה מממנת את הפרשי פוליסת הביטוח כלומר, הסכום שנגבה מההורים כתשלומי חובה, לא מכסה את העלויות.

כפי שניתן לראות קיים פער משמעותי בין ההכנסות להוצאות, לדוגמא בשנת 2020 הרשות מימנה את פוליסת ביטוח התלמידים בסך של 92,331. במשך ארבע שנים בין השנים 2019 ל-2022, הרשות מימנה בסך הכל סכום של 255,322 ש"ח עבור פוליסת ביטוח תלמידים.

תגובת הביקורת:

הנושא ידוע לעירייה. כהחלטה, לא משתלם לנו כספית לפעול כנגד מישהו שחייב 50 ₪ בגין הוצאות ביטוח תלמידים. יחד עם זאת, החוב ממשיך להיות רשום ובחלק מהמקרים, למשל, בעת הגשת בקשה למכירת נכס, נפעל לגביית החוב.

נתונים השוואתיים בדיווחים לביטוח בשנים 2020-2021:

2022	2021	2020	
3,366	3,393	3,487	כמות תלמידים לפי נתוני מחלקת החינוך
3,400	3,478	3,540	כמות תלמידים בפוליסה
34	85	53	הפרש

הביקורת בקשה לבחון את התנהלות הרשות בנושא ביטוח תלמידים. הביקורת בקשה מהעירייה את דיווחי מספר התלמידים לשנים 2019-2021 וזאת על מנת לבחון האם כל התלמידים אכן מבוטחים כנדרש. ומה תוקף פוליסת הביטוח.

הביקורת מציינת לחיוב כי על פי הנתונים שהוצגו קיימת התאמה בין מספר התלמידים לשנים 2020-2022 בנתוני הרשות לבין מספר התלמידים בפוליסות ביטוח תלמידים.

המלצות

- יש לבדוק את כמות התלמידים בקידום נוער ולבצע התאמה לפוליסה, כדי שלא יהיה חסר בביטוח.
- יש לבחון את הסיבות לפערי הגדול בין הוצאות הביטוח להכנסות מגבייה מההורים עבור ביטוח העירייה לא אמורה לממן הוצאות אלו. יש לבדוק האם מקורו של הפער בתת גבייה וההורים. במידה ויש בעיית גבייה, יש לפעול למגרה, או לפחות לצמצמה.

תגובות מבוקרים

הנושא ידוע לעירייה. כהחלטה, לא משתלם לנו כספית לפעול כנגד מישהו שחייב 50 ₪ בגין הוצאות ביטוח תלמידים, יחד עם זאת, החוב ממשיך להיות רשום ובחלק מהמקרים, למשל בעת הגשת בקשה למכירת נכס, נפעל לגביית החוב.

9. ביטוח קבלנים

כללי

העירייה מעסיקה עשרות קבלנים בתחומים שונים במסגרת עבודתה, רוב הקבלנים הם מסוג בנייה, שיפוצים ותשתיות. בעבודות אלה מעורב סיכון בטיחותי משמעותי ולכן, בדרך כלל החוזה קובע חובת קיום ביטוח של הקבלן. על הקבלן להציג מסמכי ביטוחים, לפי המפרט שנדרש במכרז. בנוסף, הרשות מבטחת את עצמה מפני נזקים בעבודות קבלניות וזאת על מנת לא להסתמך רק על ביטוחי הקבלן, שכן, כמו הקבלן, חשופה גם היא לתביעות נזקי גוף ומפגעים שונים. על הרשות להקפיד, כי מתנהל מעקב על קיום ביטוחים, עם המפרט הנדרש בחוזים השונים. כן, על הרשות לוודא כי הביטוחים בתוקף וכי היקף העבודות המבוטח מעודכן ומתאים לפוליסת הביטוח. הביקורת בקשה לבדוק את אופן המעקב והבקרה על ביטוחי הקבלנים ולוודא כי קיימים ביטוחים בתוקף. להלן ממצאי הביקורת.

מערכת ניהול חוזים הקבלנים

מזכירת הגזבר שומרת את פרטי החוזים, כולל מסמכים נלווים במערכת אאוטלוק אופיס (מערכת לתיוק). מסודר מאוד לפי מספר חוזה וכל המסמכים סרוקים. בנוסף, החוזים נשמרים כחלק מהמערכת הממוחשבת, לפי מספר חוזה ושם הספק. במערכת זו גם רשום מועד סיום חוזה ופרטי ביטוח. הביקורת בחנה מספר מדגמי של חוזים וביטוחים המתויקים במערכת והיא נמצאה תקינה. יצוין, כי המכרזים עצמם מנוהלים על ידי מנהלי היחידות. מנהל יחידה מכין טופס בקשה ליציאה למכרז. לאחר ביצוע הליך מכרזי, לפי סכום ההתקשרות, החוזה מועבר למנהל המחלקה הרלוונטית והוא מביא לגזברות את כל החומר הקשור להתקשרות, כולל ביטוחים וערבבויות.

לגבי הארכות - יש טופס ייעודי להארכת חוזה. המנהל המקצועי בתחום העבודה – ממלא את הטופס ומאשר שהוא רוצה להמשיך בהתקשרות ואז מאושרת הארכה

פוליסות ביטוח לקבלנים

☞ הביקורת מצאה, כי הרשות לא רכשה פוליסת ביטוח כל הסיכונים עבור ביטוחי קבלנים. הביקורת מעירה, כי על אף שכל קבלן נדרש לדאוג לביטוח בתוקף, גם הרשות צריכה לבטח את עצמה. כמו כן, על הרשות לוודא, כי היקף העבודות המבוטח בפוליסה, תואם להיקף העבודות המתבצעות בפועל.

תגובת המבוקרים:

לא בטוח שהבנתי מדוע חייבת הרשות לבטח קבלנים שעובדים אצלה. הדבר יוסיף עלויות על הרשות, ובמקרה של הפעלת הביטוח נמצא את עצמנו במצב מורכב

תגובת הביקורת:

הביקורת ממליצה לערוך גם פוליסה כללית לביטוח קבלנים. זאת מכיוון שהרבה פעמים מועסקים קבלנים בהיקף קטן שאינו מחייב מכרז ולכן גם בדרך כלל לא מתבצע ביטוח. מומלץ לבחון את הנושא עם יועץ הביטוח.

✍ במהלך ביקור בעירייה, ערכה הביקורת בדיקת תוקף ל-6 ביטוחים בחוזים בתיקים באופן מדגמי במחלקה. נמצא תקין.

בנוסף, הביקורת בחנה האם יש חוזים ללא ביטוח. לצורך כך, קיבלה הביקורת רשימת חוזים ורשימת ביטוחים והשוואתה בין הרשימות לאיתור חוזים ללא ביטוח/ חוזים עם ביטוח תקף כשהחווה פקע ועוד. להלן עיקרי הממצאים :

סוג חווה	כמות
חווה תקף ללא ביטוח כלל	42
חווה תקף שהביטוח בו פקע	3
חווה שהיה תקף עד 2022 והביטוח פקע לפני סיום החווה	19
חווה שתוקפו פקע	18
חווה שתוקפו פקע, אך הביטוח עדיין חל	26
חווה תקין	40
סה"כ חוזים	148

✍ נמצאו 46 חוזים ללא ביטוח השמור בעירייה, מהם 3 חוזים להם היה ביטוח, אך תוקפו פג. הביקורת בדקה את הסטאטוס של חוזים אלו.

✍ הביקורת מצאה, כי 3 חוזים מתוך 46 חוזים הם חוזי התקשרות דרך חברת משכ"ל. במקרים אלו, כל נושא הביטוח מתנהל דרך משכ"ל.

✍ נמצא, כי 26 חוזים הם חוזים של שירותי יועצים והתנדבות, שבהחלט סביר שלא נדרש לערוך בהם ביטוח.

✍ הביקורת מצאה 5 חוזים ללא פוליסות ביטוח על פי המלצת היועמ"ש כי לא צריך ביטוח לפוליסות אלה.

להלן טבלת החוזים בעלי הסיכון הבטיחותי:

מס' חוזה	שם מסמך	חוזה - תאריך התחלה	חוזה - תאריך סיום	חוזה - הארכה	חוזים עם ביטוח - תאריך סיום ביטוח	הערות מבוקרים
4753	שעשי וספורט-אספקה, התקנה, שיפוץ ואחזקה מתקני משחק	23/04/2020	30/04/2023		לא נמסר מידע	
4798	חשמלירז-עב' חשמל והחלפה ללד	02/08/2020	31/07/2021	31/07/2023	לא נמסר מידע	משכ"ל
4819	טל אופיר גינון-אחזקת שטחי גינון אזור א רמות יצחק ותאנה	11/10/2020	10/10/2023		לא נמסר מידע	משכ"ל
4820	טל אופיר גינון-אזור ב' בן דור ותל חנן- אחזקת שטחי גינון	22/10/2020	21/10/2023		לא נמסר מידע	משכ"ל
4886	צלול ניקיון-ניקיון במבני חינוך וציבור	16/08/2021	31/08/2024		לא נמסר מידע	משכ"ל
4933	רשות ניקוז ונחלים קישון-שיקום מדרונות נשר	07/12/2021	31/12/2022		אין ביטוח	פרויקט בהקפאה
4963	גלריה אודסה-הפעלת חדר הנצחה	01/02/2022	31/01/2023	31/01/2025	אין ביטוח	לא נדרש ביטוח בהסכם
4976	מדיאטק-מעבר לאופיס 365	27/02/2022	31/12/2022		אין	לא נדרש -עפ"י המלצת יועמ"ש
4978	אוגדנים-שירותי ארכיב וגניזה	01/07/2021	31/12/2022		אין	לא נדרש -עפ"י המלצת יועמ"ש
5022	נבט-אספקת כריכים לתלמידים נזקקים בבתי ספר	31/07/2022	30/06/2023		אין	לא נדרש ביטוח בהסכם
5045	עמותת תנופה-שירותים של הסעת פעוטה מ.מ+ליווי מבית שאן למעון יום שיקומי במרחביה	07/09/2022	31/08/2023	31/08/2025	אין	משכ"ל
5065	מועצה דתית-שיפוץ בתי כנסת בעיר	15/11/2022	31/12/2022		אין-בהסכם רשום ע"ח מועצה דתית	

תגובת המבוקרים:

חלק מהספקים משולמים באמצעות משכ"ל ולכן לדעתי אין להם מקום בטבלה. יחד עם זאת, הייתי כן דוגם לפחות 2 הסכמים שכאלה ומוודא שבמשכ"ל קיים העתק של הביטוחים.

כמו כן, יש אפשרות שלא נדרשנו ביטוח בחוזה/הסכם ולכן אין לבדוק האם יש לנו נספח ביטוח. הייתי בודק קיומה של פוליסה בתוקף רק אל מול התקשרויות שלנו שנדרש בהן ביטוח

✍ **בחוזים אלו קיימים סיכון ביטוחים, שלדעת הביקורת מחייבים עריכת ביטוח. כך לדוגמא:**

- הספק "מדיאטק-מעבר לאופיס 365" בחוזה מס' 4976 פוטנציאל לסיכון טכנולוגי וסייבר.
- הספק "צלול ניקיון-ניקיון במבני חינוך וציבור" בחוזה מס' 4886, פוטנציאל לסיכונים בטיחותיים.

המלצות

1. הביקורת התרשמה, כי תיעוד החוזים במערכת הממוחשבת, מנוהל טוב. עם זאת, נמצאו מספר קטן של חוזים עם ליקויים בביטוח.
2. הביקורת ממליצה, לבחון רכישת פוליסת ביטוח כל הסיכונים עבור ביטוחי קבלנים.
3. הביקורת ממליצה, לדרוש ביצוע ביטוח וכיסוי מתאים לחוזים ללא ביטוח שאיתרה הביקורת. יש להעביר לבחינת יועץ הביטוח, את הכיסויים הביטוחיים הנדרשים לחוזים אלו.
4. יש להמשיך ולהקפיד על העברת כל החוזים לבחינת יועץ הביטוח, בעיקר בתחומים שטומנים בתוכם סיכון, כדוגמת אלו שהוצגו להלן. לביקורת נמסר כי כך נוהגת העירייה.
5. הביקורת מעירה, כי יש לשים לב בהליך הגדלת היקף העבודות לקבלן, להשלים את התהליך, לרבות בדיקת הצורך לעדכן סכומי ביטוח וערבויות.
6. יש לבחון אפשרות להתרעות על סיום ביטוח במערכת הממוחשבת, בדומה למודול ערבויות.
7. הביקורת ממליצה, לעקוב באופן שוטף מדי שנה, יש לשוות רשימת חוזים לרשימת ביטוחים וזאת, כדי לאתר חוזים בעלי סיכון ללא ביטוח.

10. ביטוח פרויקטים מיוחדים

פרויקט הרכבלית

הרכבלית היא רכבל השייך למערך התחבורה הציבורית בחיפה ומקשר את מרכזית המפרץ ואת הצ'יק פוסט עם הטכניון ועם אוניברסיטת חיפה. הרכבלית היא הרכבל הארוך בישראל ורכבל תחבורה ציבורית הראשון בישראל להסעת המונים.

הרכבלית הוקמה, כדי לתת לנוסעים חלופה לרכב פרטי ולאוטובוסים, בשל מצוקת התחבורה בעיר וכן על מנת להקל את מצוקת החנייה בקמפוסים שבמעלה הכרמל.

לרכבלית יש גם פן תיירותי – תחנת האוניברסיטה סמוכה לפארק הכרמל, מוזיאון הכט, חי-בר כרמל ו"שוויצריה הקטנה". עיריית נשר מבוטחת בפוליסת של הרכבלית בחברת הראל.

✍ **הביקורת בחנה את פוליסת הביטוח של פרויקט הרכבלית, הרכבלית מבוטחת בחברת הראל בפוליסה מסוג "ביט" בביטוחים שונים כדוגמת רכוש, צד ג', אחריות מעבידים, אחריות מוצר, אחריות מקצועית, כספים וסייבר. תוקף פוליסת הביטוח שנמסרה לביקורת הוא עד לתאריך 01/07/2022.**

✍ **נכון למועד כתיבת הביקורת לא נמסרה פוליסת ביטוח בתוקף למרות בקשות חוזרות ונשנות.**

כביש בר יהודה ופרויקט המטרונית

כביש 752, דרך בר-יהודה (על שם ישראל בר-יהודה), הוא כביש באורך של כ-6.5 ק"מ, המחבר את חיפה דרך העיר נשר עם מחלף יגור שבעמק זבולון.

בעבר היה תוואי הכביש חלקו המערבי של כביש 75, ושימש כקישור העיקרי בין חיפה לעמק יזרעאל, אולם זה הוסט מעט צפונה והוא מתחיל כיום בצומת קישון. שני קצותיו של כביש 752 הם צומת הצ'יק פוסט ("מחלף הקריות") במערב, שם הוא ממשיך מערבה אל תוך העיר התחתית; וצומת יגור, סמוך לקיבוץ יגור, במזרח, שבו הוא פוגש את הכבישים 75 ו-70.

הרחבת הכביש, כדי שיוכל לשמש תנועה בהיקף גדול בציר נשר-חיפה, ארכה כשנה וחצי והושלמה בשנת 2004. קטע הדרך נמתח לאורך תוואי רכבת העמק, כשהוא חוצה את נשר בין אזור התעשייה של תל חנן לבין העיר. בחלקו עבר הכביש בנתיב שהינו היום כביש פנימי בנשר - דרך השלום.

פרויקט המטרונית

במרץ 2018 החלו העבודות לפתיחת קו מטרונית מצומת יגור באמצעות חברת "יפה נוף", דרך רחוב בר יהודה בנשר לשכונת הדר בחיפה. בחודש יולי 2018 החלו העבודות בעיר נשר בציר רחוב בר יהודה שכללו הצרת הנתיבים, הורדת מהירות התנועה ל-50 קמ"ש וכריתת כל עצי הדקל שהיו נטועים לכל אורך שטח ההפרדה בין המסלולים עליו יבנה נתיב הנסיעה של המטרונית.

לביקורת נמסר, כי החל משנת 2020, דרך בר יהודה נמצאת באחריות נתיבי ישראל. בין השאר מבוצעות בה עבודות ניקוז מקיפות, כדי למנוע הצפות שחוזרות ונשנות מדי חורף. הצפות אלו גורמות לתביעות ביטוח רבות, שמכתימות את תיק הביטוח של העירייה.

לביקורת נמסר כי לא קיימת פוליסת ביטוח של פרויקט "המטרונית"

המלצות

1. על הרשות להיות ערה לפעילות פרויקטים חיצוניים ולהקפיד על ביצוע פוליסות ביטוח בתוקף לפרויקטים אלו וזאת כדי להקטין את הסיכון הקיים באחזקת פרויקטים אלו.
2. הביקורת ממליצה לקיים דיונים מקיפים וייעודיים על דרישות הביטוח הנזקקים בפרויקטים מעין אלו.

11. עדכון נתונים בביטוח

בכל הפוליסות נדרש עדכון מדי שנה על שינוי בנתונים המהווים את הבסיס לפוליסה. עדכון זה משפיע על כיסוי הפוליסה של הביטוח ויש חשיבות רבה לעדכון הנתונים. הביקורת בחנה את הפוליסות השונות ובדקה את הנתונים שקבעו את הפרמיה לתשלום.

ביטוח כסף בכספת ובהעברה

כחלק מפעילותה השוטפת של הרשות, מתקיימות העברות כספים באופן פיזי מדי יום. חברות הביטוח מבטחות גם את הכספים בכספת ובהעברה (בעיקר העברה לבנק). בפוליסת הביטוח רשום כי הסכום המבוטח לכספים בכספת ובהעברה הוא עד 150,000 ₪. לביקורת לא נמסר תיעוד לתחשיב ולהערכת הסכום הנדרש לביטוח בפוליסה.

לביקורת מעירה, כי לא קיבלה תיעוד לאופן עריכת התחשיב לצורך הביטוח.

תגובת המבוקרים:

הסכום המועבר לבנק נמוך מגבולות הפוליסה.

תגובת הביקורת:

לביקורת לא הועבר תחשיב המראה מדוע מבטחים 150 אלפי ₪ אולי ניתן לבטח פחות בעלות נמוכה יותר.

לביקורת מעירה כי לא נתקבלו פרטים על סכומים ממוצעים / מרביים בכספות העירייה/ בהעברה.

לביקורת מצאה, כי אין פוליסת ביטוח להעברות כספים מקוונות עקב טעות או פריצות סייבר.

תגובת המבוקרים:

נושא הסייבר נבחן בימים אלה. חברת איילון טרם סיפקה הצעת מחיר לעירייה בעוד שחברת הפניקס כן סיפקה. עם קבלת ההצעה, ותוך התייעצות עם יועץ הביטוח תתקבל החלטה בנושא.

עדכון פוליסת חבות מעבידים לפי שכר מעודכן בסוף שנה

על פי תנאי הפוליסה, מאחר והשכר המדווח הינו הבסיס לחישוב הפרמיה, יש להעביר, עותק של ריכוז תשלומי השכר בגין כל העובדים בגין שנת הביטוח שהסתיימה וזאת לצורך התאמת השכר וחישוב הפרמיה במדויק.

על פי תנאי הפוליסה:

1. "דמי הביטוח הנקובים ברשימה הינם ארעיים ומחושבים על יסוד אומדן שכר העבודה השנתי, שישולם במשך תקופת הביטוח. בתום תקופת הביטוח, תערך התאמת פרמיה בהתאם לשכר ששולם בפועל. על פי דרישת המבטח, מתחייב המבוטח להמציא הצהרות בדבר השכר הכולל ששולם מדי חודש בגין העובדים המתוארים ברשימה, בהתאם לדיווח למוסד לביטוח לאומי על פי טופס 106 או חליפו."

✍ **בפוליסת ביטוח מעבידים לשנת 2022 מס' 3-41-030381/21 השכר המדווח בפוליסה הינו על בסיס 51 מיליון ₪.**

✍ **הלן נתוני שכר ברוטו, ללא עלות מעביד, ללא עלות פנסיונרים וללא מרכיב פיצויים בגין יחסי עובד מעביד:**

- בדוח כספי מבוקר לשנת 2019 48,706 אלפי ש"ח.
- בדוח כספי מבוקר לשנת 2020 51,112 אלפי ש"ח.
- בדוח כספי מבוקר לשנת 2021 54,057 ₪

האחראית על הביטוח מסרה לביקורת, כי בעת חידוש הביטוח העירייה נדרשת לספק מידע על השכר וכך נעשה.

הביקורת מעירה, כי על פי נתוני שכר לשנת 2021, השכר המבוטח, נמוך ב 3 מיליון ₪ מהשכר בפועל (ללא עלות מעביד ופנסיונרים). יצוין, כי עלויות השכר גדלו בכל שנה בכ - 6%. הפער בין השכר המבוטח לשכר בפועל אומנם קטן יחסית (6%), אך סביר שהפער האמיתי גדול יותר עקב כך שעלויות השכר גדלות בכל שנה. לא הוגש לביקורת תיעוד לעדכון סכומי הביטוח מול חברת הביטוח.

המלצות

1. הביקורת ממליצה לבחון פוליסת ביטוח להעברות כספים מקוונות עקב טעות או פריצות סייבר.
2. הביקורת ממליצה לבחון את פוליסת ביטוח "חבות מעבידים" ולבצע תחשיב על הסכומים הנדרש להם ביטוח.
3. יש לבצע בדיקה מדי סוף שנה לסכומים המשולמים למשכורות ברשות אל מול פוליסת ביטוח מעבידים.

תגובות מבוקרים

נושא הסייבר נבחן בימים אלה. חברת איילון טרם סיפקה הצעת מחיר לעירייה בעוד שחברת הפניקס כן סיפקה. עם קבלת ההצעה, ותוך התייעצות עם יועץ הביטוח תתקבל החלטה בנושא.

12. תחומים חסרים בביטוח

במסגרת הביקורת, נבחנו התחומים בהם חסרים ביטוחים, במיוחד בתחומים בעלי סיכון גבוה. להלן התחומים שחסר בהם ביטוח:

ביטוח סייבר

הביקורת מעירה, כי אין לעירייה ביטוח סייבר, כולל תביעה צד ג' על חשיפת פרטים אישיים. הביקורת מתריעה, כי זהו תחום פרוץ ובעל פוטנציאל סיכון גבוה - משפטי וכספי. בעידן הנוכחי, תחום הסייבר הוא מהותי בעבודת היום של הרשות ואל לרשות להקל או להתמהמה ברכישת ביטוח מסוג זה.

המלצות

1. הביקורת ממליצה, לרכוש פוליסת ביטוחי סייבר וצד ג' לסיכון בגין תביעה על חשיפת פרטים אישיים. על מנת לקצר תהליכים, ניתן לרכוש דרך המכרז הקיים (הרחבת מכרז בגבול הסכום המותר) או רכישה דרך חברת משכ"ל.
2. הביקורת ממליצה, לבחון את הצורך בביטוח בתחומים נוספים ככל שיידרש.

13. ניהול תביעות

כללי

תחום התביעות בעירייה מחולק על פי הנושאים המבוטחים, כגון: צד ג', רכוש, אחריות מקצועית, חבות מעבידים וכו' ונמצא באחריות מנהלת מחלקת ביטוח בעירייה. מרבית תביעות הביטוח המופנות למחלקת ביטוח הינן בתחום צד ג'. לביקורת נמסר, כי הטיפול בתביעות חניה, היטלים וכו' (לא תביעות ביטוח) מבוצע ע"י המחלקה המשפטית בעירייה.

השפעה על תיק הביטוח

לביקורת נמסר ע"י אחראית תחום הביטוחים, כי תביעות משמעותיות רבות משפיעות על תיק הביטוח של הרשות, בשנת 2018 הייתה הצפה גדולה. כתוצאה מכך התיק הביטוחי "מלוכלך" (מלא בתביעות). וחברות ביטוח לא רוצות לבטח. תביעות נוספות שהשפיעו על התיק הביטוחי הן: שריפה בביה"ס גבעון (נזק מאות אלפי ₪), נזק בתיכון – קבלן שהתקין מערכת גילוי אש, השאיר את צינורות המים פתוחים כל השבת וגרם להצפת ביה"ס.

הליך טיפול בתביעות

אחראית תחום הביטוח מרכזת את עניין הטיפול בתביעות, חומרי התביעה ופניות שונות בנושא מגיעים אליה. כאשר תביעה היא בנושא נזקי רכוש לצד ג', והנזק הינו נמוך מהשתתפות עצמית בדר"כ מסלקים את התביעה לאחר בדיקה מול מחלקת הנדסה והתייעצות עם גזבר ויומעי"ש ללא פנייה לביטוח. אם הפנייה/הדרישה/התביעה הינה בנושא נזקי גוף אזי היא מועברת ליועמ"ש להתייעצות. בשנים 2018-2021 כאשר ההתקשרות הייתה מול הפניקס, היה הסדר באמצעות המכרז עם משרד עו"ד שמנתב את התביעות מעל השתתפות עצמית – לחברת הביטוח ומתחת להשתתפות עצמית למשרד עו"ד שייצג במסגרת המכרז.

עדכון וטיפול שוטף בתביעות

הביקורת קבלה קובץ של תביעות משנים 2019-2021, קובץ זה הוגש עם מספר פרטים כגון: סכום התביעה, סוג התביעה, מייצג וכדומה.

בטבלה מטה ניתן לראות את נתוני פירוט תביעות לשנים 2018-2010, 2021 חברת ביטוח איילון

ענף	שנת חיתום	מספר תביעות שהוגשו	תביעות ששולמו	תביעות תלויות	סה"כ תביעות
אש מורחב	2010	18	36,730		36,730
	2012	19	825,059		825,059
	2013	12	19,403		19,403
	2014	8	2,808		2,808
	2015	3			
	2016	2	11,576		11,576
	2017	3	319,214		319,214
	2021	0			
חבות מעבידים	2010	2	33,449		33,449
	2012	2			
	2013	1			
	2014	1			
	2015	1			
	2016	3	124,280	117,793	242,073
	2017	3	29,402	203,416	232,818
	2021	0			
צד שלישי	2010	31	556,546	253,130	809,676
	2012	22	585,076	335,253	920,329
	2013	21	351,733	391,926	743,659
	2014	19	11,229	177,261	188,490
	2015	14	3,197	259,081	262,278
	2016	13	58,833	593,146	651,979
	2017	8	102,933	234,187	337,120
	2021	2			
הוגשה תביעה בגין פגיעה קשה - עדיין מוקדם להעריך					
אחריות מקצועית	2010	1	910		910
	2012	1	17,773		17,773
	2013	0			
	2014	0			
	2015	0			
	2016	0			
	2017	2		420,673	420,673
	2021	0			
שבר מכני	2010	4	56,484		56,484
	2012	2	54,264		54,264
	2013	1	44,161		44,161
	2014	2	93,237		93,237
	2015	2	7,382		7,382
	2016	2	2,282		2,282
	2017	3	3,900		3,900
	2021				
			סה"כ סכומי תביעות		6,337,727

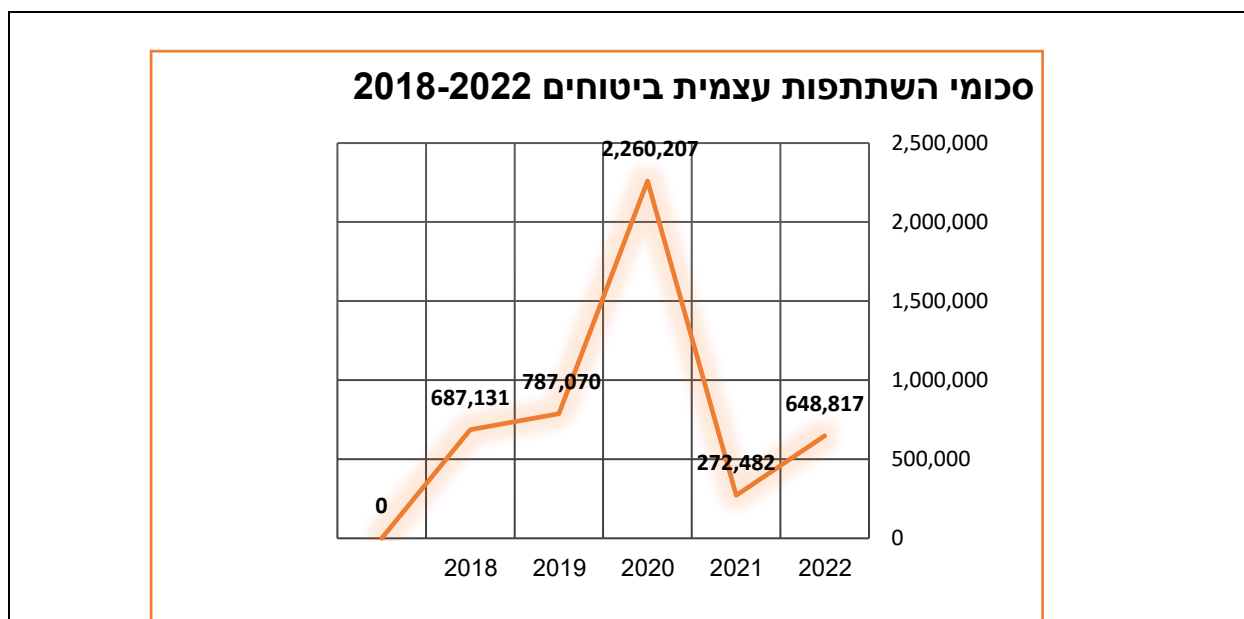
נתוני תביעות לשנים 2018-2021 חברת ביטוח "הפניקס"

שנת חיתום	ענף	מספר תביעות שהוגשו	תביעות ששולמו	תביעות פתוחות	סה"כ תביעות
2018	אש	3	28,567	0	28,567
	חבות מעבידים	1	0	28,288	28,288
	צד שלישי	2	1,200	673,344	674,544
	הנדסי שבר מכני	1	42,871	0	42,871
2019	אש	2	83,896	20,200	104,096
	צד שלישי	4	0	912,225	912,225
	הנדסי שבר מכני	1	21,224	0	21,224
2020	אש	1	228,530	115,919	344,449
	הנדסי שבר מכני	1	0	30,000	30,000
סכום כולל			406,288	1,779,976	2,186,264

הביקורת מעירה כי בקובץ התביעות שקיבלה לידיה לא מצוין סטטוס התיק, האם הוגשה תביעה, פשרה וכדומה.

סכומי השתתפות הרשות בביטוחים 2018-2022

להלן גרף שינוי סכומי השתתפות הרשות לאורך השנים. ניתן לראות גידול משמעותי בשנת 2020 בסכומי ההשתתפות עקב הגידול החד בתביעות ככל הנראה מההצפות שהיו באותה התקופה.

בדיקה מדגמית של תביעות

הביקורת בקשה לבחון את אופן התנהלות חברות הביטוח בתיקי התביעות ובקשה לקבל מספר תביעות מדגמי עם כל המסמכים ושלבי התהליך בתיק. מסמך התביעה, מסמכים שצורפו אליה, התכתבויות, עם התובעים, החלטה של פשרה ככל שניתנה ותשלום (על ידי חברת הביטוח ועל ידי העירייה), אחרי שנקבל דוחות מפורטים נוכל לבחור.

תביעה 1 א.ת.

אירוע נפילה בגין מדרכה שבורה מתאריך 9/1/22 ברחוב הרקפות 33, סכום התביעה לא נמסר עדיין בהליכים.

תביעה 2 ב.א.

תיק תביעה מס' 12155-08-22 תאונת נפילה בזמן שהייה בפארק ציבורי עירוני ברחוב הנוריות והוורדים. סכום התביעה הנו עד גובה סמכות בימ"ש שלום. עדיין בהליכים.

תביעה 3 ל.ת.

נפילה במדרכה משובשת בצמוד לרחובות התמר והסחלב בתאריך 6/5/22, תביעה על סכום של 369,248 ₪. עדיין בהליכים.

תביעה 4 פ.ג.

תיק מס' 29437-05-21 נפילה (לא עקב מפגע) בגן משחקים בחצר גן ילדים בתאריך 12.11.20, הושג הסכם פשרה בבית משפט בסך 15,000 ש"ח. לביקורת הוגש הסכם הפשרה. 3

תביעה 5 ת.צ.

תיק מס' 24935-07-21 נזק לרכב עקב הצפה בתאריך 19/01/21, תביעה בסכום של 39,187 ₪. עדיין בהליכים.

תביעה 6 פ.א.

תיק מס' 29977-08-22 נפילה עקב מפגע בתאריך 2/09/2021, סכום התביעה הנו עד גובה סמכות בימ"ש שלום. עדיין בהליכים.

תביעה 7 ע.ו.

אירוע נפילה מתאריך 21/05/21 ממתקן חבלים בגן משחקים ברח' דוכיפת ברשות. עדיין בהליכים.

תביעה ד.א.

תיק מס' 5810-01-22 אירוע הצפת גשמים מתאריך 17.12.20 שגרם נזק לרכב, סכום התביעה 250,340.59 ש"ח. עדיין בהליכים.

לביקורת לא נמסר האם המפגעים תוקנו לאחר אירועי הפגיעה.

המלצות

1. הביקורת ממליצה, כי האחראית על הביטוח, תנהל גיליון באקסל, למעקב אחר תביעות וזאת כדי שניתן יהיה לעקוב ולנתח את נתוני התביעות.
2. יש לכלול בגיליון המעקב, גם תביעות שהוגשו והוסדרו במהלך השנה.
3. הביקורת ממליצה, להוסיף לטבלה פרמטרים של ניהול ועדכון רציף, כדי שהשימוש בטבלה לצורך ניהול התיקים יהיה מיטבי.
4. הביקורת ממליצה, לנסות ולהגיע להבנות עוד קודם הליכים משפטיים (ככל שהאחריות הנה על הרשות) וזאת על מנת לחסוך בהוצאות משפט וזמן מיותר.
5. הביקורת מדגישה, כי יש להקפיד על חתימה ואישור טפסי הצעת הפשרה.
6. הביקורת מעירה כי לא קיבלה מידע כלל האם תוקנו המפגעים. ולכן, יש לנהל מעקב אדוק על תיקון מפגעים בכלל ותיקון מפגעים עקב תביעות במיוחד.
7. הביקורת ממליצה, לקבוע במסגרת הנוהל, עדכון מדי תקופה וקיום ישיבה על טיפול חברות הביטוח בתיקי התביעה.

תגובות המבוקרים

1. כל תביעה מנוהלת וניתן לראות את המעקב אחריה.
2. פשרות נקבעות על ידי משרדי עו"ד. החומר שמועבר לעירייה לאחר הסכמי פשרה כולל – מסמכים חתומים ע"י בית משפט, מסמכי הוצ' וכו'.
3. כל מפגע בעיר למעט מפגעים בכביש דרך בר יהודה בשנים 2018-2023 מועברים למחלקת שפ"ע לתיקון הליקויים.
4. לפני כחודשיים נבחר במכרז משרד עורכי דין ללוות את העירייה בכל נושא תביעות הביטוח הנמוכות מגובה ההשתתפות העצמית של העירייה.
5. במהלך השבועות הקרובים תיערך ישיבת התנעת התהליך, בעקבותיו ייכתב נוהל שיסדיר את כל הליך ניהול ומעקב אחר תביעות שלא בכיסוי חברת הביטוח.

דו"ח תלונות תושבים

מס	נושא התלונה	טענה מוצדקת או לא מוצדקת	הערה
1	טוענת לנזק בעקבות גיזום עצים	לא מוצדקת	
2	תלונה על עבודות פיתוח בשעות הלילה	לא מוצדקת, העבודות נעשו תחת הנחיות של המשטרה ושל מהנדס העיר. לא הייתה אפשרות אחרת	
3	תלונה על עבודות פיתוח בשעות הלילה	לא מוצדקת, העבודות נעשו תחת הנחיות של המשטרה ושל מהנדס העיר. לא הייתה אפשרות אחרת	
4	תלונה על עבודות פיתוח בשעות הלילה	לא מוצדקת, העבודות נעשו תחת הנחיות של המשטרה ושל מהנדס העיר. לא הייתה אפשרות אחרת	
5	תלונה על עבודות פיתוח בשעות הלילה	לא מוצדקת, העבודות נעשו תחת הנחיות של המשטרה ושל מהנדס העיר. לא הייתה אפשרות אחרת	
6	תלונה על עבודות פיתוח בשעות הלילה	לא מוצדקת, העבודות נעשו תחת הנחיות של המשטרה ושל מהנדס העיר. לא הייתה אפשרות אחרת	
7	טענה על חשש לקבלה לעבודה של סייעת שפוטרה כתוצאה מאלימות כלפי ילדים	הועבר לידיעת ובדיקת מחלקת חינוך	טופל
8	תלונה על מיקום קלפי לחולי קורונה	לא מוצדקת	
9	תלונה על מיקום קלפי מטעמי נגישות	לא מוצדקת	
10	תלונה על נזק לקיר בעקבות עבודה של קבלן עירוני	מוצדקת	טופל
11	תלונה על חוסר טיפול מצד עובדת רווחה	לא מוצדקת	
12	גינון	מוצדקת	תוקן
13	טוענת שסימון שחניה קטן מהנדרש	לא מוצדקת	נבדק. החניה על פי התקן
14	אינו מקבל את תשובת מחלקת מים	לא מוצדקת	נזילת המים לא קשורה לעבודת העירייה
15	תלונה על ריח גז ממערכת הניקוז	לא מוצדקת	
16	תלונה על החלטה של ועדת תמרור בנושא פסי האטה	לא מוצדקת	לא נפל פגם בהחלטת הוועדה
17	נושא עיקור חתולים והחשרתם למקום	מוצדקת	בוצע תיאום בין לוכד חתולים למאכילי חתולים
18	גיזום קיצוני של צמחיה ועצי נוי ברחובות העיר	מוצדקת	מחלקת גינון תבצע גיזום מידתי יותר.
19	מבקש לסגור גינת כלבים בשעות הלילה	לא מוצדקת	הפתרון למפגע רעש הוא אינו סגירת גן ציבורי אלא פניה למשטרה ולמוקד העירוני
20	מבקש לשנות שם רחוב	לא מוצדקת	
21	מדווחת כי מזה כמה חודשים בוטלו קווי האוטובוס של חברת סוברבוס שעוברים דרך נשר ליוקנעם ולאחרונה אינם עוברים בעיר	לא מוצדקת	הופנתה למשרד התחבורה בעניין זה
22	טוענת שלמעלה משנה סובלת מאתר בנייה לא עומד בתנאי עבודה לדוגמא יש המון אבק אבל הקבלן לא מרטיב ומנקה את איזור אתר קשה לנשום קשה לחיות באתר	מוצדקת	העירייה אינה מבצעת אכיפה יזומה מידי יום באתרי הבנייה בעיר. לעירייה אין מפקחים סביבתיים. הנושא עלה גם מצד מבקר המדינה. העירייה עדיין לא הכשירה מפקח סביבתי ולכן המצב לא השתנה
23	מדרכה שבורה לא מטופלת זמן רב	מוצדקת	תוקן
24	לא מצליח לקבל שירות ממחלקת גביה	מוצדקת	תוקן
25	לפני חודש בוצעו תלוליות אפר ליד הבית שלו ומאחר והוא אסתמטי ונאלץ לסגור אתר התלוליות	לא מוצדקת	

מס	נושא התלונה	תלונה מוצדקת או לא מוצדקת	הערה
26	הפסקת הסבסוד של קבוצת כושר הקרבי המסלול בנשר	לא מוצדקת	בדקתי את תלונתך ומצאתי שהיא אינה מוצדקת. העירייה ממשיכה לסבסד - כושר קרבי העירייה החליפה ספק ומעתה השירות ניתן ע"י קבוצת "אחרי" בעלות סמלית כמו בשנה קודמת. במקרה ותרצה להמשיך את אימוניך עם "מסלול" תאלץ לשאת במלוא העלות.
27	תלונה על התנהלות מחלקת הגבייה	לא מוצדקת	בדקתי את פנייתך שוב ומצאתי שהיא אינה מוצדקת. העירייה פעלה באופן תקין והסכומים שחויבת מדויקים.
28	תלונות חוזרות שלא מנקים את השביל בסמטת התמר	מוצדק	טופל ע"י המחלקה
29	שיפוצים ברחוב ששת הימים	מוצדק באופן חלקי	התקיים סיור ברחוב שלכם. ספסלים יבוצעו כפי שבקשת. חניות באלכסון לצערי לא ניתן לבצע. רוחב הרחוב לא מאפשר זאת. בדקנו כל זווית אפשרית וזה לא מאפשר שני נתיבי תנועה. הרחוב צר מידי
30	מחלת גביה ארנונה חוב מחושב ללא הנחה	מוצדקת	1. תלונתך נמצא מוצדקת. למרות שמחובתך היה לעדכן את העירייה בחוזה החדש. 2. קיבלת את ההנחה שמגיעה לך על פי חוק 3. מצורף שובר תשלום מעודכן. 4. אנא שלמי אותו בהקדם. ניתן לפרוס תשלומים באשראי בלבד.
31	שיפוץ רחובות - מטריד רעש בחסות העירייה	לא מוצדקת	עבודות מבוצעות על פי חוק במאמץ למינימום פגיעה בתושבים
32	פניות חוזרות בנושא כלב משוטט שלא מטופל	מוצדקת	טופל מול מחלקת פיקוח ווטרינריה
33	חיוב מים חריג על תקלה שטופלה באחראיות העיריה	לא מוצדקת	על פי מנהל מחלקת מים הבדיקה העלת לחץ מים תקין
34	הנחה למשרת מילואים פעיל(דרגת קצין)	מוצדקת	טופל
35	עזרה לתושבת נשר מבוגרת	לא מוצדקת	
36	גביית יתר וחוסר סדר מחלקת גביה	מוצדקת	טופל
37	ליקויים בטיחותיים בחנות בנשר - רישוי עסקים	מוצדקת	טופלה ע"י מחלקת רישוי עסקים
38	זמינות הסעות של תיכון מקיף נשר	מוצדקת באופן חלקי	הרעיון להקצות תקציב נסיעות לכל תלמיד הועלה בעבר ומועלה שוב בימים אלה בפני ועד ההורים. הנושא תלוי בהסכמה רחבה של כל חברי ועד ההורים.
39	התעללות בילדה ע"י ילדה אחרת בחוג מתנ"ס ללא התערבות מדריכה	מוצדקת	טופל ע"י מנהלת המתנ"ס
40	עבודת פועלים בשעות הלילה	לא מוצדקת	יש להמתין לסיום העבודות
41	בקשה לפטור על נכס ריק ללא מענה	לא מוצדקת	לא העבירה את כל המסמכים. לאחר שהעבירה את כל המסמכים הבקשה הועברה לוועדת הנחות
42	אכיפה אגרסיבית בשבת בגשר התלוי	לא מוצדקת	
43	עבודות בנייה ברחוב השקמה תלונה על אבן	מוצדקת באופן חלקי	בוצעה אכיפה במקום. הקבלן מבצע הרטבות יחד עם זאת העירייה לא נתנה מענה למתקרב ממנה בנושא

מס	נושא התלונה	תלונה מוצדקת או לא מוצדקת	הערה
44	קני אוטובוס לחיפה	לא מוצדקת	מבדיקה שערכתי עולה שהקו עדיין נוסע לאוניברסיטה. הוא אכן עבר שינוי במסלול שלו אבל עדיין מגיע לאוניברסיטה. ראה קובץ מצורף
45	הקצאת חניה לנכה	לא מוצדקת	למרות זאת בקשתי שהבקשה תכנס שוב לדיון בוועדה הקרובה
46	אכיפה בררנית ארנונה	לא מוצדקת	העירייה נתנה מענה מקצועי ומלא לכל פניותיה
47	שיפוץ רחוב מתמשך	לא מוצדקת	
48	התנהלות מחלקת גביה	לא מוצדקת	העביר המחאות והעיקול הוסר
49	נזילת מים כתוצאה מעבודת תחזוקה של העירייה	מוצדקת	החשבון תוקן וחוייב בממוצע השנתי לאותה תקופה
50	צריכת מים משותפת גבוה באופן קיצוני לאחר החלפת שעון והתקנת שעון חדש	מוצדקת	השעון החדש שהותקן בבניין נשלח לבדיקת מעבדה ונמצא שהוא אינו תקין. לאור הממצאים המלצתי ראש העיר ולגזבר לזכות באופן מלא את חשבון המים בעבור תקופה של חמישה חודשים בהם צריכת המים הייתה גבוה באופן קיצוני ביחס לתקופות שקדמו להתקנת השעון החדש ובהן הצריכה המשותפת עמדה על אפס
51	צריכת מים משותפת גבוהה	לא מוצדקת	מדובר בנזילה בשטח פרטי
52	תלונת עובד לגבי תוספת כפיים	לא מוצדקת	התשובה ממחלקת משאבי אנוש היתה נכונה
53	טעויות סיסטמיות בחיוב עבור צריכת המים	מוצדקת	העירייה חייבה צריכה משותפת באופן שגוי והנושא תוקן